

2018 liepos 27

ISSN 1392-6098

Nr. 7 / 457

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus	
KRIKŠTAS – PIRMASIS SAKRAMENTAS	2
KRIKŠTAS – KRIKŠČIONIŠKOJO TIKĖJIMO ŽENKLAS	3
GALIA ĮVEIKTI BLOGĮ	4
KRIKŠTAS – GYVYBĖS ŠALTINIS	5

Ganytojo žodis

Arkivyskupas Gintaras Grušas	
VALSTYBĖS DIENOS PAMOKSLAS VILNIAUS ARKIKATEDROJE	6

Homilijos

NEPASIDUOTI MURMĖJIMO NUOSTATAI / 19 eilinis sekmadienis (B)	8
ATPIRKIMO SLĖPINIO BENDRADARBĖ / Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)	9
VIENTELIS MAISTAS / 20 eilinis sekmadienis (B)	10
KIETI ŽODŽIAI / 21 eilinis sekmadienis (B)	11
GYVENIMAS – TIKRO SANTYKIO KŪRIMAS / 22 eilinis sekmadienis (B)	12

Šventasis Sostas

Pasauliečių, šeimos ir gyvybės dikasterija	
ATIDUOTI VISAS JĖGAS	
Apie krikščioniškąjį požiūrį į sportą ir žmogaus asmenį	13

Bažnyčia Lietuvoje

Monsinjoras Algirdas Jurevičius nominuotas vyskupu ir paskirtas	
Kauno arkivyskupijos augziliaru	27
Didieji Lietuvos šimtmečio atlydai Žemaičių Kalvarijoje	28
Palaimintojo Jurgio Matulaičio atlydai	34
Kauno arkivyskupijos sielovados simpoziumas	39
Miesto misijų savaitė	40

Popiežius Pranciškus

Krikštas – pirmasis sakramentas

2018 m. balandžio 11 d.

Penkiasdešimt Velykų liturginio laikotarpio dienų yra labai tinkamas metas apmąstyti krikščioniškąjį gyvenimą, kuris savo prigimtimi kyla iš paties Kristaus. Esame krikščionys tokiu mastu, koku leidžiame Jėzui Kristui gyventi mumyse. Kaip kitaip galėtume iš naujo gaivinti šį suvokimą, jei ne nuo pradžių, nuo to *sakramento, kuris mumyse išiebb krikščioniškąjį gyvenimą?* Tai yra *Krikštas*. Kristaus Pascha su nauju turiniu mus pasiekia per Krikštą, kad perkeistų pagal Jo atvaizdą: pakrikštytieji priklauso *Jėzui Kristui*, jis yra jų būties *Viešpats*. „Krikštas yra viso krikščioniškojo gyvenimo pamatas“ (Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1213). Tai pirmasis iš sakramentų, nes tai yra durys, leidžiančios Viešpačiui Kristui apsigyventi mumyse ir mums būti panardintiems jo slėpinyje.

Graikiškas žodis *baptizein* reiškia „panardinti“ (plg. KBK, 1214). Apiplovimas vandeniu įvairių tikėjimų bendra apeiga, išreiškianti perėjimą iš vieno būvio į kitą, tai nuskaistavimo ir naujos pradžios ženklas. Tačiau mes, krikščionys, turime įsiminti, kad kūnui pasinėrus vandenyje, *siela panardinama Kristuje*, kad būtų gautas nuodėmių atleidimas ir ji nušvintų dieviška šviesa (plg. Tertulijonas. *De resurrectione carnis*, VIII, 3: CCL 2, 931; PL 2, 806). Šventosios Dvasios galia krikštas mus *panardina Viešpaties mirtyje ir prisikėlime*, krikštykloje paskandinamas senasis žmogus, kuris valdomas nuo Dievo atskiriančios nuodėmės, ir pagimdomas naujas žmogus, atkurtas Jėzuje. Jame visi Adomo vaikai yra pašaukti į naują gyvenimą.

Taigi Krikštas yra atgimimas. Esu visiškai tikras, kad visi prisimename savo gimimo datą: tu esu tikras. Tačiau kiek abejodamas klausiu savęs ir jūsų: ar kiekvienas iš jūsų prisimenate Krikšto datą? Kai kurie sako „taip“ – labai gerai. Tačiau tas „taip“ yra gana silpnas, nes daugelis iš jūsų turbūt neatsimenate tos datos. Jei švenčiame gimimo dieną, kodėl neturėtume švesti – ar bent atsiminti – naujo atgimimo dienos? Užduosiu jums namų užduotį, kurią turėsite šiandien namie atlikti. Tie, kurie neatsimetate Krikšto datos, paklauskite savo mamos, tetų ir dėdžių, giminaičių: „Ar žinote mano Krikšto datą?“ Ir tuomet niekada jos nepamirškite. Ir dėkokite Viešpačiui už tą dieną, nes tai diena, kai į tave įžengė Jėzus, įžengė Šventoji Dvasia. Ar suprantate, koks yra jūsų namų darbas? Visi turėtume žinoti savo Krikšto datą. Tai kitas gimtadienis: atgimimo gimtadienis. Nepamirškite to.

Prisiminkime Prisikėlusiojo žodžius apaštalams. Tai konkreti užduotis: „Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“ (Mt 28, 19). Per Krikšto maudynę visi tikintieji Kristų panardinami į patį Trejybės gyvenimą.

Krikšto vanduo yra ne bet koks vanduo: mes meldžiame, kad į jį nužengtų Dvasia „Gaivintoja“ (Tikėjimo išpažinimas). Apmąstykite, ką Jėzus sakė Nikodemui, aiškindamas jam, kaip gimstama dievišajam gyvenimui: „Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo Karalystę. Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia“ (Jn 3, 5–6). Taigi Krikštas taip pat vadinamas „atgimimu“. Mes tikime, kad Dievas išgelbėjo mus „Šventosios Dvasios atgimdančiu ir atnaujančiu nuplovimu <...> iš savo gailestingumo“ (Tit 3, 5).

Todėl Krikštas yra veiksmingas atgimimo ženklas, leidžiantis vaikščioti gyvenimo naujume. Šv. Paulius apie tai primena Romos krikščionims: „Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą“ (Rom 6, 3–4).

Krikštas, panardindamas mus Kristuje, padaro mus *jo Kūno, Bažnyčios, nariais* ir leidžia dalyvauti jos misijoje pasaulyje (plg. KBK, 1213). Mes, pakrikštytieji, nesame izoliuoti. Esame Kristaus Kūno nariai. Iš krikštyklos kylantis gyvybingumas atskleidžiamas šiais Jėzaus žodžiais: „Aš esu vynmedis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių“ (Jn 15, 5). Ta pati iš Šventosios Dvasios kylanti gyvybė teka iš Kristaus į krikštijamuosius ir suvienija juos viename Kūne (plg. 1 Kor 12, 13), pateptame šventuoju patepimu ir maitinamame prie Eucharistijos stalo.

Krikštas leidžia Kristui gyventi mumyse ir gyventi vienybėje su juo, kiekvienam pagal savo padėtį bendradarbiauti Bažnyčioje, siekiant perkeisti šį pasaulį. Krikšto maudynė priimama tik vieną kartą, ji nušviečia visą gyvenimą, veda mūsų žingsnius į dangiškąją Jeruzalę. Yra būklė prieš Krikštą ir po jo. Šis sakramentas suponuoja tikėjimo kelionę, kurią vadiname *katechumenatu* ir kuri yra akivaizdi, kai Krikšto prašo suaugęs žmogus. Tačiau nuo senovės krikštijami taip pat vaikai remiantis jų tėvų tikėjimu (plg. Kūdikių Krikšto apeigynas. Įvadas, 2). Norėčiau jums apie tai šį tą pasakyti. Kai kurie žmonės mano: kam krikštyti vaiką, kuris to nesupranta? Palaukime, kol jis užaugs, supras, tuomet pats paprašys Krikšto. Tai reiškia nepasitikėti Šventąja Dvasia, nes kai pakrikštijame vaiką, į tą vaiką įžengia Šventoji Dvasia ir jame Šventoji Dvasia

nuo vaikystės puoselėja krikščioniškas vertybes, kurios po to ima skleisti. Kiekvienam žmogui, visiems vaikams reikia visada duoti šią galimybę turėti savyje Šventąją Dvasią, kuri vestų juos per gyvenimą. Nepamirškite krikštyti savo vaikų! Nė vienas nenusipelno Krikšto, kuris visuomet yra laisvai duodamas kaip dovana visiems, tiek suaugusiems, tiek vaikams. Ši dovana panašiai kaip gyvybės kupina sėkla šaknijasi ir duoda vaisių tikėjimu maitinamoje dirvoje. Kiekvienais metais per Velyknaktį atnaujiname Krikšto pažadus; jie turi būti kasdien atnaujinami, kad Krikštas mus „sukristintų“. Neturime bijoti šio žodžio: Krikštas „sukristina“. Kas priima Krikštą ir yra „sukristinamas“, tampa panašus į Kristų, perkeičiamas į Kristų, Krikštas padaro mus kitu Kristumi.

Krikštas – krikščioniškojo tikėjimo ženklas

2018 m. balandžio 18 d.

Šiuo Velykų laiku tęsiame katechezes apie Krikštą. Krikšto *reikšmė* aiškiai atskleidžiama jį *švenčiant*, todėl jį tai sutelkiame dėmesį. Apmąstydami liturgijos veiksmus ir žodžius galime suprasti šio sakramento, kurį reikia nuolat iš naujo atrasti, malonę ir įpareigojimą. Mes primename jį apšlakstymu švęstu vandeniu sekmadienio Mišių pradžioje, taip pat per Krikšto pažadų atnaujinimą Velyknaktį. Iš Krikšto šventimo kyla dvasinė dinamika, kuri apima visą pakrikštytojo gyvenimą; tai pradžia proceso, leidžiančio gyventi vienybėje su Kristumi ir Bažnyčia. Grįžę prie krikščioniškojo gyvenimo versmės, galime geriau suvokti dovana, gautą Krikšto dieną, ir atnaujinti įsipareigojimą, kad mūsų šiandienos būklė tai atitiktų. Atnaujinti mūsų įsipareigojimą, geriau suvokti Krikšto dovana ir atsiminti mūsų Krikšto dieną. Praėjusį trečiadienį uždaviau namų darbą, prašydamas, kad kiekvienas atsimintų savo Krikšto dieną: kada buvau pakrikštytas. Žinau, kad kai kurie iš jūsų ją žinote, o kiti – ne. Tie, kas nežino, tepaklausia savo šeimos narių, savo Krikšto tėvų, Krikšto mamų. Tepaklausia: „Kada buvau pakrikštytas?“ Nes Krikštas yra atgimimas, tai tarsi antrasis gimtadienis. Ar suprantate? Atlikite šį namų darbą ir pasiūlykite savo Krikšto datos.

Apeigos pradedamos pasitikimu, kai paklausama kandidato *vardo*, nes vardas nurodo asmens tapatybę. Susipažindami tuoj pat pasakome savo vardą: „Mano vardas...“ ir taip išeiname iš anonimiškumo. Anonimas yra tas, kas neturi vardo. Kad išeitume iš anonimiškumo, tuoj pat pasakome savo vardą. Be vardo žmogus lieka nepažįstamas, be teisių ir be pareigų. Dievas kiekvieną iš mūsų šaukia vardu, mylėdamas kiekvieną individualiai

mūsų istorijos konkretybėje. Krikštas įžiebiamas *asmeninį* pašaukimą gyventi krikščioniškai, kuris plėtojis per mūsų gyvenimą. Jis taip pat apima *asmeninį* atliepą, kuris nėra pasiskolinamas „kopijuojant ir įterpiant“. Krikščioniškasis gyvenimas yra nuaustas iš virtinės pašaukimų ir atliepų: einant metams Dievas ir toliau taria mūsų vardą, jis daugybe būdų leidžia nuskambėti šiam pašaukimui tapti panašiams į jo Sūnų Jėzų. Taigi vardas yra svarbus! Jis labai svarbus! Tėvai galvoja apie būsimą vaiko vardą dar prieš jam gimstant: tai sudaro vaiko laukimo dalį, varde jis turės savo pradinę tapatybę, ir tai taip pat galioja krikščioniškajam gyvenimui, siejančiam su Dievu.

Žinoma, tapti krikščioniu yra dovana, ateinanti iš aukštybių (plg. *Jn* 3, 3–8). Tikėjimo nenusipirksi, galima tik jo prašyti ir priimti jį kaip dovana. „Viešpatie, suteik man tikėjimo dovana“ – tai graži malda! „Kad turėčiau tikėjimą“ – taip pat puiki malda. Tai reiškia prašyti dovanos, kuri nenuperkama, bet jos prašoma. „Taigi Krikštas pirmiausia yra sakramentas to tikėjimo, kuriuo žmonės, Šventosios Dvasios apšviesti, atsiliepia į Kristaus Evangeliją“ (Kūdikių Krikšto apeigynas. Bendrasis įvadas, 3). Nuoširdų tikėjimą atsiliepiant į Evangeliją siekia kildinti ir žadinti *katechumenų ugdymas ir tėvų parengimas*, taip pat Dievo žodžio klausymasis Krikšto šventimo metu.

Suaugę katechumenai asmeniškai pareiškia, ką nori priimti kaip dovana iš Bažnyčios, o vaikai – pristatomi savo tėvų ir Krikšto tėvų. Dialogas su jais leidžia jiems išreikšti valią, kad mažieji priimtų Krikštą, o Bažnyčiai pareikšti intenciją jį švęsti. Tai išreiškiama veiksmu: „Krikštytojas ir tėvai *paženklina* kūdikių kaktas *kryžiumi*“ (Kūdikių Krikšto apeigynas. Įvadas, 16). „Kryžiaus ženklas <...> paženkliną Kristaus antspaudu tą, kuris jam priklausys, ir reiškia Kristaus kryžiumi mums pelnytą atpirkimo malonę“ (Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1235). Per apeigas kryžiaus ženklu peržegnojame vaikus. Tačiau norėčiau grįžti prie dalyko, apie kurį jau esu su jumis kalbėjęs. Ar jūsų vaikai moka tinkamai persižegnoti? Dažnai matydavau vaikų, kurie nemo-ka žegnotis. Jūs, tėvai ir mamos, seneliai ir močiutės, Krikšto tėvai ir Krikšto mamos, turite išmokyti juos tinkamai daryti kryžiaus ženklą, nes juo kartojama tai, kas buvo įvykdyta per Krikštą. Ar suprantate? Išmokykite vaikus tinkamai žegnotis. Jei jie to išmoks būdami vaikai, ir vėliau suaugę deramai tai darys.

Kryžius yra ženklas, parodantis, kas esame: mūsų žodžiai, mintys, žvilgsnis ir darbai yra paženklinami kryžiaus ženklu, tai yra paženklinami Jėzaus meile iki galo. Vaikų paženklinama kakta. Suaugę katechumenai taip pat paženklinami pagal jusles šiais žodžiais: „Priimki šį kryžiaus ženklą ant savo ausų, kad visuomet išgirstumei Viešpaties balsą“; „Priimki šį kryžiaus ženklą ant

savo akių, kad galėtumei išvysti Dievo šlovę“; „Priimki šį kryžiaus ženklą ant savo lūpų, kad galėtumei atsiliepti į Dievo žodį“; „Priimki šį kryžiaus ženklą ant savo širdies, kad per tikėjimą joje apsigyventų Jėzus Kristus“; „Priimki šį kryžiaus ženklą ant savo pečių, kad Jėzaus Kristaus jungas tau būtų švelnus, o jo našta lengva“ (Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigos, 56). Tampame krikščionimis tokiu mastu, koku mumyse išspaudžia kryžius kaip „velykinė“ žymė (plg. *Apr* 14, 1; 22, 4), kuri net išorėje regimai parodo krikščioniškąją gyvenseną. Kai mes žegnojamės pabudę, prieš valgį, susidūrę su pavojumi, saugodamiesi nuo blogio, vakare prieš miegą, sakome sau ir kitiems, kam mes priklausome, su kuo norime būti. Štai kodėl taip svarbu išmokyti vaikus tinkamai žegnotis. Mes tai darome eidami į bažnyčią, tačiau galime taip pat tą praktikuoti namie, turėdami šiek tiek švento vandens tinkamame mažame inde – kai kurios šeimos taip daro. Kiekvieną kartą, kai įeiname ir išeiname, darydami kryžiaus ženklą šiuo vandeniu, mes prisimename, kad *esame pakrikštyti*. Nepamirškite, kartoju: išmokykite vaikus žegnotis.

Galia įveikti blogį

2018 m. balandžio 25 d.

Tęskime apmąstymus Krikšto tema, visada išlikdami Dievo žodžio šviesoje.

Evangelija apšviečia kandidatus ir kildina pritarimą tikėjimu: „Krikštas gi yra „tikėjimo sakramentas“ ypatingu būdu, nes per jį sakramentiniu būdu įžengiama į tikėjimo gyvenimą“ (Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1236). Tikėjimas yra atsidavimas Viešpačiui Jėzui, kuris atpažįstamas kaip „versmė vandens, trykštančio į amžinąjį gyvenimą“ (plg. *Jn* 4, 14), „pasaulio šviesa“ (*Jn* 9, 5), „prisikėlimas ir gyvenimas“ (*Jn* 11, 25) – taip mokoma katechumenų kelyje, kuriuo jie ir šiandien eina krikščioniškosios iniciacijos link. Katechumenai, klausydami Jėzaus, ugdomi per jo mokymą ir darbus, iš naujo išgyvena samarietės, kuri trokšta gyvojo vandens, taip pat aklo gimusio vyro, kuris pamato šviesą, išeinančią iš kapo Lozoriaus patirtį. Evangelijoje glūdi galia perkeisti tuos, kurie su tikėjimu ją priima, išplėsti juos iš blogio jėgų valdymo, kad galėtų išmokti su džiaugsmu ir gyvenimo naujumu tarnauti Viešpačiui.

Prie krikštyklos *niekas nesiartina vienas*, bet yra lydimas visos Bažnyčios maldų, tai primenama Šventųjų litanijoje prieš egzorcizmo maldą ir patepimą katechumenų aliejumi. Šie gestai nuo senovės garantuoja besirengian-

tiems atgimti Dievo vaikais, kad Bažnyčios maldos padės jiems kovoje prieš blogį, lydės gerame kelyje, padės ištrūkti iš nuodėmės galios ir įžengti į dieviškosios malonės karalystę. Bažnyčios malda. Bažnyčia meldžiasi, ji meldžiasi už kiekvieną, už mus visus! Mes, Bažnyčia, meldžiamės už kitus. Gražu melstis už kitus. Dažnai neturime neatidėliotino reikalo ir nesimeldžiame. Būdami susivieniję su Bažnyčia mes privalome melstis už kitus: „Viešpatie, aš prašau už tuos, kurie stokoja, už tuos, kurie neturi tikėjimo...“. Nepamirškite: Bažnyčia meldžiasi nuolat. Tačiau privalome ištraukti į šią maldą ir melstis už visą Dievo tautą, už visus, kuriems reikia maldos. Todėl suaugusių katechumenų kelias pažymimas pakartotiniais kunigo išsakomais egzorcizmais (plg. KBK, 1237): maldomis, kuriomis šaukiamasi išlaisvinti iš nuodėmės ir visko, kas atskiria mus nuo Kristaus ir trukdo glaudžiai vienytis su juo. Krikštijant vaikus taip pat prašoma Dievo, kad išlaisvintų juos nuo gimtosios nuodėmės ir jie taptų Šventosios Dvasios buveinėmis (plg. Kūdikių Krikšto apeigynas, 49). Vaikai. Melstis už vaikus, melsti jiems dvasinės ir fizinės sveikatos. Tai reiškia apsaugoti vaikus malda. Kaip liudija Evangelijos, pats Jėzus kovojo ir išvarinėdavo demonus, parodydamas ateinančią Dievo Karalystę (plg. *Mt* 12, 28). Jo pergalė prieš blogio galybę išlaisvina erdvę Dievo viešpatavimui, atnešančiam džiaugsmą ir sutaukinančiam su gyvenimu.

Krikštas nėra magiška formulė, tai *Šventosios Dvasios dovana*, įgalinanti jį priimančius „nugalėti piktosios dvasios daromas kliūtis“, tikint, jog „Dievas atsiuntė į pasaulį savo Sūnų, kad sunaikintų mumyse piktosios dvasios galybę ir iš tamsybių išvaduotus žmones nuvestų į nuostabiąją šviesos karalystę“ (plg. Kūdikių Krikšto apeigynas, 49). Iš patirties žinome, kad krikščioniškajame gyvenime nuolat esame gundomi, ypač patiriame pagundą atskirti nuo Dievo, nuo jo valios, nuo bendrystės su juo ir taip vėl pakliūti į pasaulio vilionių žabangus. O Krikštas mus parengia, suteikia mums stiprybės šioje kasdieninėje kovoje, taip pat kovoje prieš velnią, kuris, pasak šventojo Petro, kaip liūtas bando mus praryti ir sunaikinti.

Po maldos katechumenų krūtinės taip pat patepamos aliejumi, kuris sustiprina katechumenus galia pasipriešinti velniui ir nuodėmei prieš žengiant prie krikštyklos ir atgimstant naujam gyvenimui (plg. Aliejų šventinimo apeigos). Dėl aliejaus savybės išsiskverbti į odą ir suteikti kūnui stiprybės senovės laikų imtynininkai įsitvindavo juo kūną, idant jų raumenys įgytų gerą tonusą ir jie galėtų lengviau ištrūkti iš priešininko gniaužtų. Dėl šios simbolikos pirmųjų amžių krikščionys Krikšto kandidatų kūną patepdavo vyskupo palaimintu aliejumi (1), parodydami šiuo „išganymo ženklą“, kad Gelbėtojo Kristaus galia stiprina kovoje prieš piktąjį ir padeda jį nugalėti (plg. Kūdikių Krikšto apeigynas, 87).

Mus vargina kova su blogiu stengiantis nepasiduoti piktojo vilionėms, atgauti jėgas po sekinančios kovos, tačiau reikia žinoti, jog visas krikščioniškasis gyvenimas yra kova. Taip pat turime žinoti – nesame vieni: motina Bažnyčia meldžiasi, kad jos vaikai, atgimę per Krikštą, nesukluptų dėl piktojo žabangų, bet įveiktų juos Kristaus Paschos galia. Sustiprinti Prisikėlusio Kristaus, nugalėjusio šio pasaulio kunigaikštį (plg. *Jn* 12, 31), mes taip pat galime kartoti su šv. Pauliaus tikėjimu: „visa galiu tame, kuris mane stiprina“ (*Fil* 4, 13). Mes visi galime nugalėti, nugalėti viską, tačiau ta stiprybe, kuri kyla iš Jėzaus.

(1) Šio aliejaus šventinimo malda parodo jo reikšmę: „Dieve, savųjų prieglauda ir stiprybe! Maloniai pašventink šį aliejų, kurį mums davei kaip jėgos ženklą, ir suteik tvirtumo katechumenams, kurie bus jo patepti. Tegul jie gauna dieviškos šviesos ir stiprybės, kad gerai suprastų Kristaus Evangeliją, didžiadvasiškai pakeltų krikščioniškojo gyvenimo sunkumus ir džiaugtųsi tapę verti atgimti ir gyventi Bažnyčioje kaip tikri tavo vaikai“ (Katechumenų aliejaus šventinimas).

Krikštas – gyvybės šaltinis

2018 m. gegužės 2 d.

Tęsdamas Krikšto apeigų apmąstymą, šiandien noriu aptarti pagrindines apeigas, vykstančias prie krikštyklos. Pirmiausia atkreipkime dėmesį į vandenį: šaukiamasi Šventosios Dvasios, kad jis įgytų atgimdančią ir atnaujinančią galią (plg. *Jn* 3, 5 ir *Tit* 3, 5). Vanduo yra gyvybės ir sveikatos versmė, o dėl jo trūkumo sunyksta derlius kaip dykumoje; tačiau vanduo gali būti ir mirties priežastis, kai potvynis viską užlieja ar nusineša. Galiausiai vanduo turi savybę plauti, valyti, švarinti.

Remiantis šia visuotinai pripažįstama prigimtinė simbolika Biblijoje aprašomas Dievo įsikišimas ir pažadai naudojantis vandens ženklą. Tačiau vanduo, kaip toks, savaime neturi nuodėmių atleidimo galios, kaip šv. Ambraziejus aiškino kę tik pakrikštytiesiems: „Matei vandenį, bet ne kiekvienas vanduo išgydo: išgydo vanduo, turintis Kristaus malonę... Nors veikia vanduo, bet veiksmingumą suteikia Šventoji Dvasia“ (*De sacramentis* 1, 15).

Todėl Bažnyčia šaukiasi Šventosios Dvasios veikimo per vandenį, „kad visi Krikštu mirusieji ir palaidotieji su Kristumi kartu su juo ir prisikeltų gyventi“ (Kūdikių

Krikšto apeigynas, 54). Pašventinimo maldoje sakoma, jog Dievas paruošė vandenį būti „Krikšto ženklą“, ir primenami pagrindiniai bibliniai provaizdžiai: pradžioje virš vandens pleveno Dievo Dvasia, kad iš jų kultų gyvybė (*Pr* 1, 1–2); tvano vandenys žymėjo nuodėmės pabaigą ir naujo gyvenimo pradžią (plg. *Pr* 7, 6–8, 22); per Raudonosios jūros vandenį Abraomo sūnūs buvo išvaduoti iš Egipto nelaisvės (plg. *Iš* 14, 15–31). Susiejant su Jėzumi primenamas jo krikštas Jordane (plg. *Mt* 3, 13–17), iš Jėzaus šono ištekėjęs kraujas ir vanduo (plg. *Jn* 19, 31–37), taip pat paliepiama, kad mokiniai krikštytų visas tautas Švenčiausiosios Trejybės vardan (plg. *Mt* 28, 19). Atmindami tai, prašome Dievą, kad krikštyklos vanduo įgautų mirusio ir prisikėlusio Kristaus malonę (Kūdikių Krikšto apeigynas, 54). Taip šis vanduo perkeičiamas vandeniu, turinčiu Šventosios Dvasios galią. Tuo vandeniu, apdovanotu Šventosios Dvasios galia, krikštijame žmones, suaugusius, vaikus, visus.

Pašventinus vandenį krikštykloje reikia parengti širdį priimti Krikštą. Tai vyksta *atsižadant šėtono ir išpažįstant tikėjimą* – tai du glaudžiai tarpusavyje susiję aktai. Kokiu mastu sakau „ne“ velnio vilionėms – to, kuris skaldo, tokiu ir įstengiu ištartai „taip“ Dievui, kuris mane kviečia, kad tapčiau panašus į Jį mintimis ir veiksmais. Velnias skaldo; Dievas visada vienija bendruomenę, vienija žmones į vieną tautą. Neįmanoma priklausyti Kristui keliant sąlygas. Reikia nutraukti tam tikrus ryšius, kad galėtų sustiprėti kiti ryšiai; arba tau gera su Dievu, arba gera su velniu. Todėl atsižadėjimas ir tikėjimo aktas eina poroje. Reikia sudeginti paskui save tiltus, pamiršti juos ir leisti nauju Keliu, kuris yra Kristus.

Atsakymas į klausimą: „Ar atsižadate piktosios dvasios, visų jos darbų ir vilionių?“ yra formuluojamas vienaskaitos pirmuoju asmeniu: „Atsižadu!“ Tuo pačiu būdu išpažįstamas Bažnyčios tikėjimas tariant: „Tikiu.“ Aš atsižadu ir aš tikiu: tai Krikšto pagrindas. Tai atsakingas pasirinkimas, kuris turi būti perkeltas į konkrečius gestus, išreiškiančius pasitikėjimą Dievu. Tikėjimo aktas suponuoja išipareigojimą, o Krikštas padeda jo ištvermingai laikytis įvairiose gyvenimo situacijose ir išbandymuose. Atsiminkime senovinę Izraelio išmintį: „Mano vaike, jei nori tarnauti Viešpačiui, būk pasiruošęs bandymui“ (*Sir* 2, 1), taigi būk pasiruošęs kovai. Šventosios Dvasios buvimas mums duoda jėgų gerai kovoti.

Brangūs broliai ir seserys, kai panardiname pirštus į švęstą vandenį įeidami į bažnyčią – paliečiame vandenį ir darome kryžiaus ženklą, su džiaugsmu ir dėkin gumu pamąstykite apie Krikštą, kurį priėmėme. Tas švęstas vanduo primena mums Krikštą, ir išstarkime savo „Amen“ ir „džiaugiuosi“, idant gyventume panardinti Švenčiausiosios Trejybės meilėje.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Valstybės dienos pamokslas Vilniaus arkikatedroje

2018 m. liepos 6 d.

Brangūs broliai ir seserys Kristuje,

Pamenu, kaip šventasis popiežius Jonas Paulius II išlipęs iš lėktuvo Vilniuje pabučiavo Lietuvos žemę. Jaudinantis momentas – šventojo Petro įpėdinis bučiuoja žemę, kurią Dievas patikėjo mums dirbti ir saugoti. Šiandien minime Valstybės dieną – dieną, kai buvo karūnuotas Mindaugas. Tačiau Mindaugo karalystės nebėra. Nebeegzistuoja ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Nebėra caro imperijos, kuri buvo okupavusi Lietuvos žemę, nebėra ir Sovietų Sąjungos, melo ir prievartos imperijos, kuri vieną dieną subyrėjo kaip kortų namelis. Karalystės, kunigaikštystės, imperijos – vienu metu ir labai galingi, ir labai trapūs dariniai.

Vis dėlto švenčiame Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Lietuvos, kuri išliko, rasdama vis naują valstybinumo formą, tarsi naują rūbą, nors du kartus ir buvo apvilktą įkapėmis. Lietuvos, kurios šaknys siekia dieną, kai Mindaugas ir Morta buvo karūnuoti popiežiaus atsiųstomis karūnomis. Lietuvos, kuri vis sugebėdavo atgimti. Iš kur kildavo šis atgimimas? Jis kildavo iš žmonių, kurie prisiimdavo atsakomybę už šią žemę. Žmonių, kurie tikėjo, kad ši žemė Dievo duota mums valdyti.

Dievas patiki žmogui dirbti žemę ir ja rūpintis, burtis į bendruomenes ir kurti valstybes, tačiau dėl to žmogus netampa dievu. Vos tik jis ima nepaisyti tiesos ir teisingumo, pradeda griūti tai, ką jis stato. Tai primena šią dienos pirmasis skaitinys. Pranašas Amosas kreipiasi į tuo metu klestinčią Izraelio karalystę ir primena jai, kad valstybė, kuri pamina teisingumą, yra pasmerkta žlugti. Pranašas prikiša tautai jos godumą, kuris sudaiktina kitą žmogų ir paverčia jį priemone siekti pelno. Valstybė, kuri nepaiso socialinio teisingumo, kurioje vieniems žmonėms leidžiama išnaudoti kitus ir krautis pelną nemokant teisingo atlygio už darbą, – tokia valstybė pradeda irti.

Valstybę ardo materialistinė pasaulėžiūra. Kai užmirštama, kad žmogus yra ne vien kūniška, bet ir dvasinė būtybė. Ne vien darbo jėgos vienetas ar žmogiškieji išteklių, ne vien mokesčių mokėtojas, bet pirmiausia – Dievo kūrinys ir, kaip toks, vertingas pats savaime, ne dėl vertės, kurią jis sukuria, bet dėl vertės, kurią Dievas jam suteikė pašaukdamas būti.

Jonas Paulius II lankydamasis Lietuvoje sakė: „Ilgai buvo stengiamasi į jūsų Tėvynės sūnų ir dukterų sąmonę įdiegti materializmo dvasią. Šiandien kartu su atgautąja laisve nauju įkarščiu reikia skelbti Kristaus pasakytus žodžius apie žmogaus „širdį“, apie sielą: „Kas gimė iš Dvasios, yra dvasia“ (Jn 3, 6).“

Kartais mes patys save imame laikyti tais, kurie tik uždirba ir išleidžia. Toks buvo Matas. Savo vertę jis bandė užsitikrinti uždirbamais pinigais. Muitininkas Matas buvo mokesčių rinkėjas, kuris naudojosi valstybės tarnyba, kad pralobtų. Tačiau jo vidinis troškulys nuo to nemažėjo. Neįmanoma tiek uždirbti, kad numalšintume Dievo troškulį. Ir kuo labiau bandome šį troškulį malšinti žemiškais dalykais, tuo giliau grimztame į neviltį. „Aš siūsiu badą į šalį – ne alkį duonos, ne troškulį vandens, o Viešpaties žodžių“ (Am 8, 12).

Tokį Matą išvysta Jėzus. Skaičiuojantį pinigus, bet visišką skurdžių. Šventasis Beda, Bažnyčios mokytojas, komentuodamas šią Evangelijos vietą, sako, kad pirmiau nei žodžiai Matą pašaukė Jėzaus žvilgsnis. Jėzus pažvelgė pasigailėdamas ir pasirinkdamas. *Miserando atque eligendo*. Jėzaus žvilgsnyje Matas išvydo tikrai save: visą savo skurdą, tačiau kartu ir visą kilnumą, pašaukimą būti Dievo vaiku ir Dievo meilę, kuri trokšta mūsų šventumo ir laimės.

Popiežiaus Pranciškaus šūkis yra žodžiai: *Miserando atque eligendo*. *Miserando* – pasigailėdamas ir *eligendo* – pasirinkdamas. Mato pašaukimo istorijoje Pranciškus atpažino save – nusidėjėlį, į kurį pažvelgė Dievas. Taip Jėzus pažvelgė į mane, taip Jis žvelgia į kiekvieną – pasigailėdamas ir pasirinkdamas: „Eik paskui mane!“ (Mt 9, 9).

O ką reiškia eiti paskui Jėzų? Į kurią pusę eiti šiandien, kai Jėzaus kūną regime tik paslėptą Ostijos pavidalu? Atsakymas yra šią dienos Evangelijoje ir jis gana paradoksalus: reikia eiti namo. Evangelijoje skaitome: „Šis atsikėlė ir nuėjo paskui jį“, o tada kitas sakinytis: „Kai jis Mato namuose sėdosi prie stalo...“ (plg. Mt 9, 9–10). Jėzus pašaukia Matą, Matas atsiverčia, jis ryžtasi gyventi naują gyvenimą, sekti Jėzų Kristų net į pasaulio kraštą, o Jėzus nusiveda Matą ten, kur jis pats geriausiai žino kelią, – namo.

Šventumas prasideda kasdienybėje. Popiežius Pranciškus rašo: grįžti po darbo pavargęs, nori pailsėti, tačiau sėdiesi ir kalbiesi su savo sūnumi – štai tavo kelias į šventumą. Mažuose dalykuose. Rasti laiko kalbėtis su savo vaikais, su savo sutuoktiniu. Rasti laiko kalbėtis su Dievu – laiko kasdienei maldai. Tai yra būtina. Net jei pastatytum bažnyčią, savo sielai nelaimėčiau

daugiau nei laimiu kasdiene malda. Šventumo kelias yra ne žygdarbiai, o kasdienybė.

Noriu papasakoti istoriją apie vieną moterį. Antrojo pasaulinio karo metais jos vyras dingo. Ji liko viena su kelerių metų dukrele ant rankų ir senų tėvų – du žmonės buvo visiškai priklausomi nuo jos rūpesčio. Vieną dieną nebeliko ko valgyti. Ji surinko paskutinius pinigus ir išėjo keliolika kilometrų iki artimiausio miesto pirkti grūdų duonai. Ta moteris – tai mano mama.

Matau ją, mažytę moterį, keliolika kilometrų tempiančią ant pečių maišą grūdų. Pavargusią, vieną, susirūpinusią dėl bado, kuris gresia jos dukrai ir tėvui. Bet tai – ne jos vienos istorija. Tūkstančiai šeimų Lietuvoje patyrė kažką panašaus. Tremtį, priverstinę emigraciją, nesaugumą, badą. Ne tik patyrė – ir šiandien patiria. Emigracija yra išbandymas kiekvienai šeimai. O juk daugumai jų – tai bandymas ieškoti išeities iš labai sunkios situacijos. Nesaugumas, kurį patiria vieniši tėvai. Kiek daug rūpesčių gula ant jų pečių. Švenčiame Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, tačiau daugybei žmonių Lietuvoje šie metai yra tiesiog metai, kai jie grumiasi su neviltimi ir situacijomis, kurios, atrodytų, neturi išeities.

Bet čia ir vėl galvoju apie savo mamą, tempiančią tuos grūdus, pirktus už paskutinius pinigus. Žinau, kad tame kelyje ji jautėsi visiškai viena. Tačiau nebuvo viena. *Miserando atque eligendo*. Dievas pažvelgė pasigailėdamas ir pasirinkdamas. Brangūs broliai ir seserys, taip, kaip tame kelyje Dievas žvelgė į mano mamą, numatydamas jai pašaukimą būti ne tik mano sesers, bet ir mano motina, taip jau tada Jis žvelgė į Lietuvą, žinodamas viską: ne tik baisų pokario metą, ne tik sovietmečio sąstingį, bet ir atgimimą. Jis regėjo, kaip Lietuvos žemę aplankys popiežius Jonas Paulius II. Jis žinojo, kad vėliau, kai mums trūks vilties, Jis antrą kartą siųs į Lietuvą savo pasiuntinį, popiežių Pranciškų, kad primintų mums, jog vilties yra – kad Kristus Jėzus yra mūsų viltis (plg. *1 Tim 1, 1*).

Todėl šiandien, švęsdami Valstybės dieną, iš naujo paveskime savo pačių gyvenimą ir Tėvynę Lietuvą Dievo Apvaizdai. Ruoškime savo širdį išgirsti tuos žodžius, kuriuos popiežius Pranciškus, Kristaus pasiuntinys, atvyksta mums pasakyti. Ir melskime Trakų Dievo Motiną, Lietuvos Globėją, kad niekada nepristigtume pasitikėjimo Jos Sūnumi ir vilties dėl savo pačių ir dėl Tėvynės ateities. Amen.

Nauji leidiniai

Šventasis Tėvas Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Gaudete et exsultate* apie pašaukimą į šventumą šiuolaikiniame pasaulyje. – Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2018. – 96 p. / Serija: Bažnyčios dokumentai

„Nebijok Šventumo. Jis neatims iš tavęs nė lašo veiklumo, gyvumo ir džiaugsmo. Kaip tik priešingai, tapsi toks, ape kokį tave kurdamas galvojo Tėvas, ir būsi ištikimas pats sau“, – ragina popiežius Pranciškus.

Jis rašo: „Būti neturtingos širdies, reaguoti nuolankiai ir romiai, mokėti verkti su kitais, atsidėti teisingumui to alkstant bei trokštant, žvelgti ir elgtis kupinam gailingumo, saugoti širdį nuo visko, kas suteršia meilę, sėti taiką aplink save, kasdien žengti Evangelijos keliu nepaisant dėl to kylančių problemų – štai šventumas.“

Deborah Castellano Lubov. Kitoks Pranciškus. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2018. – 208 p.

Knygoje apie popiežių Pranciškų prabyla autoritetingos Romos kurijos asmenybės, taip pat įvairioms šalims atstovaujantys Katalikų Bažnyčios veikėjai, Jorgės Mario Bergoglio giminaičiai ir bičiuliai. 14 pokalbių nupiešia ryškų Šventojo Tėvo portretą, pateikia mažai žinomų faktų, netikėtų detalių, įvairių požiūrių. Svarstomi šiandienos žmogui iškylantys, jį jaudinantys klausimai. Be to, knygoje pateikiamas ir išskirtinis popiežiaus sesers Marijos Elenos Bergoglio interviu, kuriame ji šiltai pasakoja apie popiežiaus vaikystę ir jaunystę, santykius su artimaisiais.

NEPASIDUOTI MURMĖJIMO NUOSTATAI

19 eilinis sekmadienis (B)

1 Kar 19, 4–8; Ps 34, 2–3. 4–5. 6–7. 8–9; Ef 4, 30 – 5, 2;
Jn 6, 41–51

Praėjusią savaitę iš šv. Jono evangelijos pradėjome skaityti ilgą Jėzaus kalbą apie gyvenimo duoną. Vienu metu atrodė, kad jo klausytojai Kafarnaumo sinagogoje atsiveria aukštesnės išminties, laisvės ir šviesos žiniai. Tolesnėje ištraukoje, kurios neapima sekmadienio Mišių skaitinys, Jėzus priekaištuoja savo klausytojams dėl tikėjimo stygiaus. Jie regėjo jo stebuklus, taip pat duonos padauginimą, bet vis dar netiki. Tiems, kurie planavo jį pasigriebti ir paskelbti karaliumi, politiniu išlaisvintoju, Jėzus aiškiai paskelbė savo tikrąją misiją. Jis nužengė iš dangaus vykdyti ne savo natūralios žmogiškos valios (ar siekti sau grynai žmogiškos, pasaulietiškos šlovės), bet vykdyti savo Tėvo valios, kuri yra ir jo, kaip Dievo Sūnaus, valia ir kurią jo žmogiškoji širdis laisvai ir su atsidavimu priima. Tai išganymo ir amžinojo gyvenimo valia, dovanojama visiems, kurie tikėjimo akimis žvelgia į Jėzų.

Šiandien skaitomos ištraukos pradžioje žydai murma, kad Jėzus vadina save duona, nužengusia iš dangaus. Biblijoje, taip pat šv. Benedikto reguloje murmėjimas laikomas ypač negatyvia ir save griauančia dvasine nuostata. Ji labai skiriasi nuo maldavimo ar net skundų, kai nuolankiai reiškiamas sumišimas ar kančia susidūrus su skausminga ir neteisinga situacija. Daugelyje psalmių ir kitų Biblijos tekstų reiškiami tokie jausmai, net smarkiai šaukiamasi Dievo, prašoma išlaisvinti. Šiandienos pirmajame skaitinyje pranašas Elijas jaučiasi taip stipriai prislėgtas, kad net šaukiasi mirties. Viešpats visada atsako į tokias maldas, nors paprastai tai daro slaptu ir netikėtu būdu. Eliją sustiprina stebuklingas maistas, kuris buvo Jėzaus gyvybės duonos provaizdis.

Kita vertus, murmėjimas kyla iš nepasitenkinimo dovanomis, kurios aiškiai ateina iš Viešpaties, tačiau ne-

atitinka mūsų riboto požiūrio ar savanaudiškų troškimų. Jis kyla ne todėl, kad sunku suprasti Viešpaties veiksmus (tokie sunkumai yra normalūs ir neišvengiami), bet dėl nuostatos, paženklintos kartėlio, sistemingo gynybinio nepasitikėjimo, įtarumo ir egoizmo. Jei tokia nuostata išlieka, ji gali apakinti mus objektyviai tiesai ir sukietinti mūsų širdis, padaryti jas nepasiekiamas Dievo malonei. Toks murmėjimas, regis, panašus į nuodėmę Šventajai Dvasiai, apie kurią Viešpats užsimena keliose sinoptinių Evangelijų vietose: tai užsispyrėliškas atsisakymas pripažinti akivaizdų Dievo veikimą. Čia, Kafarnaumo sinagogoje, žmonės, matę Jėzaus stebuklus, buvę jo autoritetingo mokymo liudininkais, valgę jo stebuklingai padaugintos duonos, dabar kartoja gimtojo Nazareto gyventojų priekaištus: „Kaip jis gali sakyti, kad nužengė iš dangaus? Juk jis kilęs iš Marijos ir Juozapo, tokių pat žmonių kaip mes. Kaip jis drįsta tvirtinti esąs ypatingas?“

Šie žmonės aiškiai nesuvokia Gimimo iš mergelės slėpinio. Todėl jų negalima kaltinti, nes šis slėpinys rūpestingai saugotas per visą žemiškąjį Jėzaus gyvenimą kaip „mesijinės paslapties“ dalis. Tačiau Viešpats tęsia ir toliau atskleidžia jiems tikėjimo akto vidinę raidą. Jėzaus mokymą ir jo stebuklus gali tinkamai įvertinti tik tie, kas atsiveria vidiniam potraukiui, kurį sužadina Tėvas, pasiuntęs į pasaulį savo Sūnų, o į mūsų širdį Šventąją Dvasią. Jeigu leisime Dievo Dvasios meilei mus mokyti ir formuoti iš vidaus, įgysime gebėjimą intuityviai atpažinti Jėzų kaip tikrąjį liudytoją, regintį Tėvą ir apreiškiantį jį mums. Tuomet būsime pasirengę priimti iš Kristaus amžinos bendrystės su Dievu dovaną per duoną, kuri yra jo kūnas, aukojamas už pasaulio gyvybę. Šis kvietimas priimti kenčiantį Mesiją pasirodys esąs galutinis papiktinimas daugumai Jėzaus klausytojų Kafarnaume. Tačiau toks iš esmės yra mūsų kelias į amžinąjį gyvenimą. Kaip šiandienos antrajame skaitinyje sako šv. Paulius: „Būkite Dievo sekėjai, kaip jo mylimi vaikai, ir gyvenkite meile, nes ir Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą ir kvapią auką Dievui.“

ATPIRKIMO SLĖPINIO BENDRADARBĖ

Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)
Apr 11, 19a; 12, 1–6a. 10ab; Ps 45, 10bc. 11. 12ab. 16;
1 Kor 15, 20–27; Lk 1, 39–56

Tikime, kad Mergelė Marija savo žemiškosios kelionės pabaigoje su kūnu ir siela buvo paimta į dangaus garbę. Ši slėpinį popiežius Pijus XII 1950 m. suformulavo ir paskelbė kaip dogmą. Žinoma, popiežius neišrado šios dogmos. Visiška Petro įpėdiniui priklausančia galia jis tiesiog patvirtino tiesą, kuri nuo pradžios numanomai glūdėjo dieviškajame Apreiškime, pasiekiame mus per Kristų, per Šventąjį Raštą ir Apaštalų Tradiciją. Tai tiesa, kuri per šimtmečius įgavo raiškų pavidalą per teologinį apmąstymą, liturgiją, Bažnyčios pamaldumo praktikas.

Apibūdindamas Marijos paėmimą į dangų popiežius išvengė „prisikėlimo“ sąvokos ir pasirinko nekonkretizuoti, ar Mergelė Marija iš tikrųjų mirė ir po to buvo prikelta iš numirusių, ar nepatyrusi mirties buvo paimta į amžinąją garbę. Pijus XII nenorėjo rinktis tarp skirtingų teologinių nuomonių. Tiesa, kad pagal seniausią tradiciją Dievo Motina patyrė mirtį, buvo palaidota ir prikelta, idant tobulai sektų savo Sūnaus pėdomis. Ši tradicija paprastai vadinama Dievo Motinos Užmigimu (*Dormitio*), ji liudijama Rytų Bažnyčioje per liturgiją ir teologiją, gerbiant Marijos kapą Jeruzalėje, taip pat daugybe paveikslų bei skulptūrinių Švč. Mergelės mirties atvaizdų tiek Rytuose, tiek Vakaruose.

Tačiau per šimtmetį nuo tada, kai 1854 m. Pijus IX paskelbė Nekaltojo Prasiidėjimo dogmą, iki 1950 m., kai buvo paskelbta Marijos Ėmimo į dangų dogma, kai kurie katalikų teologai tvirtino, jog Marija, kadangi buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės, neprivalėjo mirti; ji galėjo būti paimta į dangų nepatirdama mirties. Šie teologai pabrėžė, galbūt pernelyg abstrakčiai, ypatingas pagarbą Marijai pažyminčias privilegijas, dėl kurių ji atsidūrė visiškai atskiroje kategorijoje virš visų kitų krikščionių ir tapo labai tolima jiems. Jau XIX a. pabaigoje šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė švelniai kritiko šią tendenciją, sakydama, jog, priešingai, Marija yra labai artima, prieinama, ja lengva sekti.

Vėlesniais laikais Vatikano II Susirinkime nebuvo menkinamas Marijos privilegijų reikšmingumas, bet

siekta jos visą gyvenimą ir gautą malonę pateikti Kristaus Įsikūnijimo, taip pat viso atperkamojo darbo, kuris yra Įsikūnijimo tęsinys, kontekste. Marija buvo pašaukta visa esybe tarnauti šiam slėpiniui. Marijos bendradarbiavimas buvo būtinas, kad galėtų įvykti Įsikūnijimas. Viešpats apsaugojo ją nuo gimtosios nuodėmės dėl iš anksto numatytų Kristaus atpirkimo nuopelnų, kad parengtų ją laisvai priimti ir įgyvendinti Dievo Motinos misiją. Kadangi Marija buvo taip artimai susijusi su Įsikūnijimu, ji pirmoji galėjo naudotis jo vaisiais; jai buvo skirta atlikti diskretišką, iš dalies paslėptą, bet esmingai svarbų vaidmenį apreikiant ir perteikiant Kristaus malonę kitiems tiek jos gyvenimo metu, tiek amžinybėje.

Nors ji nebuvo slegiama geismingumo, kuris visiems kitiems mirtingiesiems sukelia polinkį į nuodėmę, bet šiame pasaulyje gyveno įprastinėmis, tikėjimo „nakties“ sąlygomis, neturėdama aiškaus Dievo ir ateities regėjimo. Panašiai kaip mes, ji buvo nuolat kviečiama augti viltimi ir meile, kaip grynai žmogiška sukurtoji būtybė, vis pranokdama ir tam tikra prasme „apmirdama“ savo ribotumui, idant galėtų labiau atsiverti Dievo valiai ir jo sudievinančiai malonei. Šiuo būdu ji dalyvavo savo Sūnaus misijos žemėje įvairiuose etapuose, palikdama mums sektiną pavyzdį. Kryžiaus papėdėje jos siela buvo perverta įsijautimo kalaviju. Nukryžiuotas Viešpats, ją patikėdamas šv. Jono globai, pašventino kaip visų savo mokinių Motiną. Savo intensyviomis maldomis ji laidavo Bažnyčios gimimą per Sekmines. Pasak tradicijos, ji lydėjo šv. Joną į Efezą ir ten su juo gyveno. Yra pagrindo tikėti (nors tai nėra apibrėžta kaip dogma), kad jos žemiškoji kelionė baigėsi mirtimi, kuri buvo dvasiškai panaši į jos Sūnaus mirtį.

Esame mokomi, kad Marija su kūnu ir siela įžengė į savo prisikėlusio Sūnaus šlovę. Jei, pasak Pauliaus, Jėzaus žmogystė reiškia pirmuosius Prisiidėjimo vaisius, tuomet Marija yra pirmoji tarp priklausančių Kristui. Karaliaudama su Jėzumi kaip Dangaus Karalienė, ji parodo savimi mūsų būsimo prisikėlimo viltį, kai pasirodys Dievo vaikų šlovė ir visa visata bus atnaujinta Kristuje. Nuolat žvelkime į Mariją, didį ženklą danguje, tą moterį, kuriai Kristuje buvo skirta pirmutinei įveikti blogį ir mirtį. Tegul jos pavyzdys ir užtarimas mus drąsina šiame gyvenime ir veda link dangaus.

VIENINTELIS MAISTAS

20 eilinis sekmadienis (B)

Pat 9, 1–6; *Ps* 34, 2–3. 10–11. 12–13. 14–15;

Ef 5, 15–20; *Jn* 6, 51–58

Brangūs broliai ir seserys, ketvirtoje psalmėje, kurią mes giedame per Naktinę, parašyta: „Daugelis sako: *Kas parodys mums gėrybių?* Tu įdėjai į mano širdį daugiau džiaugsmo, negu [jų, pagonių, netikinčiųjų] grūdų derlius ir jauno vyno gausa“ (8 eil.).

Komentuodamas šią eilutę Rabis Jehošua ben Levi (3 amžiuje gyvenęs Talmudo rašytojas) pasakė: „Tai primena palyginimą apie iškeliantį didelę puotą karalių. Pradžioje pakviestieji sėdėjo lūkuriuodami lauke, prie rūmų vartų, ir matė išeinančius iš puotos salės šunis, nešančius snukiuose įdarytų fazanų ir veršiukų galvas. Žmonės pradėjo sakyti vieni kitiems: „Jei karalius taip puikiai maitina šunis, įsivaizduokite, kaip gardžiai jis pamaitins mus, savo vaikus.“ Iš to matome skirtumą tarp žemiško ir dangiško maisto.

Panašiai šių Mišių Evangelijoje kalbama apie dvi duonos rūšis. Pirmoji, medžiaginė duona bendra visiems žmonėms ir visiems kūniniams, – duona, kurios reikia mūsų mirtingajam kūnui šiame pasaulyje palaikyti, o antroji – amžinojo gyvenimo duona, skirta tiems, kurie priima kvietimą tapti Dievo vaikais Kristuje Jėzuje.

„Protėviai, – sakė Jėzus, – valgė duoną dykumoje ir mirė.“ Mana buvo nuostabi Viešpaties dovana, kasdienė duona, jos reikėjo, kad tauta galėtų keliauti per dykumą. Ši duona buvo pritaikyta prie kiekvieno žmogaus laikinų poreikių, ji turėjo galią patenkinti kiekvieno žmogaus skonį. Kaip Išminties knygoje parašyta, ji ėmė „visus gardžius skonius“ – *omnem delectamentum in se habentem*. Tačiau tai dar nebuvo galutinė amžinojo gyvenimo duona, bet tik laikinas šio pasaulio maistas, pritaikytas žmogaus mirtingam kūnui ir visiems jo teisėtiems prigimtiniams poreikiams. Ši duona negalėjo iš karto vesti žmonių į Pažadėtąją žemę, į amžiną bendrystę su Dievu, o tik padėjo tiems, kurie ją valgė, laipsniškai siekti šio palaimingo tikslo.

Visi valgė maną dykumoje, teisieji ir nusidėjėliai, ir visi mirė kūniška mirtimi. Tai normalu. Tačiau čia Jėzus kalba tik apie tuos protėvius, kurie mirė dvasine mirtimi, maištaudami prieš Viešpatį, atsisakydami tikėti ir paklusti. Jie norėjo savanaudiškai pasisavinti Dievo medžiagines dovanas, kurios jiems buvo vienintelis ir galutinis gyvenimo tikslas. Jie godžiai norėjo surinkti ir išsaugoti daugiau maisto negu reikia. Pažadėtoji žemė ir Dievo vaikų laisvė jiems nerūpėjo. Kad patenkintų savo aistras, jie mielai būtų sugrižę į vergystę Egipte.

Mes dabar esame pašaukti dalyvauti Eucharistijoje, tikroje Dievo vaikų puotoje. Jėzus atėjo mums atnešti galutinės amžinojo gyvenimo duonos. Ši duona yra ne kas kita, kaip pats Jėzus, tai jo gyvas kūnas, paaukotas už mus ant kryžiaus Šventosios Dvasios meilėje. Jėzaus žemiškasis gyvenimas ir mirtis tobulai išreiškia jo šlovingą begalinę meilės galią, jo nesavanaudišką dovaną Dievui Tėvui ir žmonėms. Savo kūnu ir krauju Jėzus mus ne tik maitina ir pastiprina, bet ir suvienija su savimi, radikaliai pakeisdamas ir permainydamas mūsų gyvenimo ir mirties prasmę.

Nuo dabar visa mums yra bendra su Kristumi, jis yra mumyse ir mes jame. Mes dabar gyvename nebe sau, bet Dievo Sūnui, kuris numirė už mus ir prisikėlė. Per Eucharistiją esame visiškai ir dinamiškai įtraukiami į Jėzaus meilės bendrystę su Tėvu. Ši bendrystė jau yra amžinojo gyvenimo pradžia. Eucharistijos dėka Dievas įdėjo į mūsų širdį džiaugsmą, pranokstantį visus šio pasaulio džiaugsmus bei malonumus, jis mums davė vienintelį maistą, kuris gali patenkinti visus mūsų širdies giliausius troškimus.

Tad dėkokime Viešpačiui už jo neapsakomą dovaną ir prašykime, kad mumyse būtų galutinai įgyvendinta šių Mišių pradžios maldos graži dvasinė programa: „Dieve, tave mylintiems tu dosniai teiki neregimųjų vertybių; uždek mūsų širdis savo meile, kad mylėtume tave visame kame ir labiau už visa ir laimėtume tavo pažadus, kurie pranoksta visus troškimus. Amen.“

Parengė t. Grigalius Casprini OSB

KIETI ŽODŽIAI

21 eilinis sekmadienis (B)

Joz 24, 1–2a. 15–17. 18b; Ps 34, 2–3. 16–17. 18–19. 20–21. 22–23; Ef 5, 21–32; Jn 6, 60–69

„Kieti Jo žodžiai, kas gali jų klausytis!“ (Jn 6, 60)

Jei iš visų šiandien girdėtų Šventojo Rašto skaitinių reikėtų išrinkti pačius „kiečiausius“ žodžius (kurių sunku klausytis), moterys tikriausiai išrinktų Laiško efeziečiams eilutę: „Jūs, moterys, būkite klusnios vyrams, lyg kad Viešpačiui, nes vyras yra žmonos galva. Ir kaip Bažnyčia klauso Kristaus, taip moterys visame kame teklauso vyrų.“

Net vyrišką ausį režia šių žodžių kietumas ir archajiškumas – tarsi moteris būtų menkesnė už vyrą ir visiškai priklausoma nuo jo. Jei šie žodžiai mūsų dar nepapiktino, pamėginkime įsivaizduoti smurtaujančią žemo intelekto vyrą, kuris reikalauja, kad žmona visame kame jam paklustų. Ką turėtų jausti moteris, kurią net Dievo žodis pasmerkia ligi mirties būti despoto auka?

Žodžiai, kuriais pasipiktina mokiniai, rodos, neturi nieko bendra su mūsų išskirta Laiško efeziečiams eilute. Mokinįs papiktino Jėzaus pranašystė apie Eucharistiją ir raidiškai suprastas raginimas valgyti Jo Kūną ir gerti Jo Kraują.

Bet ar tikrai tarp mus ir mokinius papiktinusių žodžių nėra nieko bendra?

Yra – santuokinis ryšys. Kaip moterį ir vyrą santuoka paverčia vienu kūnu, taip Eucharistija kiekvieną tikintįjį paverčia vienu kūnu su Dievu. Mokinįs gąsdino Jėzaus leksika: gerti Žmogaus Sūnaus Kraują ir valgyti Jo Kūną, o mus gąsdina visiško priklausymo nuo Dievo laikysena. Nesvarbu, kas esame, vyrai ar moterys, tapdami Bažnyčios nariais tampame visiškai priklausomi nuo Dievo, nes Jis – galva, Jis – Viešpats, Jis mums – kaip vyras žmonai, nuo kurio valios ji visiškai priklauso.

Kiekvienam iš mūsų būdinga norėti būti laisvam ir nuo nieko nepriklausyti. Tačiau kartu kiekvienam žmogui būdingas ir priešingas troškimas – labai stiprus troškimas priklausyti kam nors, kas tave brangintų, priimtų tokį, koks esi, mylėtų. Kiekviena moteris turbūt svajoja

apie vyrą, kuris ją besąlygiškai mylėtų, kuriam ji visiškai priklausytų nebijodama būti nustelbta ir prarasti save.

Eucharistija mus kviečia į tokį priklausymą.

Vyro ir moters santuokoje dažniausiai lieka netikrumo, ar sutuoktinis tikrai mylės, ar neišduos, ar jo meilė nesumažės. Eucharistinėje „santuokoje“ su Jėzumi esame visiškai tikri dėl Jo atsidavimo mums.

Eucharistija – tai Dievo meilė iki galo. Jis kojas plauna ir savo kūną duoda net tiems, kurie Jį išduos. Eucharistija – tai Kryžiaus auka, kur kūnas ir kraujas atiduoti visiškai tiesiogine prasme. Valgyti Eucharistiją – tai priimti Meilę, kuri sakramentiškai, kaip santuokoje, dovanoja mums save. Kaip vyras ar žmona santuokoje prisiekia meilę, taip Dievas Kryžiumi prisiekia ir paliudija meilę mums ir kviečia atsiliepti.

Dievo žodis šiandien kalba apie priklausymą ir atsiliepiamą. Jis kviečia mus naujai pasirinkti priklausyti Dievui. Pradžios knygos žodžiai: „Todėl vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“ (Pr 2, 24), be savo tiesioginės prasmės apie santuokos įstatymą, turi dar prakilnesnę prasmę, nurodančią slėpinį, esantį Dievo Apreiškime apie Kristaus ir jo tikinčiųjų – Bažnyčios mistinį ryšį, analogišką santuokos ryšiui.

Senais laikais 34 psalmė buvo giedama dalijant Komuniją. Ji kviečia paragauti, koks Viešpats saldus. Kai kuriais atvejais ragavimas eina pirma matymo, nes jei nesi paragavęs, nematysi. Tai galioja pažinimo medžio vaisiui, kuris apreiškė pirmųjų tėvų nuogumą. Tai galioja ir gyvybės medžio – Eucharistijos vaisiui, kuris apreiškia mūsų apsivilkimą Kristumi. Ir ne tik apsivilkimą, bet ir gyvenimą Jame, ir buvimą viena su Juo.

Kai buvome krikštijami, už mūsų santykį su Jėzumi ir priklausymą Jam apsisprendė kiti žmonės. Šiandien Eucharistijoje sąmoningai ir laisvai apsisprendžiame mes patys: noriu priklausyti Tau, Jėzau, priimu Tavo Kūną kaip didžiausią Tavo meilę ir dovaną Tau save. Nebebijau Tau visiškai priklausyti. Arba tiksliau: „Viešpatie, pas ką mes eisime?“ (Jn 6, 68).

Parengė kun. M. M.

GYVENIMAS – TIKRO SANTYKIO KŪRIMAS

22 eilinis sekmadienis

Ist 4, 1–2. 6–8; *Ps* 15, 2–3ab. 3cd–4. 5;

Jok 1, 17–18. 21b–22. 27; *Mk* 7, 1–8a. 14–15. 21–23

Evangelistas Morkus šiandien mums pasakoja apie susitikimą. Į šį susitikimą atvyksta Jėzus, jo mokiniai, fariziejai ir Rašto aiškintojai. Susitikimo metu vyksta, atrodo, labai įprastas dalykas – valgymas. Taip atrodo tik iš pirmo žvilgsnio. Fariziejai ir Rašto aiškintojai negali valgyti kartu su Jėzaus mokiniais, nes jie – neplautomis rankomis prie valgių stalo. Su Jėzumi gal ir galėtų sėdėti prie vieno stalo ir kartu valgyti, ko gero, jis plautomis rankomis, tačiau Jėzus valgo kartu su tais, kurie neplautarankiai. Painu, tiesa? Tradicijos tęstinumas – labai svarbus ir reikšmingas dalykas, tačiau tradicija, kultūra, papročiai turi žmones jungti, o ne atskirti vienus nuo kitų. Rankų, indų plovimas, švaros laikymas – taigi puiku, higiena svarbu. Tradicija, papročiai, kurie neša atskyrimo žinią (jūs negalite būti šalia mūsų, nes jūs nešvarūs), kurie nekuria santykio su Dievu ir kitu žmogumi, neveda į ateitį. Jie taip ir lieka patys sau gražūs ir vertingi. Jėzus tokius tradicijų saugotojus išvadina veidmainiais, labai jau nepatikimais žmonėmis, kurie tik išoriškai atrodo teisingi. Taip buvo tada, o šiandien? Žmogaus ribotumas linkęs nueiti lengviausiu keliu: šalia įstatymo, kurio autorystė priklauso Dievui, jis susikuria interpretaciją, lengvą jam ir patogią to meto situacijoje. Dievo įsakymai universalūs – visiems žmonėms, visiems laikams, visoms kultūroms ir civilizacijoms. Ir tai akivaizdu. Jėzus pateikia pavyzdį – Dievo įsakymą gerbti savo tėvą ir motiną. Pabandykime paprieštarauti. Sveika logika aiškiai sako, jog tai teisinga. Mes visi turime ar turėjome tėvus, ir pagarba, meilė, rūpinimasis jais – akivaizdūs, savaime suprantami dalykai. Tikroji tiesa visada akivaizdi. Rytų išmintis byloja: tiesos ir saulės delnu neuždengsi. Kyla klausimas, kaip suprasti žmogiškojo autoriteto ir dieviškojo autoriteto priesakus ir įsakus? Juos reiktų atskirti ir trumpai apibūdinti.

Tikintis žmogus pašauktas pažinti Apreiškimą – antžmogišką tvarką, kuri nėra žmonių užgaidų ar susitarimų padarinys. Dievo nustatyta tvarka nėra vien taisyklių, nuostatų, ceremonijų, įmantrių ritualų rinkinys. Tokių dalykų turi ir profesionalus futbolas ar krepšinis. O tokios taisyklės, žinia, kito ir gali kisti, nes tai žmogaus nustatyta tvarka. Ten, kur žmogus, ten ir nestabilumas, kaita, interpretacija. Tokia tiesa, ir tai Jėzus akivaizdžiai įvardija, o be atodairos laikytis to, kas turi savybę kisti, reikštų dideliu sunkumu apkrauti tuos, kurie papročių prasmės ir vertės nei supranta, nei pajėgia vertinti. Taip

buvo atsitikę ir su senaisiais žydų papročiais – paprastoji liaudis nei suprato, nei pajėgė tų papročių laikytis, o ir sąlygų neturėjo. Žmogus turi dirbti ir užsidirbti duoną, o laikantis fariziejų nustatytų papročių, tai faktiškai neįmanoma. Jėzus aiškiai nurodo – žmogus turi dirbti ir širdimi, o ne vien tik išoriniais ženklais ir įvairiais paprotiniais ritualais, garbinti Dievą.

Dievas kuria įpareigojančias normas ir vertybes. Dauguma šiandienos žmonių tiki, kad egzistuoja vaiduokliai, fėjos ir reinkarnacija, tačiau šis tikėjimas nepaskatina jų laikytis jokių moralės ar elgesio normų. Tik tradicija neveda prie Dievo. Tikėjimas, jo praktika, gyvas santykis su Dievu ir tikinčiųjų bendruomene ir tradicijos laikymasis veda į tikrą gyvenimą ir tikro santykio kūrimą.

Teisingumo dėlei būtina pasakyti, jog Jėzus Kristus, įvardydamas žmogaus ribotumą ir bandymą tvarkytis be Dievo, numatė ypatingą programą pasauliui – perkeisti žmogaus širdį. Kas ją gali perkeisti, kad iš jos išeitų tik geri dalykai? Jėzaus Kristaus mokymas apie vidinio žmogaus perkeitimą sukėlė vieną svarbiausių (jeigu ne patį svarbiausią) istorijos perversmų ir labai stipriai prisidėjo prie žmonijos suvienijimo. Iki tol vietinių religijų išpažinėjai gyveno uždara gyvenimą, jie tikėjo vietinėmis dievybėmis bei dvasiomis ir nemaž netroško rūpintis tokiais dalykais kaip širdies tyrumas, dieviško įstatymo universalumas. Tokios religijos nesirūpino žmogumi kaip Dievo kūrinium. Jos vien puoselėjo savo kultą, papročius, prietarų sistemą, įvairias okultines praktikas, bet nesiekė širdies perversmo.

Širdžių perkeitimas – nuolatinis procesas. Tikrasis santykis su Dievu ir žmonėmis kuria gyvenimą ir nutyrintą širdį, iš kurios išeinantys tik geri dalykai neteršia nei paties žmogaus, nei kitų. Dievo garbinimas ir gyvas tikėjimas padaro gyvą tradiciją, duodančią derlių ir kuriančią gyvenimą ir ateitį. Be Dievo malonės mūsų širdys – šaltos ir piktos, mūsų tradicijos – tik našta ir varginanti tikrovė, mūsų sumanymai – vien niūrios įžvalgos savanaudiškai vertinant tikrovę. Garbinkime Dievą ir lūpomis, ir širdimis, kurkime su juo gyvenimą, ir niekas nei iš išorės, nei iš vidaus negalės mūsų suteršti. Juk ir palaimintasis arkivyskupas Teofilus Matulionis, kurio beatifikacijos pirmąsias metines neseniai šventėme, menininko paveiksle pavaizduotas stovintis purve, bet su švariais batais... Iš tyros, su Dievu nuolatinį santykį turinčios širdies išeina tik geri sumanymai ir mintys. Tepadedu mums Dievas kurti gyvenimą ir būti palaimintiems ir laimingiems. Amen.

-kas-

Pasauliečių, šeimos ir gyvybės dikasterija

Atiduoti visas jėgas

Apie krikščioniškąjį požiūrį į sportą ir žmogaus asmenį

1 skyrius

DOKUMENTO PRIEŽASTYS IR TIKSLAS

Atiduoti visas jėgas

Atiduoti visas jėgas yra pamatinė sporto tema, sportininkams ir individualiai, ir kolektyviai visomis jėgomis stengiantis pasiekti tam tikrą sportinį rezultatą. Atidavus visas jėgas jaučiamas pasitenkinimas ir džiaugsmas dėl asmeninio pasiekimo. Būna taip, kaip ir gyvenant krikščioniškuoju tikėjimu. Kiekvienas vieną dieną norėtų pakartoti šv. Pauliaus žodžius: „Iškovojau gerą kovą, baigiau bėgimą, išlaikiau tikėjimą“ (2 Tim 4, 7). Šiuo dokumentu siekiama padėti suvokti santykį tarp visų jėgų atidavimo sporte ir kasdienio gyvenimo krikščioniškuoju tikėjimu.

1.1. Dokumento atsiradimo motyvai

Bažnyčia kaip Dievo tauta turi turtingos bei gilios žmogiškosios patirties ir labai nuolankiai nori ja visa pasidalyti bei pasiūlyti ją sporto pasauliui. Bažnyčia artima sporto pasauliui, nes trokšta prisidėti prie autentiško ir į žmogiškumo skatinimą orientuoto sporto steigimo bei plėtojimo.

Iš tiesų, „nėra nieko tikrai žmogiško, kas nesurastų atgarsio“ Kristaus mokinių „širdyse“ (1). Sportas yra visuotinis reiškiny, kuris mūsų laikais įgijo naujos svarbos ir surado atgarsį Dievo tautos širdyje.

Bažnyčia laiko žmogų kūno, sielos ir dvasios vienybe bei sporto srityje vengia bet kokio redukcionizmo, menkinančio žmogaus kilnumą. „Bažnyčia domisi sportu, nes jai rūpi žmogus, visas žmogus, ir pripažįsta, kad sportinė veikla daro įtaką žmogaus ugdymui, santykiams, dvasingumui“ (2).

Šiuo dokumentu siekiama glaustai pristatyti Šventojo Sosto ir Katalikų Bažnyčios požiūrį į sportą. Neseniai įsitvirtino tendencija – iš dalies dėl sporto istorijos aiškinimo būdo – manyti, kad Katalikų Bažnyčia, pirmiausia viduramžiais ir ankstyvajame moderniosios epochos periode, į sportą išskirtinai priešiskai žvelgė dėl neigiamo požiūrio į kūniškumą. Iš tiesų tai tik remiasi toje istorinėje epochoje vyravusiu klaidingu katalikiškosios nuostatos kūniškumo atžvilgiu supratimu

ir išleidžiama iš akių katalikiškosios tradicijos teigiama įtaka sportui istoriniu, dvasiniu ir ugdomuoju matmeniu, laikant jį brangintinu kultūros aspektu (3).

„Krikščioniškasis požiūris į sportą, lygiai kaip ir į kitas žmogaus prigimtinių gebėjimų apraiškas, kaip antai mokslą, darbą, meną, socialinį ir politinį išsipareigojimą, yra ne atmesti ar šalintis, bet gerbti, branginti, net jei prireikia pataisyti ir sukilninti, vienu žodžiu, atpirkti“ (4). Atpirkimo aspektas sporte esti, kai pirmenybė teikiama pagarbai žmogaus kilnumui, o sportas tarnauja visapusiškam žmogaus augimui ir vystymuisi. Pasak popiežiaus Pranciškaus, „ryšys tarp Bažnyčios ir sporto yra graži tikrovė. Ji ilgainiui sustiprėjo, nes bažnytinė bendruomenė laiko sportą galinga priemone, padedančia žmogui visapusiškai augti. Juk sportinė veikla skatina sveikai nugalėti patį save bei savo savanaudiškumą, lavina pasiaukojimo dvasią ir, jei yra tinkamai organizuota, skatina lojalumą tarpasmeninių santykių plotmėje, draugystę, pagarbą taisyklėms“ (5).

Katalikų Bažnyčia šį dokumentą skiria visiems geros valios žmonėms. Bažnyčia ypač trokšta plėtoti dialogą su visais žmonėmis bei organizacijomis, išsipareigojusiems ginti sporto praktikai būdingas vertybes.

Be to, Bažnyčia šį dokumentą skiria visiems tikintiems katalikams – vyskupams ir kunigams, bet pirmiausia pasauliečiams, daugiausia išitraukusiems į sporto pasaulį. Šiuo dokumentu norima užkalbinti visus, kurie myli bei skatina sportą, – sportininkus, mokytojus, trenerius, tėvus, tuos, kuriems sportas yra profesija ar pašaukimas.

Taip pat norime, kad šie apmąstymai pasiektų tikėjimo brolius ir seseris, jau daugiau nei penkiasdešimt metų evangelizuojančius bei skatinančius krikščioniškąsias vertybes per sportą (6).

Kaip Bažnyčiai gali nerūpėti?

Savo istorijos tėkmėje Bažnyčia rėmė grožį menuose, muzikoje ir daugelyje kitų žmogaus veiklos sričių. Pagrindinis to motyvas yra tai, jog grožis kyla iš Dievo ir todėl mums, kaip Jo mylimiems kūriniais, jis irgi kelia pasitenkinimą. Sportas mums teikia galimybę būti to grožio veikliais dalyviais ar susižavėjusiais žiūrovais. Šitaip sportas gali mums priminti, kad grožis yra vienas iš kelių sutikti Dievą.

Sporto patirties visuotinumai, komunikacinė bei simbolinė jėga, didžiulis auklėjamasis bei ugdomasis potencialas šiandien pripažinti bei akivaizdūs. Sportas dabar yra civilizacijos reiškiny, visavertiškai įsitvirtinęs šiuolaikinėje kultūroje ir persunkęs daugybės

žmonių gyvenseną bei gyvenimo pasirinkimus. Šitai mus verčia atkartoti Pijaus XII retorinį klausimą: „Tad kaip Bažnyčiai gali tai nerūpėti?“ (7).

Pijus XII ir vėliau Paulius VI XX amžiuje galingai atvėrė vartus dialogui tarp Bažnyčios ir sporto pasaulio, pabrėždami aspektus, kurie sporto idealus suartina su krikščioniškuoju gyvenimu: „Fizinės pastangos, moralinės savybės, taikos meilė – šiomis trimis temomis Bažnyčios dialogas su sporto pasauliu yra nuoširdus ir šiltas. Trokštame, kad jis būtų vis platesnis ir vaisingesnis“ (8).

Pastoracijos sporto srityje svarba: iš esmės auklėjamoji užduotis

Iš dialogo tarp Bažnyčios ir sporto kilo ir tebekyla įvairių pasiūlymų dėl sporto pastoracijos, pirmiausia mokyklose, parapijose ir asociacijose. Jonas Paulius II šį procesą palaikė ir Magisteriumo lygmeniu, ir pirmąkart Šventajame Soste atidarydamas sportui skirtą tarnybą.

„Bažnyčia turi būti pirmose gretose – parengti sportininkų poreikius atitinkančią sporto pastoraciją ir pirmiausia skatinti tokį sportą, kuris kurtų sąlygas vilties kupinam gyvenimui“ (9). Bažnyčia neapsiriboja tam tikros sporto praktikos skatinimu, bet trokšta būti pačiame sporte, kurį laiko šiuolaikiniu Pagonių kiemu ir areopagu Evangelijai skelbti.

Bažnyčios Magisteriumas nuolat primena poreikį skatinti „sportą žmogui“, gebantį suteikti gyvenimui prasmę ir pilnatvę, padėti asmeniui visapusiškai augti asmeniniu ir moraliniu, socialiniu, etiniu ir dvasiniu lygmeniu. Bažnyčios dėmesys sportui konkrečiai reiškiasi įvairialype ir plačia pastoracija, kurios išeities taškas ir tikslas yra rūpinimasis žmogumi.

1.2. Bažnyčia ir sportas ligi mūsų laikų

Dialogą su sportu Bažnyčia plėtojo nuo pirmų savo gyvavimo metų. Gerai žinoma, kad šv. Paulius aiškino pagonims krikščioniškąjį gyvenimą pasitelkdamas sportines metaforas. Viduramžiais pasauliečiai katalikai švenčių dienomis, kurių netrūko, taip pat sekmadieniais dalyvaudavo sporto žaidimuose ir veikloje. Teologinę paspirtį tokiems žaidimams suteikė Tomas Akvinietis, rašęs, kad „žaidimams“ būdinga „dorybė“, nes dorybė praktikuotina nuosaikiai. Todėl dorybingas žmogus neturi nepaliaujamai dirbti, bet privalo surasti laiko žaidimui ir pramogai. Atgimimo intelektualai humanistai, lygiai kaip ir pirmieji jėzuitai, perėmė Tomo Akviniečio mintis apie dorybę, pabrėždami

būtinybę mokant skirti laiko žaidimui ir pramogai. Tai paskatino žaidimus ir sportą įtraukti į Vakarų pasaulio mokymo institucijas (10).

Be to, nuo Naujųjų laikų pradžios Bažnyčia rodė dėmesį sporto reiškiniui, teigiamai vertindama jo auklėjamąjį potencialą bei dalydamasi su juo daugeliu verčių. Bažnyčia taip pat veikliai skatino paties sporto plėtrą organizuotais bei struktūruotais būdais.

Šiuolaikinis sportas yra pramonės revoliucijos vaisius. Ši revoliucija suteikė sportui socialines, politines bei ekonomines sąlygas plėstis ir įsitvirtinti visame pasaulyje. Sportas yra modernybės vaisius ir sykiu modernybės nešėjas.

Šiandien sportas kinta ir jaučia stiprų spaudimą keistis. Puoselėtina viltis, kad sportas mokės suvaldyti kaitą ir neplaukti tiesiog pasroviui, išsaugoti ir išlaikyti tvirtus antikiniams ir šiuolaikiniams sportui tokius brangius principus – auklėti ir skatinti žmogų.

1904 m. popiežius Pijus X atvėrė Vatikano vartus sportui priimdamas jaunųjų gimnastų renginį. To meto metraščiuose neslepama nuostaba dėl tokio atvėrimo. Pasakojama, kad Pijus X į vieno nustebusio kurijos kunigo klausimą: „Kur einame?“ atsakė: „Į rojų, mano brangusis!“ (11).

Bet išipareigojimą sporto pasauliui ir dialogą su juo į aukščiausią Bažnyčios bei jos hierarchijos lygmenį neabejotinai iškėlė šv. Jonas Paulius II. Pasibaigus 2000 metų jubiliejui, po susitikimo su 80 tūkst. jaunų sportininkų Romos olimpiniam stadione jis nusprendė įsteigti Bažnyčios ir sporto tarnybą. Nuo 2004 m. ji studijavo bei skatino krikščioniškąjį požiūrį į sportą, pabrėžiantį evangelizaciją ir vis žmogiškesnės, taikinės bei teisingesnės visuomenės kūrimą.

Ne krikščioniškasis sportas, bet krikščioniškasis požiūris į sportą

Net ir tada, kai tarptautinio ar nacionalinio pobūdžio sporto federacijos ir asociacijos kilo iš aiškiai katalikiškosios matricos, jų tikslas buvo ne sukurti skirtingą, atskirą ar sporto plėtrai alternatyvų „krikščioniškąjį“ sportą, bet pasiūlyti, kaip praktikuoti sportą remiantis krikščioniškuoju žmogaus ir visuomenės supratimu.

Toks dėmesys sportui greitai subrandino požiūrį į sportą. Viename iš savo dokumentų apie sportą Italijos vyskupų konferencija rašė: „Krikščioniškojo sporto nėra, užtat visiškai teisėtas yra krikščioniškasis požiūris į sportą. Jis ne tik suteikia jam visuotinai pripažįstamas

vertybes, bet ir, negana to, siūlo naują bei nuoseklia perspektyvą, lydimą įsitikinimo, jog tai naudinga ir sportui, ir žmogui bei visuomenei“ (12).

„Krikščioniškojo tikėjimo paveldas, užuot griovęs ir nuvertinęs sporto savitumą, išlaisvina šią veiklą iš dvi-prasmiskumo bei nukrypimų ir prisideda prie jos pilnatviško įgyvendinimo“ (13). Todėl krikščionybė nėra sporto „etinės kokybės ženklas“, pridurta, bet jam svetima etiketė. Krikščionybė siūlosi kaip pridėtinė vertė, gebanti padaryti sportinę veiklą pilnatvišką.

1.3. Dokumento tikslas

Bažnyčia brangina sportą kaip tokį, kaip gyvenimo areną, kur galima ugdytis susivaldymo, kuklumo, drąsos, kantrumo dorybes, susitikti su tai, kas gražu, gera ir tikra, ir liudyti gyvenimo džiaugsmą. Tokia patirtis įmanoma viso pasaulio tautų ir bendruomenių žmonėms nepriklausomai nuo sporto lygmens ar rūšies. Būtent tai daro sportą šiuolaikiniu pasaulinės reikšmės reiškiniu ir dėl to Bažnyčia juo taip gyvai domisi.

Ji trokšta garsiai kalbėti sporto naudai ir jaučiasi atsakinga už sportą bei jo apsaugą nuo to, kas jam kasdien grasina, kaip antai korupcija ir nesąžiningumas, manipuliacijos ir komercinis išnaudojimas.

„Sportas yra *džiaugsmas gyventi, žaidimas, šventė* ir, kaip toks, brangintinas ir kartais išlaisvintinas <...> iš technicizmo bei profesionalizmo kraštutinybių sugrąžinant jam neatlyginamumo pobūdį, gebėjimą megzti draugystės ryšius, skatinti dialogą ir atsiverti kitiems, taip išreiškiant turtingumą būties, kuri yra daug svaresnė bei vertingesnė nei turėjimas ir todėl pranoksta žiaurios gamybos bei vartojimo dėsnius ir bet kurias kitus grynai utilitaristinius ir hedonistinius gyvenimo motyvus“ (14). Bažnyčios ir sporto bendradarbiavimas šiomis temomis duos didelių vaisių.

Bažnyčia trokšta tarnauti visiems, kurie veikia sporto srityje, profesionalams bei apmokamiems darbuotojams ir savanoriams, pareigūnams, treneriams, mokytojams, administratoriams, tėvams ir sportininkams.

Nusakius dialogo tarp Bažnyčios ir sporto pasaulio motyvus ir tikslą 1-ajame skyriuje, 2-ajame bus apžvelgtas sporto reiškinys nuo jo ištakų iki mūsų dienų, aptarta sporto apibrėžimas ir sporto reikšmė pasauliniame kontekste. 3-iajame skyriuje sportas bus giliau apmąstytas antropologiniu matmeniu, pirmiausia akcentuojant žmogaus kaip kūno, sielos ir dvasios vienybės svarbą. Tad dokumente bus kalbama apie tai, kaip sportas gali atsiliepti į galutinės gyvenimo prasmės paiešką ir ska-

tinti žmogaus laisvę bei kūrybiškumą. Toje prasmės paieškoje sportinė praktika leidžia patirti teisingumą, pasiaukojimą, džiaugsmą, darną, drąsą, lygybę, pagarbą ir solidarumą. Krikščioniškuoju supratimu ta gilioji prasmė yra visapusiška laimė, atrandama per Dievo visa apimančios meilės bei gailestingumo patirtį, kuri išgyvenama tikinčiųjų bendruomenėje per santykį su Jėzumi Kristumi Šventojoje Dvasioje.

4-ajame skyriuje bus pateikti kai kurie iššūkiai skatinant teisingą ir pilnatvišką žmogišką sportą, kaip antai kūno menkinimas, dopingas, korupcija ir galima neigiama žiūrovų įtaka. Bažnyčia, lygiai kaip ir sporto veikėjai, atsakinga už nukrypimų bei neigiamo elgesio įvardijimą ir sporto nukreipimą žmogiškumo skatinimo keliu. Galiausiai 5-ajame skyriuje bus aptartos Bažnyčios dabartinės pastangos humanizuoti sportą šiandieniam pasaulyje. Sportas įvairioje aplinkoje yra veiksmingas auklėjimo bei vertybių ugdymo įrankis.

Daug temų, susijusių su sporto potencialiomis galimybėmis ir iššūkiams jam, šiame dokumente neaptariamos, tačiau jame ir nesiekta pateikti sporto teorijos ir praktikos išsamios visumos, bet tenorėta nusakyti ryšį tarp sporto ir tikėjimo patirties.

2 skyrius

SPORTO REIŠKINYS

Sportas yra visuotinis reiškinys. Visur ir visada žmonės gyvena bendruomenėje, mėgaudamiesi žaidimais, judėjimo praktikomis, tobulindami savo fizinius gebėjimus ir rungtyniaudami vienas su kitu. Žmogus tikriausiai visada praktikavo veiklos formas, šiandien mūsų laikomas sportinėmis. Atsižvelgiant į tai, galima sakyti, kad sportas yra žmonijos antropologinė konstanta. Žodis „sportas“ tikrai daug naujesnis: jis kyla iš seno prancūziško pasakymo *desporter* ar *se desporter*, savo ruožtu atsiradusio iš lotyniško žodžio *de(s)portare* – tai reiškia pramogą. Galop modernybės epochoje sudaryta santrumpa „sportas“, ir nuo tada šis terminas vartojamas nusakyti įvairialypei veiklai, taip žavinčiai daugybę žmonių – ir sportininkų, ir žiūrovų (15).

Kaip sakyta anksčiau, šiame dokumente Bažnyčia ketina išdėstyti tai, kaip supranta sportą, taip pasitarnaudama pačiam sporto sąjūdžiui. Tad ketinama atskleisti antropologinę sporto reikšmę, išryškinti iššūkius ir pastoracines galimybes. Bet pirmiausia naudinga apmąstyti patį sporto reiškinį, pradedant, pavyzdžiui, nuo to, kaip sportas radosi ir kokie yra jo pagrindiniai bruožai. Be to, svarbu suvokti daugialypius santykius tarp sporto ir platesnio socialinio konteksto, kuriame jis rutuliojasi.

2.1. Šiuolaikinio sporto atsiradimas

Visose istorinėse kultūrose būta fizinės ir su rungtyniavimu susijusios žaidybinės veiklos, kurią galima laikyti sportine veikla. Tad sportas egzistavo nuo žmonijos istorijos aušros. Bet šv. Jonas Paulius II sportą vis dėlto apibūdino kaip „vieną iš tipišku modernybės reiškinų, savotišką *laiko ženklą*, gebantį paaiškinti žmonijos naujus poreikius bei lūkesčius“. Sportas – toliau sakė jis – „yra išplitęs į visus pasaulio kampelius nepaisydamas kultūrų ir tautų įvairovės“ (16). Popiežius tuo, kas pasakytą, norėjo pabrėžti, kad sportas, būdingas visoms istorinėms epochoms, per paskutinius du amžius radikaliai pakito. Ankstesniais istoriniais laikotarpiais sportą formuodavo ir prie savęs pritaikydavo kultūra, kuriai jis priklausydavo. Šiuolaikinis sportas, priešingai, įsiskverbė į visas kultūras nepaisydamas nacionalinių sienų ir kultūrinės įvairovės. Vietinės sporto formos, žinoma, tebeegzistuoja ir sulaukia didelio populiarumo, tačiau greta jų išaugo *globalinis sportas*, kurį, kaip ir visuotinę kalbą, gali suprasti visi žmonės. Šiuo atžvilgiu kyla klausimas, kaip sportas tapo pasaulinės reikšmės reiškiniu.

Jau nuo XVI ir XVII a. daug Vakarų pasaulio sportinės veiklos – bet ne visa (17) – atitrūko nuo kultūrinio ir religinio konteksto, kuriame anksčiau gyvavo. Tai jokiū būdu nereiškia, kad sportas tapo atsietu ir savarankišku reiškiniu. Vis dėlto šiuo laikotarpiu galime pastebėti institucionalizacijos, profesionalizacijos ir komercializacijos pradžia (18). Didėjanti sporto autonomija, lydima atsigręžimo į senovės Graikijos pedagoginius idealus, davė pradžią raidai, kurios metu fizinė veikla imta laikyti vis svarbesne visapusiškam žmogaus auklėjimui. Šią visapusišką auklėjimo idėją perėmė ir į ugdymo programas, labai akcentuojančias fizinį auklėjimą, perkėlė ilga įvairių pedagogų vora, nusidriekusi nuo Jano Amoso Komenskio (1592–1670) per filantropijos sąjūdžio steigėją Johaną Bernardą Bazedovą (1724–1790) iki Tomo Arnoldo (1795–1842).

Apskritai šiuolaikinis sportas gali būti kildinamas iš dviejų šaltinių – iš žaidimų ir varžybų, išsirutuliojusiu anglų viešosiose mokyklose pirmoje XIX a. pusėje, ir iš judėjimo pratimų bei gimnastikos, atsiradusių iš filantropizmo pedagoginių reformų sąjūdžio ir vėliau išplėtotų Švedijoje. Kalbant apie pirmąją giją, paminėtina, jog į anglų viešųjų mokyklų mokymo programas buvo įtraukti senesni žaidimai, varžybos ir laisvalaikio veikla. Kaip esminis viešojo ugdymo dėmuo sportas laipsniškai paplito visuose britų visuomenės sluoksniuose. Didžiajai Britanijai tapus pasauline galybe, švietimo sistema buvo perkelta į visas Britų imperijos sritis. Vis dėlto reikia pasakyti, jog būta pasipriešini-

mo šiam procesui – pavyzdys galėtų būti Galų sporto asociacija Airijoje.

Dar anksčiau atsirado filantropizmas, padaręs įtaką Britanijos viešųjų mokyklų sistemos reformavimui. Kita vertus, jis paplito Europos žemyne ir Skandinavijoje. Iš pradžių filantropizmas buvo pedagoginis idealas, reikalavęs visuminio požiūrio į auklėjimą. Šiuo požiūriu auklėjimas apėmė ne tik tokią fizinę veiklą kaip gimnastika, bet ir siekė skatinti žmonių lygybės pripažinimą bei ugdyti demokratines dorybes. Ši idėja įsitvirtino Švedijoje, kur gimnastika tapo neatsiejama mokyklinės sistemos dalis. Fizinis auklėjimas taip pat atliko karinio ir estetinio rengimo, sveikos gyvensenos ugdymo funkciją. Švedijos sistema svarbi tuo, kad ji turėjo didžiulės įtakos moterų sporto plėtrai (19).

XIX a. pabaigoje Pjeras de Kubertenas įvairias tradicijas sujungė ir susiejo su olimpine idėja. De Kubertenas siekė duoti pradžią pasaulinei pedagoginei programai, skirtai auklėti viso pasaulio jaunasias kartas. Pagrindiniai tikslai buvo mokyti taikos, demokratijos, susitikimo kultūros ir žmogiškojo tobulumo paieškos. Olimpinei idėjai skleisti de Kubertenas įsteigė (arba atgaivino) olimpiadas. Pradinis olimpinių žaidynių tikslas buvo ne tik sportas ir varžybos, bet ir žmogaus kilnumo bei grožio aukštinimas. Olimpiniu šūkiu *Citius, altius, fortius* („Greičiau, aukščiau, tvirtiau“) – de Kuberteno perimtu iš dominikono Anri Didono (20) – žymimas ne tik fizinis, bet ir apskritai žmogiškasis meistriškumas. Todėl esmine žaidynių dalimi laikytos meno parodos, muzika ir poezija. Vis dėlto reikia priminti, kad de Kubertenui olimpizmas buvo pasaulietinė religija, nes jis tai nedviprasmiškai vadino *religio athletae*. Kad žaidynių aktualių vyksmų ryžtingai pabrėžiama religinio pobūdžio ambicija, aiškiai liudija ritualizuotos atidarymo, apdovanojimų įteikimo ir uždarymo ceremonijos.

Pirmosios modernųjų laikų olimpinės žaidynės įvyko Atėnuose 1896 metais, nors vietinių olimpinių žaidynių Graikijoje, Anglijoje ir Vokietijoje būta jau ir anksčiau. Vis dėlto tik de Kuberteno iniciatyva sulaukė tarptautinio pripažinimo ir sėkmės: nuo tos akimirkos olimpinis sportas ėmė beprecedentiškai augti. 1900 m. olimpiadų vartai atsivėrė ir moterims. Dar vienas veiksnys, galintis paaiškinti didžiulę sporto sėkmę, yra masinės žiniasklaidos atsiradimas pirmojoje XX a. pusėje. Pasitelkiant kiną, radiją, televiziją, didieji sporto įvykiai galėjo būti nesunkiai perduodami į daugybę šalių, o vėliau transliuojami pasauliniu lygmeniu. Dėl masinės žiniasklaidos ir interneto sportas šiandien yra pasaulinis reiškinys, prieinamas didžiuliam tautų ir gyventojų.

Nors dažnu atveju sportas nebereiškia ambicijų būti religija ar turėti sinergetinį ryšį su menu, muzika ar poezija, vis dar išlieka pavojus, kad jis bus pasitelktas ideologiniais sumetimais. Šitas pavojus kyla iš to, kad sporte siekiama kūno tobulumo. Ypač didžiuosiuose sporto renginiuose, kaip antai olimpinėse žaidynėse ar pasaulio čempionatuose, gausi publika mato sportininkų aukšto lygio *pasirodymų* rezultatus. Aukšto lygio sportininko kūnas yra simbolinis ženklas, kurį galima skirtingai aiškinti ir priskirti jam įvairią prasmę. Tad sportas, ypač aukšto lygio, dažnai pasitelkiamas siekiant politinių, komercinių ar ideologinių tikslų (21). Tokia lankstaus aiškinimo galimybė, viena vertus, daro sportą visame pasaulyje *patraukly*, tačiau, kita vertus, apnuogina su sportu susijusius pavojus. Sportas yra labai išraiškingas laiko ženklas, bet sykiu sunkiai kontroliuojamas, o tai nepadeda jo suprasti. Todėl jis gali būti interpretuojamas ideologiniais arba net amoraliais ar dehumanizuojančiais sumetimais (22).

Pasak kai kurių mokslininkų, sportas gali būti palenktas ideologiniams tikslams, kai žaidimo laukas pakreipiamas į Vakarų šalių ir turtui naudingos propagandos pusę ir kai sportas tiesiog siūlosi sustiprinti egzistuojančias galios struktūras ar skatinti elito kultūrinės vertybes (23). Popiežiaus Pranciškaus apmąstymai apie globalizaciją prisideda prie pastangų spręsti šias pasaulinio sporto problemas. Aptardamas įgimtą įtampą tarp globalizacijos ir lokalizacijos, Šventasis Tėvas rašo, kad „norint nenuvilti kasdienį smulkmenišumą, dėmesio būtina skirti ir visuotinumui. Sykiu nevalia išleisti iš akių to, kas lokalu, kas savo kojomis stovi ant žemės. <...> Mūsų modelis nėra <...> rutulys, kur kiekvienas taškas vienodai nutolęs nuo centro ir tarp dviejų taškų nėra jokio skirtumo. Tas modelis yra daugiasienis, atspindintis visų dalių, išlaikančių savo originalumą, konvergenciją. Laikantis tokio daugiasienio modelio, tiek pastoracinėje, tiek politinėje veikloje stengiamasi surinkti tai, ką kiekvienas turi geriausio“ (24). Kalbant apie tokius pasaulinius sporto renginius kaip olimpinės žaidynės, jei, renkant žaidynių vietą ar pripažįstant sporto šakas, būtų labiau atsižvelgiama ne į Vakarų šalis ir jei jos turėtų daugiau svorio Tarptautiniame olimpiniam komitete, tai pačios olimpinės žaidynės dar veiksmingiau atliktų savo užduotį būti tikrai pasaulinėmis ir leidžiančiomis susitikti su kiekvienos šalies geriausiaisiais.

2.2. Kas yra sportas?

Sporto filosofai ir mokslininkai jau seniai mėgina pateikti tinkamą sporto apibrėžimą. Užduotis nelengva, nes ligi šiol nėra visuotinai pripažįstamo apibrėžimo. Be to, pažymėtina, kad sportas yra istorinei kaitai pa-

valdus reiškinys. Kas laikoma sportu šiandien, rytoj gali būti nelaikoma sportu, ir atvirkščiai. Todėl apibrėžti, kas yra sportas, sudėtinga. Vis dėlto tai nereiškia, kad negalima įvardyti kai kurių bendrų, priskiriamų sportui elementų.

Pirma, sporto sąvoka susijusi su *žmogaus kūno judėjimu*. Tiesa, kai kuri veikla, vadinama sportine, nenumato kūno judėjimo, bet apskritai sportas tapatinamas su veikla žmonių, kurie individualiai ar kolektyviai atlieka fizinius veiksmus ir juda.

Antra, atmintina, kad sportas yra *žaidimas*. Vadinasi, sportas nėra veikla, skirta ar naudinga išoriniam tikslui pasiekti, bet pats yra tikslas. Paminėti galima, pavyzdžiui, tokius vidinius tikslus kaip siekį išstobulinti judesio techniką, pagerinti savo ar pranokti priešininko rezultatą, gerai sužaisti kaip komandai siekiant laimėti varžybas. Nepaneigtina, kad šiuolaikinis sportas, pirmiausia profesionalus, palenktas tokiems išoriniams tikslams kaip, pavyzdžiui, garsinti šalį, parodyti kokios nors politinės sistemos pranašumą ar tiesiog uždirbti pinigų. Tačiau jei tokie išoriniai tikslai nustelbtų sporto vidinius tikslus, tai kalbėti reikėtų nebe apie žaidimą, bet apie darbą. Negana to, profesionalūs sportininkai nepasiektų aukšto lygio, jei profesionalumo matmens nelydėtų žaidybinis.

Trečia, sportas pavaldus *taisyklėms*. Vadinasi, sportinės veiklos tikslai siekiami ne bet kaip, bet būtinai laikantis žaidimo taisyklių. Taisyklės paprastai apsunkina rezultato siekimą. Plaukimo varžybose sportininkas šimto metrų distancijos negali įveikti motorine valtimi ar bėgdamas šalia baseino, bet privalo plaukti vandenyje be įrankių bei tam tikru stiliumi, pavyzdžiui, krauliu ar peteliške. Žinoma, taisyklių griežtumas gali skirtis, nelygu varžybų lygis. Sportininkas mėgėjas, įveikiantis tam tikrą atstumą triskart per savaitę, galbūt gali nusistatyti taisyklę nebėgti lėčiau nei praeitą kartą, tačiau aukšto lygio profesionalias varžybas reglamentuoja sudėtingos taisyklės, kurių laikymąsi stebi kvalifikuoti teisėjai bei arbitrai ir net specialistų komandos. Sportas be taisyklių praktiškai neįsivaizduojamas.

Ketvirtas sporto elementas yra *varžybos*. Galima paprieštarauti, kad sportininkas mėgėjas treniruojasi sporadiškai ir tik savo malonumui, o ne varžyboms. Tai nėra visiškai tiesa, nes jis varžosi su pačiu savimi, mėgindamas geriau atlikti kurį nors judesį ar pratimą nei anksčiau, įveikti tam tikrą atstumą, nubėgti, nuplaukti ar užkopti per nustatytą laiką ir taip toliau. Beveik visada rungtyniavimo aspektas sporte išplėtotas taip labai, jog galima daryti išvadą, kad varžybos – pamatinis sporto bruožas.

Paskutinis sporto dėmuo susijęs su ankstesniais: sportas, struktūruotas kaip varžybos ir reglamentuotas taisyklių, laiduoja *lygias galimybes* dalyviams. Nebūtų prasmės varžytis, jei sąlygos atskiriems sportininkams ar komandoms būtų akivaizdžiai nelygios. Būtent dėl to sporto varžybos skirstomos pagal lytį, pasirengimo lygį, amžiaus ar svorio grupę, neįgalumo lygį ir taip toliau.

Susumuodami šiuos penkis elementus, galime sakyti, kad *sportas yra su judėjimu susijusi individuali ar grupinė fizinė veikla, išsiskirianti žaidybiniu ir rungtyniavimo pobūdžiu, reglamentuota taisyklių sistemos, įgalinančios varžytis su kitais sąlygomis, laiduojančiomis lygias galimybes*. Kaip sakyta anksčiau, šis sporto apibrėžimas nėra išsamus, nes daug aspektų neišryškinta (25). Nepaisant to, jo gali pakakti šio dokumento tikslui.

Bet pridurtina dar kai kas. Kaip matėme, sportas nėra vien veikla, kaip tokia, bet turi ir išorinį matmenį. Šiaip ar taip, tie, kurie sporto tiesiogiai nepraktikuoja, gali juo domėtis išoriškai, jį komentuoti, dėl jo jaudintis, būti juo patenkinti ar nepatenkinti ir įvairiškai atsiliepti apie šią veiklą. Kaip sakyta, judantis žmogaus kūnas yra simbolis, atviras skirtingiems aiškinimams. Apžvelgus žaidybinių matmenį, taisyklių bei varžybų svarbą, būtina giliau aptarti šią sporto aiškinimų įvairovę. Tam tikra prasme sporto varžybas galima laikyti pasakojimu apie du ar daugiau priešininkų, kurie rungtinasi vienas su kitu dėl fiktyvaus bei virtualaus prizo, stokodami gyvybiškai svarbios motyvacijos arba konkretaus ar utilitaristinio preteksto. Paisydami varžybų savitų taisyklių, priešininkai stengiasi atiduoti visas jėgas. Nepriklausomai nuo pavienių asmeninių motyvų, besirungiantieji teikia visiems, taip pat išoriniams stebėtojams, suprantamą estetinį ir meninį reginį, kurį visi gali tam tikru lygmeniu suprasti ir paaiškinti. Kaip ir meno kūrinių atveju, sportiniai pasakojimai irgi neturi aiškaus, ryškaus, vienprasmiško turinio ir todėl yra atviri įvairiems ir net priešingiems įprasminimams ar aiškinimams.

Užbaigdami šiuos apmąstymus apie sporto sąvoką galime teigti, kad, viena vertus, sportas yra *savarankiškas pasaulis*, kuriame išnyra žaidybinis matmuo, idealiau atveju stokojantis išorinio tikslo. Kita vertus, „sporto sistemai“ būdinga ir išorinė pusė, išoriniam stebėtojui besisiūlanti kaip *pasakojimas, labai išraiškingas, bet neturintis vienprasmiško ir aiškaus turinio* ir todėl atviras įvairiems aiškinimams ir vertinimams. Būtent tas interpretacinis daugialypiškumas daro sportą tokį patrauklų viso pasaulio tautoms, bet sykiu kyla grėsmė sportą pajungti jam svetimiems funkciniams ir ideologiniams tikslams.

2.3. Sporto kontekstai

Apie sportą galima dar daug pasakyti, nes jis neegzistuoja be organizuoto konteksto. Pirmiausia sportas laikytinas socialinės organizacijos forma, prasidedančia nuo grupės vaikų, susitariančių popiet susitikti kieme pažaisiti futbolo ar krepšinio. Jau susitarimas susitikti nustatytą valandą tam tikroje vietoje yra organizacijos pradžia. Kalbant apie pažengusias sporto veiklos formas, yra rengiamos treniruotės, planuojamos varžybos, nustatomi ir prižiūrimi žaidimų laukai, organizuojamas transportas sportininkams ir sportinei įrangai, sušaukiami teisėjai, patvirtinami varžybų rezultatai ir taip toliau. Dideliam sporto renginiui reikia numatyti sportinio teisingumo sistemą, antidopingo kontrolę. Šitai yra sporto organizacijų – sporto draugijų, nacionalinių ir tarptautinių asociacijų užduotis. Visą šią tikrovę galima vadinti *sporto sistema*.

Nereikia nė sakyti, kad sporto sistema nepajėgi iš savo vidaus generuoti visus išsilaikymui būtinus išteklius. Norint padaryti ką tik minėtą veiklą galima, sporto sistemai reikia išorinių geradarių, – pavyzdžiui, savanorių, viešųjų institucijų paramos, privačių donorų ar rėmėjų – ir pirmiausia vartotojų, įsigyančių bilietus, komercines prekes ar televizijos sporto programų abonentus. Tik šitaip sporto sistema pajėgia gauti jai išsilaikyti reikiamų išteklių. Tokia sporto sistemos *struktūrinė priklausomybė* paaiškina, kodėl galiausiai būtina nuolatos skatinti išoriniams rėmėjams skirtą patrauklų sporto įvaizdį. Kitaip tariant, sporto sistema turi rūpintis, kad sporto įvaizdis visada patrauktų potencialius geradarius savo lėšomis prisidėti prie pačios sistemos palaikymo ar plėtros. Šitai verčia „pardavinėti“ sportą kaip pasiūlą, gebančią atitikti įvairius potencialių geradarių interesus. Taip sportas virsta produktu, žadančiu patenkinti įvairių subjektų, grupių ar institucijų interesus. Būtent dėl to sporto sistema gali būti lengvai ir greitai palenkta sporto vertybėms svetimiems ideologiniams, politiniams ar ekonominiams tikslams, mat kitaip ji negėbėtų užsitikrinti jai išgyventi būtinų išteklių.

Kadangi sportas, kaip matėme, yra išraiškingas pasakojimas, kurio turiniui galima priskirti įvairias prasmes, sporto sistema išsiugdė didžiulį gebėjimą išnaudoti šį sporto aspektą išorinėms lėšoms generuoti, leisdama potencialiems geradariams pasinaudoti sportu savo suinteresuotai žiniai perteikti. Tai, pavyzdžiui, liudija ir sportininkams, ir sporto organizacijoms naudingos partnerystės su komercijos ir reklamos firmomis. Šiuo atveju sportas tampa priemone ekonominio pobūdžio žiniai perteikti.

Nusakytoji sporto sistemos struktūrinė priklausomybė nebūtinai yra neigiamas aspektas, nes sportas gali siekti

etiškai priimtinių ar tikrai žmogiškų tikslų. Pavyzdžiui, jei viešosios institucijos ketina finansuoti sporto sistemą norėdamos pagerinti piliečių sveikatą ar skatinti jaunųjų kartų visapusišką auklėjimą, tikrai negalima teigti, kad sporto sistema klysta pateikdama sportą kaip veiklą, kuria siekiama būtent tokių tikslų. Kita vertus, akivaizdu ir tai, kad tokią sporto sistemos struktūrinę priklausomybę lydi rimti pavojai. Jei, pavyzdžiui, yra galimybė sugeneruoti daug lėšų padarant sporto sistemą priklausomą nuo ekonominių ar ideologinių sistemų, pagunda taip pasielgti bus didelė, net jei tų sistemų tikslai būtų etiškai abejotini ar prieštaraujantys žmogiškumui. Visa tai bus išsamiau aptarta 4-ajame skyriuje.

3 skyrius

SPORTAS ŽMOGAUS LABUI

3.1. Kūnas, siela ir dvasia

Dažnoje istorinio pobūdžio studijoje katalikiškoji nuostata kūniškumo atžvilgiu apibūdinama kaip iš pagrindų neigiama, tačiau iš tikrųjų katalikybės teologinė ir dvasinė tradicija visada teigė, kad materialusis pasaulis (ir visa, kas egzistuoja) yra gera, nes sukurta Dievo, ir kad žmogus yra kūno, sielos ir dvasios vienybė. Pirmųjų amžių ir viduramžių teologai labai kritikavo gnostikus bei manichėjus ir pirmiausia todėl, kad šios grupės materialųjį pasaulį ir žmogaus kūną siejo su velniu. Viena iš krikščioniškųjų autorių prieštarų buvo tai, kad gnostikai ir manichėjai hebrajiškųjų raštų nepriėmė tarp krikščioniškųjų raštų ir todėl nepaisė Pradžios knygos teksto, kur sakoma, kad Dievas, sukūręs pasaulį ir žmogų, pasakė, kad visa buvo „labai gera“. Priešingai, šios grupės lipdė sudėtingas mitologines konstrukcijas, materialiojo pasaulio pradžią siedamos su „klaida“ ar „piktuoju pradū“.

Būtent dėl to materialųjį pasaulį ir žmogaus kūną jos laikė priešybe tam, kas tikrai dvasiška. 1979 m. šv. Jonas Paulius II, kreipdamasis į Italijos ir Argentinos futbolininkus, taip kalbėjo apie šiuos ginčus: „Šiuo atžvilgiu pravartu atminti, kad jau pirmaisiais amžiais krikščionių mąstytojai ryžtingai priešinosi tam tikroms anuomet madingoms ideologijoms, kurioms buvo būdinga nuvertinti kūną klaidingo dvasios išaukštinimo naudai. Remdamiesi Biblijos duomenimis, jie, priešingai, tvirtai atstovavo požiūriui, kad žmogus vieningas“ (26).

Šis požiūris į žmogų Rašte ir teologų išreiškiamas ir kaip kūno, sielos bei dvasios vienybė. Tokios žmogaus vienybės samprata suformavo krikščioniškąją nuostatą sporto atžvilgiu. Kaip ir Jonas Paulius II, Bažnyčia pagarbiai žvelgia į sportą, nes brangina „visa, kas konstruktyviai prisideda prie žmogaus, kūno ir sielos, dar-

naus ir visapusiško vystymosi. Tad sportas skatina tai, kas padeda lavinti, tobulinti ir stiprinti žmogaus kūną, kad jis geriau tarnautų siekiant asmens brandos“ (27).

Tokios žmogaus vienybės samprata yra ir Bažnyčios mokymo, kad sportas turi dvasinį matmenį, pagrindas. Juk šv. Jonas Paulius sportą apibūdino kaip „kūno ir dvasios gimnastikos formą“ (28). Pasak jo, „sporto veikla aikštėn iškelia ne tik turtingas žmogaus fizines galimybes, bet ir jo intelektualius bei dvasinius gebėjimus. Tai nėra vien fizinė jėga ir raumenų veiksmingumas, bet taip pat turi sielą ir privalo parodyti visą savo veidą“ (29).

3.2. Laisvė, taisyklės, kūrybiškumas ir bendradarbiavimas

Laisvė yra Dievo dovana žmogui bei atskleidžia jo prigimties didybę. Sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą vyrai ir moterys pašaukti dalyvauti dieviškojoje kūryboje. Vis dėlto laisvė susijusi su atsakomybe, nes kiekvienas laisvas pasirinkimas daro įtaką tarpasmeniniams santykiams, bendruomenei ir kai kuriais atvejais visai kūriniui.

Šiandien daug kas mano, kad laisvė yra daryti tai, ką nori, be jokių ribų. Tokia galvosena laisvę atskiria nuo atsakomybės ir net gali panaikinti atodairą už žmogaus veiksmų padarinius. Sportas, priešingai, mums primena, kad tikrąją laisvę lydi ir atsakomybė.

Technologija šiandien įgalina žmones daugelyje pasaulio dalių itin greitai pasinaudoti gausiomis galimybėmis. Šiame kontekste žmogui labai lengva išleisti iš akių poreikį įsipareigoti kokiam nors tikslui ir dėl jo aukotis. Sporte, priešingai, jei tokių dorybių neišsiugdysi, net negalėsi toliau sportuoti ir nustatytų tikslų nepasieksi. Krikščioniškoji laisvės samprata sportui čia tinka todėl, kad laisvė leidžia žmonėms įžvalgiai rinktis ir aukotis – net tada, kai reikia įeiti pro „ankštus vartus“ (30).

Be to, „išmetimo kultūroje“, dažnai primenamoje popiežiaus Pranciškaus, ilgalaikiai įsipareigojimai baugina. Sportas šiuo atžvilgiu mus moko, jog ilgalaikių iššūkių imtis verta. Treniruotės ir nuolatinės pastangos būti geresniam vertingos, nes didesnę gerį galima pasiekti tik tada, kai žmogus nebėga nuo netikrumo bei iššūkių, neatsiejamų nuo atsakomybės. Negana to, didesni sunkumai, kaip antai, traumos ir priešinimasis pagundai apgaudinėti, padeda grūdinti charakterį ištvėringumu ir susivaldymu.

Šį ištvėringumo idealą primena Tarptautinio olimpinio komiteto šūkis *Citius, altius, fortius* (31). Tam tikra prasme krikščioniškasis gyvenimas labiau primena

maratoną nei trumpą sprintą. Jis turi daug etapų, kai kuriuos jų yra labai sunku įveikti.

Bet kodėl žmonės bėga maratonus? Iš dalies dėl to, kad mėgsta iššūkius. Pažanga žingsnis po žingsnio, kilometras po kilometro kelia pasitenkinimą, suteikiantį varžymosi džiaugsmo. Grigalius Nazianzietis ir kiti Bažnyčios tėvai lygino krikščioniškąjį gyvenimą su žaidimu. Panašiai šia tema yra kalbėjęs popiežius Pranciškus, žaidimo kategoriją susiejęs su džiaugsmu (32).

Gautus talentus kiekvienas praktikoja savo gyvenimo kasdienybėje, apimančioje ir sportą. Žinodamas kiekvieno sporto taisyklių visumą ir trenerio nustatytą strategiją bei taktiką, aliai vienas sportininkas, pasitelkdamas savo laisvę bei kūrybiškumą, siekia tam tikrų parametrų tikslo. Šitai sportas liudija teisingumo, kaip klusnumo taisyklėms, dorybę. Teisingumui laiduoti yra arbitrai, teisėjai, inspektoriai ir pastaraisiais metais technologinės priemonės. Be taisyklių žaidimo ir varžybų prasmė išnyksta. Futbole, pavyzdžiui, jei kamuolys nekerta vartų linijos, įvarčio nėra. Mažas milimetras tampa nepaprastai svarbus. Kai kuriais atvejais taisyklės padeda suvokti, kad teisingumas yra ne koks nors subjektyvus dalykas, bet turi ir objektyvų matmenį, patiriamą ir žaidimo forma.

Priešingai nei atrodo iš pirmo žvilgsnio, sporte taisyklės kūrybiškumo neriboja, bet jį skatina. Kad pasiektų rezultatą pagal nustatytas taisykles, sportininkas privalo būti labai kūrybiškas, mėginti nustebinti priešininką naujomis technikomis bei strategijomis. Todėl kūrybiški sportininkai yra ir labiau vertinami.

Panaši analogija tinka ir laisvei. Taisyklės, kurios savo ruožtu yra tam tikros sporto šakos pradininkų kūrybiškumo vaisius, tampa objektyviomis nuo tos akimirkos, kai yra priimanamos. Toks objektyvumas nepanaikina individualaus sportininko subjektyvumo, bet veikia padeda jam praktikuojant sportą daryti pažangą laisvėje. Taisyklės yra aiškios ir apibrėžtos, tačiau jų laikydamasis sportininkas tampa laisvesnis bei kūrybiškesnis.

Žmonės sukuria įvairių sporto rūšių taisykles ir susitaria dėl jų. Dėl tų taisyklių sportas tampa dalyku, skirtingu nuo kasdienės gyvenimo veiklos. Mokslininkai pažymėjo, kad vienas iš sportą sudarančių taisyklių aspektų yra jų neatlyginamumo logika. Kaip minėta ankstesniame skyriuje, kiekvienas sportas turi savų pasiektinų tikslų. Pavyzdžiui, golfe siekiama įridenti kamuoliuką į 18 duobučių atliekant kuo mažiau smūgių. Vis dėlto golfo taisyklės draudžia padaryti tai veiksmingiausiu būdu, t. y. prieinant ir įmetant

kamuoliuką į kiekvieną duobutę. Be jokios priežasties sukuriama iššūkių ir sunkumai, neleidžiantys lengvai pasiekti tikslo. Kiekvienas žaidėjas privalo naudotis golfo lauku, pradėti nustatytu atstumu nuo kiekvienos duobutės ir vengti tvenkinių bei smėlio kliūčių. Dalyviai priima golfa sudarančias taisykles, nes jiems smagu žaisti ir įveikti iššūkius, keliamus paties žaidimo. Esminis šios minties momentas yra tai, kad sportas nebūtinai turi egzistuoti. Jį sugalvojame ir jame laisvai dalyvaujame, nes mums patinka tai praktikuoti. Tam tikru būdu sportas yra neatlyginamumo srities dalis.

Vadinasi, sportas remiasi viena pradine prielaida – bendradarbiavimu ir susitarimu dėl esminių taisyklių. Kad įgyvendintų sporto renginį, dalyviai gali įvairiai bendradarbiauti. Juk bendradarbiavimas yra varžybų išankstinė sąlyga ir pagrindas. Šiuo atžvilgiu sportas priešingas karui, kuris kyla tada, kai žmonės nebetiki bendradarbiavimo galimybe ir stokoja susitarimo dėl pagrindinių taisyklių. Sporte priešininkas yra dalyvis taisyklių reglamentuotame kontekste, o ne priešas, kurį reikia sunaikinti. Juk būtent priešininkas įgalina sportininką išgauti iš savęs tai, kas geriausia, ir todėl ta patirtis gali būti maloni bei įtraukianti. Tai primena lotyniškas žodis *competio*, sudarytas iš *com* („su“) ir *petere* („stengtis“). Varžybų dalyviai „kartu stengiasi“ atiduoti visas jėgas. Šiuo aspektu daug galima pasimokyti iš sportininkų, kurie po intensyvių varžybų ištisia vienas kitam ranką ir apsikabina ar bendrauja ir bendrai vaišინasi.

Tad sportas padeda žmonėms augti, nes geba sukurti aplinką, kurioje sugyvena bei sąveikauja laisvė ir atsakomybė, kūrybiškumas ir pagarba taisyklėms, pramoga ir rimtumas. Tokia aplinka atsiranda per bendradarbiavimo ir vienas kito lydėjimo dvasią, ugdant individualius talentus bei charakterį.

Sąžiningas žaidimas

Pastaraisiais dešimtmečiais imta vis labiau suvokti sąžiningumo poreikį sporte, tai, kad žaistina „švariai“. Sportininkai, gerbiantys sąžiningą žaidimą, ne tik formaliai paiso taisyklių, bet ir laikosi teisingumo savo priešininkų atžvilgiu, kad kiekvienas varžovas galėtų laisvai įsitraukti į žaidimą. Vienas dalykas yra paisyti žaidimo taisyklių vengiant arbitro sankcijų ar diskvalifikacijos už taisyklių pažeidimą. Kitas dalykas yra gerbti priešininką ir jo laisvę nepriklausomai nuo kokių nors reglamentinių pažeidimų atgarsio. Tai taip pat apima atsisakymą taikyti paslėptas strategijas, kaip antai vartoti *dopingą* ar nesąžiningai naudotis pranašumais priešininko atžvilgiu. Sportas turi „būti neatsisakytina proga praktikuoti žmogiškąsias ir krikščioniškąsias solidarumo dorybes –

lojalumą, deramą elgesį ir pagarbą kitiems, kurie laikytini varžovais, o ne priešininkais ar konkurentais“ (33). Šitaip sportas gali siekti iškilnesnių tikslų nei vien pergalė – stengtis ugdyti žmogų komandos draugų ir varžovų bendruomenėje.

Sąžiningas žaidimas leidžia sportui tapti galimybe ugdyti visą visuomenę, pradedant nuo tokių sporte glūdinčių vertybių bei dorybių kaip ištvermingumas, teisingumas, mandagumas, paminint kelias, nurodytas popiežiaus Benedikto XVI. „Jūsų, brangūs sportininkai, laukia užduotis, ne mažiau reikšminga visuomenėje, būtent suteikti tokioms nuostatoms bei tokiems įsitikinimams pavidalą ir įkūnyti juos ne tik sportine veikla, bet ir realiu įsipareigojimu šeimai, kultūrai ir religijai. Taip elgdamiesi labai padėsite pirmiausia jaunimui, gyvenančiam kintančioje visuomenėje, vis labiau netenkančioje vertybių ir orientyrų“ (34). Šiuo atžvilgiu sportininkams tenka užduotis ugdyti, „nes sportas gali veiksmingai skiepyti daugiau iškilnių vertybių, kaip antai: lojalumą, draugystę ir komandinę dvasią“ (35).

3.3. Individualizmas ir komanda

Sporto pasauliui labai būdingi darnūs santykiai tarp individualaus sportininko ir komandos. Tai ypač akivaizdu komandiniame sporte, tokiaime kaip futbolas, regbis, tinklinis ir krepšinis bei kt. Tačiau komandinio darbo formų visada esama ir individualiose sporto šakose, pavyzdžiui, tenise ar plaukime.

Šiandien labai paplitusi individualistinė mąstysena. Individualūs interesai neretai ima viršų bendrojo gėrio atžvilgiu. Sportas – komandinės dvasios mokykla, visiems padedanti įveikti egoizmą. Čia kiekvieno sportininko individualumas susietas su komanda, vieningai siekiančia bendro tikslo.

Kreipdamasis į jaunimą Italijos sporto centro septyniasdešimtųjų metinių proga, popiežius Pranciškus sakė: „Linkiu jums pajusti komandinio žaidimo, tokio svarbaus gyvenime, skonį bei grožį. *Ne – individualizmui!* Ne – žaidimui vien sau. Mano tėvynėje, kai žaidėjas taip elgiasi, sakoma: *Tasai trokšta praryti kamuolį pats vienas!* Ne, tai – individualizmas: nerykite kamuolio, žaiskite kaip komanda, kaip ekipa. Priklausyti sporto draugijai reiškia atsisakyti bet kurios egoizmo ir atsisiskyrimo formos, tai proga susitikti ir būti su kitais, padėti vienas kitam, varžytis vienam kitą gerbiant bei ugdant broliškumą“ (36).

Kiekvienas komandos dėmuo yra nepakartojamas ir savitai prisideda prie komandos pastangų. Individai nepranyksta krūvoje, nes gerbiamas kiekvieno savitu-

mas. Kiekvienas yra nepakartojamai bei savitai svarbus ir sustiprina visą komandą. Didžią komandą sudaro didžios individualios asmenybės, žaidžiančios ne po vieną, bet drauge.

Futbolo komanda, pavyzdžiui, gali būti sudaryta iš geriausių pasaulio saugų, bet nebus didi komanda, jei neturės vartininko, gynėjų, puolėjų ir vyriausiojo trenerio, fizinio parengimo trenerio, fizioterapeuto ir t. t. Sporte kiekvieno individo dovanos ir talentai tarnauja komandai.

3.4. Pasiuokojimas

Asmenims, praktikuojantiems sportą, gerai pažįstama pasiauokojimo sąvoka. Nepriklausomai nuo pasirengimo lygio ar sportinės veiklos pobūdžio – komandinio ar individualaus, – kiekvienam sportininkui privalu paklusti drausmei ir dėmesį sutelkti į pastangas, jei jis nori išmokti ir įgyti būtinų kompetencijų bei gebėjimų. Siekti to dažnai reiškia laikytis nuolatinės ir struktūruotos treniruočių programos. Tai geriausiai pavyksta tada, kai sportininkas pripažįsta, jog jis yra projekto, pareikalaušančio tam tikro vargo, atsižadėjimo ir nuolankumo, dalis. Tai būtina todėl, kad mokymasis ir tobulėjimas sporte visada susijęs su nesėkme, nepasitenkinimu ir iššūkiu. Profesionalūs sportininkai šiuos psichologinius, fizinius ir dvasinius iššūkius dažnai patiria kaip neatsiejamą savo sportinės karjeros dalį; dar įspūdingiau yra tai, kad sportininkai mėgėjai irgi linkę priimti tokius pačius, nors ir mažesnio intensyvumo, reikalavimus, siekdami tobulėti savo pamėgtoje srityje (37). Mėgėjai, kurie treniruojasi bėgti pusmaratonį, neįgalūs golfo žaidėjai, tobulinantys smūgį, *walking football* (vaikščiojamojo futbolo) futbolininkai, mėginantys įmušti kuo daugiau įvarčių savo komandos naudai, per savo patirtį suvokia, kad šios nedidelės aukos prasmingos, jei daromos iš aistros sportui. Kreipdamasis į olimpiečius šv. Jonas Paulius II pabrėžė, kad pasiauokojimo sporte vertybė galioja visiems sportininkams, nepriklausomai nuo jų pasirengimo lygio: „Neseniai vykusioje Sidnėjaus olimpiadoje žavėjomės didžiais sportininkais, kurie, kad pasiektų tų rezultatų, aukojosi diena po dienos ne vienus metus. Tokia yra *sporto*, pirmiausia olimpinio sporto, *logika*; tokia yra ir *gyvenimo logika*: be pasiauokojimo svarbių rezultatų nepasieksi ir autentiško pasitenkinimo nepatirsi“ (38).

Pasiuokojimo sporte patirtis gali padėti sportininkams ugdyti savo charakterį ypatingu būdu. Gali ugdyti drąsos ir nuolankumo, ištvermingumo ir tvirtumo dorybes. Bendruomeninė pasiauokojimo patirtis sporte ir tikintiesiems gali padėti geriau suvokti savo kaip Dievo vaikų pašaukimą. Pastangas palaikyti maldos

gyvenimą, nuolatos artintis prie sakramentų, darbuotis dėl bendrojo gėrio dažnai lydi kliūtys ir sunkumai. Tokių iššūkių nenugalėsime be nuolatinio atkaklumo bei savidrausmės ir Dievo malonės. Pasak šv. Jono Pauliaus II, „griežta drausmė ir savitvarda, protin-gumas, pasiaukojimo bei atsidavimo dvasia“ (39) yra dvasinės, fizinės ir psichologinės savybės, išbandomos daugelio sporto šakų. Sporto keliami psichiniai ir fiziniai reikalavimai bei iššūkiai gali padėti sustiprinti dvasią ir savigarbą. Katalikiškasis aiškinimas apie sporto ir pasiaukojimo antropologinę vertę šaknijas kiekvieno sportininko kasdienybėje: sportininkai suvokia, kad auka ir kančia turi perkeičiamosios galios.

Pasiaukojimas yra sporto pasaulyje gerai žinomas ir dažnai vartojamas žodis. Bažnyčia šią sąvoką irgi dažnai vartoja labai tiesmukai ir savitai. Ji žino, kad meilė Dievui ir artimui mūsų gyvenime turi kainą. Krikščionio užduotis yra prisiimti dideles ir mažas aukas bei kančias ir, palaikomam Dievo malonės, grumtis dėl Karalystės žemiškajame gyvenime ir rytojaus pasaulyje. Laikantis tokio įsitikinimo, tampa paprasčiau suprasti, ką šv. Paulius turėjo galvoje ragindamas kovoti „šauniąją tikėjimo kovą“ (1 Tim 6, 12). Visos sude-damos kilnios aukos krikščioniškajame gyvenime yra svarbios, taip pat ir tos, kurios susijusios su tariamai tokia nereikšminga žmogiškąja veikla kaip sportas.

3.5. Džiaugsmas

Nuo 1978 m. Tarptautinės fizinio lavinimo, fizinio aktyvumo ir sporto chartijos užsiimti sportu tapo visų, ne tik jaunų, sveikų ir stiprių žmonių, teise. Nepriklausomai nuo to, kas praktikuoja sportą – vaikai, pagyvenę ar neįgalūs žmonės, jis džiaugsmą teikia visiems, kurie juo užimti tarsi žaidimu.

Pradedantys sportininkai išgyvena nepasitenkinimą ir diskomfortą dėl pakartotinių nesėkmių, su kuriomis susiduriama siekiant patobulinti ir pagerinti savo sportinį lygį. Aukštesnio lygio sportininkams būtinos griežtos ir reiklios pasirengimo programos. Džiaugsmas, patiriamas praktikuojant sportą, dažnai sugyvena su sunkumais bei sunkesniais iššūkiiais ir išnyra iš jų. Pasaulyje yra daug žmonių, kurie sportuoja vien dėl malonumo fiziškai judėti, dėl galimybės socializuotis, įgyti naujų kompetencijų ar patirti priklausomybės bendruomenei jausmą. Džiaugsmas tokiais atvejais kyla dėl to, kad darai, kas tau patinka ir kuo mėgaujiesi. Galiausiai džiaugsmas yra meile grįsta dovana ir tai yra tiesa visų sporto šakų atžvilgiu (40). Šis saitas tarp džiaugsmo ir meilės sportui leidžia mums geriau suvokti ryšį tarp Dievo, meilės ir džiaugsmo mūsų kasdieniame dvasiniame gyvenime.

Kadangi didžiūma žmonių sportuoja ne naudingu-mo, kaip antai pinigų ar sėkmės, sumetimais, sportas tampa dar įdomesnis reiškinys. Vis dėlto profesionalių sportininkų džiaugsmo akimirkas paprastai lydi įvairios kančios bei aukos ir, vadinasi, didžiulės fizinės bei psichinės pastangos. Tai mus moko, kad tikras, gilus ir tvarus džiaugsmas dažnai atsiranda tada, kai visa savo esybe įsipareigojame tam, ką mėgstame. Tokio pomėgio objektas gali būti pats sportinis veiksmas ar komandos draugai, nes tvirti santykiai mezgami siekiant bendro tikslo. Jei džiaugsmas, susijęs su pomėgiu ir meile sportui ar komandos draugams, yra tikrovė, psichologų siejama su geriausia rezultatais, ir akstinas sportininkams vis iš naujo dalyvauti, tai treneriams ir sporto vadovams šitai gali būti geras būdas parodyti paraleles tarp sporto praktikos ir tikėjimo gyvenimo.

Aiškinant Dievo karalystę, šiuo atžvilgiu svarbu atminti Jėzaus palyginimą apie dirvoje užkastą lobį. Jėzus pabrėžia, kad žmogus, suradęs lobį, „iš to džiaugsmo“ parduoda viską, kad nusipirktų tą dirvą (Mt 13, 44). Taip ir mums sekti Jėzumi ir skelbti, kad Dievo karalystė prisiartino, reiškia veikti kupiniems džiaugsmo, kylančio iš Dievo meilės ir malonės, ženklinančių tą Karalystę, apstumo. Sekdami Jėzumi ir darbuodamiesi dėl Dievo karalystės, susiduriame su sunkumais bei vargais ir esame kviečiami nešti savo kryžių. Vis dėlto išbandymai ir kančios negali panaikinti mūsų džiaugsmo. To nepajėgi padaryti net mirtis. Pasakęs mokiniams, kad myli juos taip, kaip Jį myli Tėvas, ir pakvietęs pasilikti Jo meilėje, Jėzus jiems tarė: „Aš jums tai kalbėjau, kad jūmyse būtų manasis džiaugsmas ir kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (Jn 15, 11). Artindamasis prie savo kančios ir mirties, jis jiems pasakė: „Taip ir jūs dabar nusimine, bet aš jus vėl pamatysiu; tada jūsų širdys džiūgaus, ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų nebeatims“ (Jn 16, 22).

„Evangelijos džiaugsmo prisipildo širdys ir gyvenimas visų, kurie sutinka Kristų“ (41). Popiežius Pranciškus pabrėžė džiaugsmo kaip dovanos, pasidalytinos su kitais, centriškumą tikinčiojo gyvenime. Lygiai taip sportas prasmingas tiek, kiek skatina bendro džiaugsmo erdvę. Aukos ir kančios, kurios neišvengiamai lydi treniruotes ir sporto praktiką, neneigiamos, bet sportas galiausiai yra pašauktas teikti džiaugsmą visiems tiems, kurie jį praktikuoja ir yra karšti žiūrovai, sekantys sporto įvykius visame pasaulyje.

3.6. Darna

Visų atsakingųjų sporto pasaulyje – trenerių, instruktorių ar vadovų nuolatinis prioritetas turėtų būti darnus žmogaus vystymasis. Žodžiu „darna“ žymima pusiausvyra bei gerovė, ir darnus žmogaus vystymasis yra esminis

siekiant išgyventi tikrąją laimę. Šiandieniam pasaulyje daug jėgų skatina atsisakyti svarbios darnos dorybės ir rinktis nesubalansuotus modelius, orientuotus tik į vieną matmenį. Norint pateikti nerimą keliančių pavyzdžių, pakanka prisiminti kokio nors sporto komercializaciją, perdėtą priklausomybę nuo mokslinių modelių, atitrūkusių nuo etinių dalykų. Skatinant tokį sportą, kai kūnas susiaurinamas iki objekto ar žmogus laikomas preke, kyla pavojus padaryti didžiulę žalą žmonėms ir bendruomenėms.

Kita vertus, jau ilgą laiką pripažįstama, kad darnus žmogaus vystymasis, aprėpiantis fizinį, socialinį ir dvasinį matmenis, prisideda prie žmogaus psichologinės sveikatos ir geros savijautos. Esama teigiamų pavyzdžių, kai „daug žmonių jaučia poreikį surasti tinkamų fizinio lavinimosi formų, padedančių atgauti sveiką pusiausvyrą tarp psichikos ir kūno“ (42). Atsiliepiant į esminį didesnės darnos tarp psichikos ir kūno poreikį, pastaraisiais metais atsirado daug naujų sporto formų ir skirtingų varžymosi modelių. Vatikano II Susirinkimas irgi pažymėjo, jog siekiant kurti darnią visuomenę sportas gali padėti „užmegzti ryšius tarp skirtingos padėties, tautybės arba rasės žmonių“ (43).

Aplinkose, kur žmonės nebelaikomi Dievo mylimais kūriniais, iš akių dažnai išleidžiama žmogaus dvasinio ugdymo svarba. Darna neatsiejama nuo pusiausvyros, o ši savo ruožtu susijusi su visu žmogaus gyvenimu, su moraline, fizine, socialine ir psichologine sritimis. Sportas yra vienas iš konkrečių kontekstų, kur žmogus gali ieškoti visapusiško vystymosi.

Paradoksalu, kad įsitraukdami į tai, kas iš pirmo žvilgsnio atrodo vien fizinis matmuo – sportas, galime augti dvasiniu pažinimu ir išvysti, kaip atmetant šį mūsų būties matmenį sumenksta pats mūsų augimas, sveikata ir gera savijauta. Šiandien paplitusi tendencija ignoruoti dvasinį dėmenį ar tiesiog susiaurinti jį ligi psichologinės plotmės (tai vyrauja didelėje šiandienio pasaulio dalyje) gali padaryti žalos pirmiausia jaunuoliams ir tiems, kurie stokoja dvasinio ir religinio ugdymo. Bažnyčia šiuo atžvilgiu iš savo išminties lobyno siūlo labai reikalingą ir įtikinamą požiūrį. Esame pašaukti gyventi savo sportu Dvasioje ir su Dvasia, kad išvien su šv. Jonu Pauliumi II galėtume sakyti: „Esate *tikri sportininkai*, jei rengiatės ne tik treniruodami savo kūną, bet ir nuolat rūpinamiesi savo asmens dvasiniais aspektais, *darniai plėtodami visus žmogiškuosius talentus*“ (44).

3.7. Drąsa

Bažnyčia, remdamasi Tomu Akviniečiu, moko, jog drąsa yra vidurio kelias tarp bailumo ir beatodairišku-

mo. Bažnyčia taip pat visada primygtinai pabrėždavo, kad drąsus veiksmas visada susijęs su moralumu. Tad norint būti drąsiam, reikia daryti tai, kas teisinga, gera, užuot pasirinkus tai, kas patogiu ar lengviau. Sporte to apraiška yra *sąžiningas žaidimas* ir žaidimo dvasia. Pastarasis posakis reiškia pagarbą priešininkams, sporto tradicijoms, taisyklėms ir reglamentams ir tada, kai nesame kontroliuojami ar matomi. Demonstruodami garbingą sportiškumą, žaidėjai daro daugiau nei reikalauja savitos žaidimo taisyklės, taip visada užsiti-krindami priešininko pagarbą.

Drąsos sąvoka taip pat gali būti aiškinama kaip visiškai asmeninis pasirinkimas. Priversti, kad kas nors taptų drąsus, neįmanoma, net jei treneriai ir auklėtojai gali savo darbu prisidėti prie tos dorybės ugdymo. Juk galima įrodinėti, ar drąsa labiausiai regima iki pralaimėjimo ar pralaimint, ar pralaimėjus. Žaisti toliau ir tada, kai tavo komandai nebėra galimybių laimėti, stengtis teisingai elgtis etiškai ir fiziškai, kai smarkiai pralaimi, laikytis komandoje vieningai, kai jautiesi pralaimintis, – visa tai rodo, kad sportas kupinas didelės drąsos paženklintos elgsenos.

3.8. Lygybė ir pagarba

Kiekvienas žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą bei panašumą ir turi teisę gyventi oriai ir būti gerbiamas. Visi turi tokią pat teisę patirti daugialypius kultūros bei sporto matmenis ir jais mėgautis. Kiekvienas turi teisę ugdyti savo individualius gebėjimus paisydamas savo ribų.

Vis dėlto tokia visų individų teisių lygybė nereiškia homogeniškumo ar panašumo. Priešingai, tai reiškia pagarbą žmogaus būvio daugialypumui ir įvairovei lyties, amžiaus, kultūrinės kilmės ir tradicijų požiūriu. Panašiai tai galioja ir sporto srityje. Suprantama, kodėl sporte egzistuoja skirtingos amžiaus grupės arba didžiumoje šakų vyrai ir moterys vienas su kitu nesivaržo. Žmonės, kurių baziniai fiziniai gebėjimai aiškiai skiriasi nuo vidutinių, pavyzdžiui, dėl tam tikrų problemų, gali būti vertinami skirtingai.

Nepaisant viso atsižvelgimo į gausybę būvių, talentų ir gebėjimų, skirtingos sportinio lygio kategorijos neturėtų skatinti rasti slaptai klasifikacijai ar rezultatų hierarchijai ar hermetiškam dalyvių atidalijimui. Tai griautų žmogiškosios šeimos kaip pirminės vienybės suvokimą. Tai, ko šv. Paulius prašo iš krikščioniškosios bendruomenės kaip Kristaus Kūno atspindžio, turėtų būti patiriama ir sporte: „Akis negali pasakyti rankai: *Man tavęs nereikia*, ar galva kojoms: *Man jūsų nereikia*. Priešingai, tariamai silpnesnieji kūno nariai

yra kur kas reikalingesni. <...> Todėl jei kenčia vienas narys, su juo kenčia ir visi nariai. Jei kuris narys pagerbiamas, su juo džiaugiasi visi nariai. Jūs esate Kristaus Kūnas ir atskiri jo nariai“ (45).

Sportas yra veikla, galinti ir turinti skatinti lygybę tarp žmonių. „Bažnyčia <...> sportą laiko auklėjimo priemone tada, kai juo skatinami iškilūs žmogiškieji bei dvasiniai idealai ir jaunuoliams visapusiškai diegiamos ištikimybės, išvermės, draugystės, solidarumo ir taikos vertybės“ (46). Sportas yra mūsų visuomenės sritis, kviečianti susitikti visą žmoniją ir galinti įveikti socialinę bei ekonominę, rasinę, kultūrinę ir religinę diskriminaciją.

Visi žmonės yra lygūs kilnumu, kaip sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Esame broliai ir seserys, kilę iš to paties Kūrėjo. Vis dėlto mūsų pasaulyje dar yra didelė nelygybė, ir krikščionių užduotis tokias situacijas kelti aikštėn. Sportas gali stengtis skatinti lygybę, nes „kol nebus sulygintos galimybės, įvairios agresijos ir karo formos turės derlingą dirvą augti ir anksčiau ar vėliau sukels sprogimą“ (47).

Esama daug pavyzdžių, liudijančių, kaip sportui pavyksta sukurti socialinės vienybės ir žmonių lygybės sąlygas. Daug populiarių sporto šakų kovojo su rasizmu ir skatino taiką, solidarumą bei integraciją. „Sportas gali vienyti draugystės tarp tautų bei kultūrų dvasia. Sportas yra ženklas, kad taika galima“ (48).

3.9. Solidarumas

Bažnyčios žinia mums rodo, kad tarp solidarumo ir bendrojo gėrio, tarp solidarumo ir visuotinės gėrybių paskirties, tarp solidarumo ir tautų lygybės, tarp solidarumo ir taikos pasaulyje egzistuoja gilus ryšys (49).

Solidarumas sporto komandoje kuria jos narių, drauge siekiančių bendro tikslo, vienybę. Panaši patirtis įgalina visus dalyvius išgyventi asmeninio dėmesio bei pagarbos jausmą. Tačiau solidarumas krikščioniškąją prasme pranoksta komandos narių lygmenį. Jis taip pat gali aprėpti ir parkritusį bei be pagalbos atsikelti nebeįėjantį varžovą. Čia paspirtis ir solidarumas būtini neklausiant, ar kita nesėkmė ištiko dėl jo paties kaltės ar tai nesėkmingų įvykių sekos rezultatas.

Sportininkams, pirmiausia garsiems, tenka neišvengiama socialinė atsakomybė. Svarbu vis geriau suvokti savo užduotį solidarumo ir to, kas matoma visuomenei, aplinkoje. „Žaidėjai, jūs atstovaujate sportui, kiekvieną sekmadienį į stadionus sutraukiančiam gausybę žmonių ir susilaukiančiam didžiulio visuomenės

komunikavimo priemonių dėmesio. Todėl jums tenka ypatinga atsakomybė“ (50).

Popiežius Pranciškus kvietė sportininkus įsitraukti į žaidimą „su kitais ir su Dievu atiduodant visas jėgas, paskiriant gyvenimą tam, kas vertinga ir visada išliks. Paskirkite savo talentus žmonių tarpusavio susitikimui, draugystei, integracijai“ (51).

Šv. Jonas Paulius II sportininkus ragino „skatinti broliškesnio ir solidaresnio pasaulio statydinimą, prisidedant prie asmenų bei tautų abipusio nesupratingumo situacijos įveikimo“ (52).

Sportas visada turi eiti ranka rankon su solidarumu, nes sportas pašauktas apšviesti visuomenę savo vertybėmis ir pirmiausia skatinti vienybę tarp tautų, rasių, religijų ir kultūrų, padėdamas įveikti gausybę susiskaldymų, kurie šiandien tebekamuoja mūsų pasaulį (53).

3.10. Sportas atveria galutinės gyvenimo prasmės paieškai

Sportas aikštėn iškelia įtampą tarp jėgos ir silpnumo, nuo žmogaus egzistencijos neatsiejamą patirtį. Sportas yra plotmė, kurioje autentiškai išnyra žmogaus talentai, kūrybiškumas, tačiau sykiu patiriamas ribotumas ir baigtinumas, nes sėkmė nėra garantuota.

Kaip aiškinta skyriaus pradžioje, sporto srityje gali reikštis žmogaus laisvės tiesa ir prasmė. „Laisvė, – sako popiežius Pranciškus, – yra didis dalykas, bet ją gali prarasti“ (54). Sportas gerbia žmogaus laisvę, nes konkrečių taisyklių apibrėžtoje erdvėje kūrybiškumui netrukdoma, negana to, jis skatinamas. Tad patirtis, kad esi laisvas, neprarandama.

Esminis santykis tarp individualios laisvės ir taisyklių priėmimo taip pat rodo, kad žmogus orientuotas gyventi bendruomenėje. Žmogus yra ne izoliuota esybė, bet „visuomeninė būtybė, todėl be santykių su kitais negali nei gyventi, nei išplėtoti savo gebėjimų“ (55). Santykį tarp individo ir bendruomenės aiškiai parodo sporto komanda ir žiūrovai. Be to, net individualaus sporto neįmanoma praktikuoti be daugelio kitų žmonių indėlio. Būtent todėl sportas gali būti laikomas paradigma, rodančia, kaip žmogus gali tapti savimi per bendruomeninę patirtį.

Galiausiai mūsų laikais sportas galbūt yra iškalbingiausias kūno ir sielos vienybės pavyzdys. Buvo pabrėžta, kad minėtų patirčių vienašališkas aiškinimas veda prie klaidingos žmogaus sampratos. Pavyzdžiui, dėmesį skiriant vien jėgai, gali pasirodyti, kad žmogus yra nuo

nieko nepriklausantis. Vienašališka laisvės sąvoka apima neatsakingo „aš“, paisančio tik savų taisyklių, idėją. Lygiai taip pat perdėtai akcentuojant pagarbą bendruomeniniam matmeniui, galima nuvertinti žmogaus kilnumą. Galiausiai apleidus kūno ir sielos vienybę, visiškai nuvertinamas kūnas arba nupuolama į pasaulietinį materializmą. Tad siekiant visapusiškai suprasti žmogaus prigimtį, atsižvelgtina į visus matmenis.

Apibendrinami galime sakyti, kad sporte žmogus ypatingu būdu patiria įtampą tarp jėgos ir silpnumo, laisvę paklusti bendrai praktikuojamoms visuotinėms taisyklėms, į bendruomenę orientuotą individualumą ir kūno bei sielos vienybę. Pasak Hanso Urso von Balthasaro, žmogaus estetiškas gebėjimas yra ir esminis bruožas, skatinantis ieškoti egzistencijos galutinės prasmės (56). Taikant šį visapusišką antropologinį požiūrį, sportas gali tapti ypatinga sritimi, leidžiančia žmogui patirti pamatinę tiesą apie save ir savo egzistencijos galutinę prasmę.

Galutinė prasmė krikščioniškuoju požiūriu

Žmogaus giliausioji tiesa apie save yra tai, kad jis sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą (Pr 1, 27). Nors tiesa, jog sporte glūdi paieška tam tikros laimės, kurią Vatikano II Susirinkimas apibūdino kaip „pilnatišką ir laisvą, žmogui derantį gyvenimą“ panaudojant „savo gerovei visa, ką šiandienis pasaulis gali taip gausiai teikti“ (57), tačiau tiesa yra ir tai, kad žmogus sukurtas dar didesnei laimei. Ta laimė galima kaip Dievo malonės neužtarnauta dovana. Svarbu patikslinti, jog Dievo dovana negriauna to, kas žmogiška, bet veikia „tobulina prigimtį“ (58) ar pakelia mus į bendrystę su Dievu, kuris yra Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia, ir į bendrystę su kitais.

Vienas iš pagrindinių būdų, kuriuo patiriame Dievo malonę, yra jo gailėstingumas. Savo pontifikate ir pirmiausia per Gailėstingumo jubiliejinius metus popiežius Pranciškus nepaliaujamai pabrėždavo, kad Dievas nenuilstamai atleidžia. Dievas mus myli besąlygiškai. Net kai klystame ar nusidedame, Dievas yra kantrus ir visada siūlo savo atleidimą bei antrą galimybę. Dievo atleidimas – kaip ir mūsų atleidimas vienas kitam – mus gydo ir atnaujina mumyse Dievo paveikslą ir panašumą. Šv. Paulius Laiške kolosiečiams rašė: „Nebemeluokite vienas kitam, nusivilkę senąjį žmogų su jo darbais ir apsvilkę nauju, kuris atnaujinamas tobulam pažinimui pagal savo Kūrėjo paveikslą“ (Kol 3, 9). Ir korintiečiams: „Mes visi, atidengtu veidu Viešpaties šlovę atspindėdami, daromės panašūs į jo atvaizdą, ir Viešpaties Dvasios veikimu vis didėja mūsų garbingumas“ (2 Kor 3, 18). Jei atpirkimo procesas reiškia, kad

esame atnaujinami ir perkeičiami į Dievą, kuris yra Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia, paveikslą bei panašumą, vadinasi, iš pagrindų esame santykio būtybės ir sukurti bendrystei su Dievu bei kitais.

(Tęsinys kitame numeryje)

Nuorodos

- (1) *Gaudium et spes*, 1.
- (2) Pranciškus. Kreipimasis į Italijos teniso federaciją (2015 05 08).
- (3) Plg. D. Vanysacker. *The Catholic Church and Sport. A burgeoning territory within historical Research!* Revue d'histoire ecclésiastique. Louvain Journal of Church History, 108 (2013), 344–356.
- (4) Jonas Paulius II. Homilija per sportininkų Jubiliejų (1984 04 12).
- (5) Pranciškus. Kreipimasis į Europos olimpinio komiteto narius (2013 11 23).
- (6) Pasak J. Stuardo Weiro, Jungtinėse Valstijose sporto kapelionystė profesionalų pasaulyje prasidėjo XX a. 7-ojo dešimtmečio viduryje Nacionalinėje futbolo lygoje. Be to, jis rašo, kad Johnas Jacksonas buvo pirmas oficialus Anglijos profesionalaus futbolo draugijos kapelionas, paskirtas 1962 m. J. Stuart Weir. *Sports Chaplaincy: A Global Overview*, in: *Sports Chaplaincy: Trends, Issues and Debates*. Ed by A. Parker, N. J. Watson and J. B. White, London 2016.
- (7) Pijus XII. Kreipimasis į Romos sportininkus (1945 05 20).
- (8) Paulius VI. Kreipimasis į Tarptautinio olimpinio komiteto narius (1966 04 28).
- (9) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Italijos vyskupų konferencijos nacionalinį susirinkimą (1989 11 25).
- (10) Plg. P. Kelly SJ. *Catholic perspectives on sports. From Medieval to modern times*. Mahwah NJ 2012.
- (11) Plg. A. Stelitano, A. M. Diequez, Q. Bortolato. *I Papi e lo sport*, 4–5.
- (12) Italijos vyskupų konferencija. *Sport e Vita cristiana*, 32.
- (13) Ten pat, 11.
- (14) Jonas Paulius II. Homilija per sportininkų Jubiliejų (1984 04 12).
- (15) P. Gummert. *Sport*, in: *Brill's New Pauly*. Ed. by Hubert Cancik and Helmuth Schneider. English edition by: Christine F. Salazar, Classical Tradition volumes edited.
- (16) Jonas Paulius II. Homilija per sportininkų Jubiliejų (2000 10 29).
- (17) Plg. P. Kelly SJ. *Catholic perspectives on sports. From Medieval to modern times*. Mahwah NJ 2012.
- (18) W. Behringer. *Kulturgeschichte des Sports: Vom antiken Olympia bis ins 21. Jahrhundert*. München 2011, 198–238.

- (19) Ten pat, 257.
- (20) Plg. N. Müller. *Die olympische Devise ‚citus, altius, fortius‘ und ihr Urheber Henri Didon*, in: *Wissenschaftliche Kommission des Arbeitskreises Kirche und Sport* (ed.), *Forum Kirche und Sport 2*. Düsseldorf 1996, 7–27.
- (21) Plg. D. Vanysacker. *The Attitude of the Holy See Toward Sport During the Interwar Period (1919–39)*, in: *Catholic Historical Review* 101 (2015) 4, 794–808; taip pat žr. D. Vanysacker. *La position du Saint-Siège sur la gymnastique féminine dans l'Allemagne de L'entre-deux-guerres (1927–1928) à partir de quelques témoignages tirés de archives des nonciatures de Munich et Berlin*, in: *Miscellanea Pagano*.
- (22) Plg. C. Hübenthal. *Morality and Beauty: Sport at the Service of the Human Person*, in: *Sport and Christianity: A Sign of the Times in the Light of Faith*, ed. by K. Lixey, C. Hübenthal, D. Mieth, N. Müller. Washington DC 2012, 61–78.
- (23) Plg. H. Reid. *Introduction to the Philosophy of Sport*. Lanham, MA 2010, 180–185.
- (24) Pranciškus. *Evangelii gaudium*, 234, 236.
- (25) Laikydamosis panašios linijos, sporto istorikas Allenas Guttmannas sportui apibrėžti pritaikė binarines perskyras. Pradėdamas nuo bendros žaidimo sąvokos (*play*), jis sportą apibrėžė kaip organizuotą žaidimą (*game*), varžybinio pobūdžio žaidimą (*contest*) ir fizinio pobūdžio žaidimą (*sport*). Žr. A. Guttmann. *A Whole New Ball Game: An Interpretation of American Sports*. Chapel Hill-London 1988.
- (26) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Italijos ir Argentinos futbolo nacionalines komandas (1979 05 25).
- (27) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Italijos nacionalinį olimpinį komitetą (1979 12 20).
- (28) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Italijos futbolo komandos A. C. Milan vadybininkus bei žaidėjus (1979 05 12).
- (29) Jonas Paulius II. Kreipimasis į tarptautinio susirinkimo „Jubiliejaus metu: sporto veidas ir siela“ dalyvius (2000 10 28).
- (30) Plg. *Mt 7*, 13–14.
- (31) Paskleistas Pierre'o de Coubertino, šiuolaikinių olimpiinių žaidynių steigėjo XIX a. pabaigoje.
- (32) Pranciškus. Kreipimasis į *Scholas Occurrentes* 4-ojo susirinkimo dalyvius (2015 02 05).
- (33) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Meksikos nacionalinę futbolo komandą (1984 02 03).
- (34) Benediktas XVI. Kreipimasis į Austrijos nacionalinę Alpių slidinėjimo komandą (2007 10 06).
- (35) Jonas Paulius II. Žinia FIFA nariams (2000 12 11).
- (36) Pranciškus. Kreipimasis į susitikimo Italijos sporto centro 70-ųjų įsteigimo metinių proga dalyvius (2014 06 07).
- (37) Plg. J. Parry, S. Robinson, N. Watson, and M. Nesti. *Sport and Spirituality: An introduction*. London 2007.
- (38) Jonas Paulius II. Homilija sporto Jubiliejaus proga (2000 10 29).
- (39) Jonas Paulius II. Žinia Italijos Alpių klubo delegatams (1986 04 26).
- (40) Plg. J. Pieper. *About Love*. Chicago 1974.
- (41) Pranciškus. *Evangelii gaudium*, 1.
- (42) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Pasaulio atletikos čempionato Romoje dalyvius (1987 09 02).
- (43) *Gaudium et spes*, 61.
- (44) Jonas Paulius II. Kreipimasis į Pasaulio atletikos čempionato Romoje dalyvius (1987 09 02).
- (45) *1 Kor 12*, 21–27.
- (46) Jonas Paulius II. Kreipimasis į *Real Madrid Club de Fútbol* delegatus (2002 09 02).
- (47) Pranciškus. *Evangelii gaudium*, 59.
- (48) Benediktas XVI. Viešpaties angelas (2007 07 08).
- (49) Plg. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 194.
- (50) Jonas Paulius II. Kreipimasis į *Fútbol Club Barcelona* delegaciją (1999 05 14).
- (51) Pranciškus. Kreipimasis į Italijos teniso federaciją (2015 05 08).
- (52) Jonas Paulius II. Kreipimasis į A. S. Roma delegaciją (2000 11 30).
- (53) Pranciškus. Kreipimasis į Europos olimpinio komiteto narius (2013 11 23).
- (54) Pranciškus. *Amoris laetitia*, 267.
- (55) *Gaudium et spes*, 12.
- (56) Plg. H. U. Gumbrecht. *In Praise of Athletic Beauty*. Cambridge 2006.
- (57) *Gaudium et spes*, 9.
- (58) Tomas Akviniėtis. *Summa theologiae*, I, q. 1, a. 8, ad 2.

Įšventinimai Vilkaviškio vyskupijoje

Birželio 29 d., per Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus iškilnę, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila kunigystės šventimus suteikė dviem diakonams – **Valdemarui Mačiui** ir **Giedriui Bakūnui MIC**.

-Vl-

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Tomas Miliauskas MIC** atleistas iš Kauno Šv. Gertrūdos (marjonų) bažnyčios rektoriaus pareigų.

Kun. **Kęstutis Kazimieras Brilius MIC** paskirtas Kauno Šv. Gertrūdos (marjonų) bažnyčios rektoriumi.

Kun. **Giedrius Bakūnas MIC** paskirtas Kauno Šv. Gertrūdos (marjonų) bažnyčios kunigu pagalbininku su vikaro teiseimis ir pareigomis.

Kun. **Emilis Vasiliauskas** atleistas iš Kauno Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos klebonu paliekant eiti kitas pareigas.

Kun. **Jonas Bujokas** atleistas iš Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos klebono pareigų ir paskirtas Jurbarko Švč. Trejybės parapijos altaristu su vikaro teisėmis ir pareigomis.

Kun. **Edvinas Rimavičius** paskirtas Kėdainių vicedekanu kitai kadencijai.

-Kn-

Vilkaviškio vyskupijoje

Neopresbiteris **Valdemaras Mačys** paskirtas Šakių parapijos vikaru.

Kun. **Vitalij Volodkovič** atleistas iš Šakių parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Prienų parapijos vikaru.

Kun. **Arnas Budrius** atleistas iš Prienų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Marijampolės Šv. Vincento Pauliečio parapijos vikaru.

Monsinjoras Algirdas Jurevičius nominuotas vyskupu ir paskirtas Kauno arkivyskupijos augziliaru

Liepos 2 d. Šventasis Tėvas Pranciškus teologijos mokslų daktarą monsinjorą Algirdą Jurevičių nominavo Kauno arkivyskupijos vyskupu augziliaru ir suteikė jam Materianos vyskupo titulą.

Algirdas Jurevičius gimė Vievyje 1972 m. kovo 24 d. Elenos ir Vytauto Jurevičių šeimoje. 1987 m. baigęs Vievio vaikų muzikos mokyklą bei devynias klases Vievio vidurinėje mokykloje tęsė muzikos mokslus Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje (dabar – Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorija). 1986–1991 m. vadovavo chorui bei dirbo vargonininku Vievio Šv. Onos bažnyčioje; 1990–1991 m. dirbo tikybos mokytoju Vilniaus 44-ojoje (dabar – Senvagės) vidurinėje mokykloje.

1991–1996 m. studijavo Kauno kunigų seminarijoje bei Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakultete, kurį su pagyrimu baigė įgydamas kvalifikacinę teologijos bakalauro laipsnį. Studijuodamas kunigų seminarijoje atliko vargonininko tarnystę, o popiežiui Jonui Pauliui II lankantis Kaune 1993-ųjų rugsėjo 6-ąją vargonavo per šv. Mišias Kauno Santakoje.

1996 m. liepos–rugsėjo mėnesiais mokėsi vokiečių kalbos Leipzige (*Inter-DaF e.V. am Herder-Institut der Universität Leipzig*). 1996 m. rugsėjo 15 d. buvo iššventintas diakonu Kaišiadorių vyskupijai, o 1996 m. gruodžio 26 d. Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis suteikė kunigystės šventimus ir paskyrė Kaišiadorių parapijos vikaru, jaunimo kapelionu. 1996–1998 m. studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto magistratūroje (dogmatikos specializacija), kurią baigęs įgijo Katalikų teologijos licenciatomagistro kvalifikacinį laipsnį.

1996–1997 m. dirbo Kauno kunigų seminarijoje Kaišiadorių vyskupijos seminaristų ugdytoju, 1996–1998 m. – dogminės teologijos dėstytoju, 1999 metais – asistentu Bendrosios teologijos katedroje Vytauto Didžiojo universitete. 1998 m. paskirtas Kaišiadorių parapijos vikaru ir katalikiškųjų klasių kapelionu. Tais metais skiriamas Aukštadvario bei Vytautavos parapijų administratoriumi.

2000–2004 m. studijavo praktinę teologiją Frankfurte prie Maino (Vokietija) Sankt Georgeno aukštojoje filosofijos-teologijos mokykloje, kurią baigė įgydamas praktinės teologijos mokslų daktaro laipsnį. 2001–2004 m. talkino lenkų sielovadoje (*Polska Misja Katolicka*, Hanau) Fuldos vyskupijoje ir buvo atsakingas už lietuvių sielovadą Štutgarte (Rotenburgo-Štutgarto vyskupija).

Nuo 2004 m. – Kaišiadorių vyskupo generalvikaras, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytojas. 2011 m. dirbo Lietuvos mokslų akademijoje projekto mokslo ekspertu. 1998–2008 m. buvo Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijos bylos notaru, 2017 m. paskirtas palaimintojo Teofiliaus Matulionio kanonizacijos bylos postulatoriumi. 2006 m. apdovanotas VDU medaliu.

2008 m. popiežius Benediktas XVI suteikė Jo Šventenybės kapeliono (monsinjoro) titulą. 2015 m. apdovanotas medaliu *Exuli bene de Ecclesia merito* („Išveiviai, nusipelnę Bažnyčiai“). 2017 m. Kaišiadorių rajono savivaldybės kultūros premijos laureatas. Kelių knygų ir daugelio mokslinių bei publicistinių straipsnių autorius.

-kait-

Didieji Lietuvos šimtmečio atlidai Žemaičių Kalvarijoje

Šiomet sukanka trisdešimt metų, kai Žemaičių Kalvarijos (sovietmečiu Varduvos) bažnyčiai šventojo popiežiaus Jono Pauliaus II buvo suteiktas bazilikos titulas. Tokių ypatingų metų Didieji Žemaičių Kalvarijos atlidai, kaip įprasta, prasidėjo liepos 1 d. šv. Mišiomis Panų kalne. Į šią sakralią vietą rinkosi gausus būrys maldininkų ir Marijos legiono narių. Kankines merginas ir moteris menančioje vietoje, kur stovi koplyčia, šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupijos Marijos legiono dvasios vadas kan. Andriejus Sabaliauskas. Giedojo Alsėdžių parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Jolantos Brazdeikienės. Po šv. Mišių gražus maldininkų būrys procesija, giedodami giesmes ir meldamiesi, patraukė į Žemaičių Kalvarijos šventovę, kur 19 val. iškilmingomis šv. Mišiomis bei Mišparais ir pradėti jubiliejinių metų Didieji Žemaičių Kalvarijos atlidai.

Iškilmėms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas, koncelebravo Kaišiadorių vyskupas ordinaras Jonas Ivanauskas, iš Vilniaus atvykęs Telšių vyskupijos vyskupas emeritas Jonas Boruta SJ, Žemaičių Kalvarijos bazilikos kanauninkų kapitulos kanauninkai, kiti kunigai. Prieš iškilmes iškilmingai sutiktos ir į baziliką įneštos palaimintojo kankinio arkivyskupo Teofiliaus Matulionio relikvijos didžiajame relikvijoriuje.

Iškilmių pradžioje visus pasveikino ir gausiu maldininkų būriu pasidžiaugė Telšių vyskupijos vyskupas K. Kėvalas. Jis vadovavo ir šv. Mišių metu giedamiems Mišparams. Sakydamas pamokslą vyskupas J. Ivanauskas išryškino palaimintojo arkivyskupo T. Matulionio bičiulystę su pirmuoju Telšių vyskupijos vyskupu Justinu Staugaičiu. Ganytojas pasidžiaugė, kad palaimintasis tarsi vėl sugrįžta į Žemaitiją, kur ne kartą lankėsi. Kaišiadorių vyskupijos ganytojas kalbėjo ir apie Mariją, kuri stovėjo po Jėzaus kryžiumi. Anot vyskupo, Bažnyčia, t. y. mes kiekvienas, stovi po Jėzaus kryžiumi. Tikėjimo ir pergalės ženklas – kryžius buvo artimas ir palaimintajam. Žemaičių Kalvarijos atlidai atskleidžia kryžiaus svarbą tikinčio žmogaus gyvenime, ir ta sena maldingumo praktika padeda geriau suvokti krikščioniškumo šių dienų sekulariame pasaulyje prasmę ir esmę.

Po šv. Mišių bazilikos šventoriuje eita Eucharistijos procesija, po kurios visą naktį maldininkai meldėsi prie išstatyto Švč. Sakramento.

Liepos 2 d. šventovėje melstasi už Lietuvos valstybės vadovus, savivaldybių ir valdžios institucijų darbuotojus. Ši diena buvo skirta Šilalės dekanato piligrimystei. Pagrindinėms tos dienos šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo Telšių vyskupas Kęstutis Kėvalas ir emeritas vyskupas Jonas Boruta SJ bei nemažas būrys kunigų. Šv. Mišiose dalyvavo LR Seimo narių, savivaldybių ir rajonų merų, administracijų atstovų. Šv. Mišiose giedojo Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininko Antano Kazlausko. Šv. Mišių pradžioje visus pasveikino Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas. Sakydamas pamokslą arkivyskupas G. Grušas priminė, jog Dievo žodis visada kviečia mus pamąstyti, kaip mums gyventi šiandien. Lietuvos šimtmetis, Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveiklo karūnavimo trijų šimtų metų šventimas išryškina, kad ir tauta, ir valstybė yra tarytum šeima, kurią vyskupai šiais metais pavedė Marijos globai. Visose institucijose išryškėja šeimos modelio svarba – pagarba, klusnumas, nes visos valdžios autoritetas kyla iš ketvirtojo Dievo įsakymo – *gerbk savo tėvą ir motiną*. Iš čia kyla visos

Kun. **Valdemaras Smulskis** atleistas iš Marijampolės Šv. Vincento Pauliečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Alytaus Šv. Kazimiero parapijos vikaru.

Kun. **Rimantas Venslova** atleistas iš Alytaus Šv. Kazimiero parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kalvarijos parapijos vikaru.

Kun. **Dainius Gurevičius** atleistas iš Gražiškių bei Vištyčio parapijų klebono pareigų ir paskirtas Gelgaudiškio parapijos klebonu.

Kun. **Kęstutis Sprangauskas** atleistas iš Gelgaudiškio parapijos klebono pareigų ir paskirtas Gražiškių bei Vištyčio parapijų klebonu.

Kun. **Algirdas Petras Kanapka** paliekant eiti visas kitas pareigas yra atleistas iš Akmenynų parapijos klebono pareigų.

Kun. **Algirdas Žukauskas** paliekant eiti visas kitas pareigas yra paskirtas Akmenynų parapijos klebonu.

-Vk-

Panevėžio vyskupijoje

Kun. **Pavel Andžejevski** atleistas iš Panevėžio Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo rektorato rektoriaus pareigų ir paskirtas Panevėžio Švč. Trejybės rektorato rektoriumi paliekant kitas turimas pareigas.

Kun. dr. **Simas Maksvytis** atleistas iš Panevėžio Švč. Trejybės rektorato rektoriaus ir Panevėžio-Krekenavos dekanato dekanato pareigų ir išleistas gydytis.

Kun. **Sigitas Sudentas** atleistas iš Alanos Šv. apašt. Jokūbo parapijos klebono ir Skiemonių Švč. M. Marijos Aplankymo parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Panevėžio Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo rektorato rektoriumi.

Kun. mgr. **Audrius Vogulis** atleistas iš Truskavos Šventosios Dvasios parapijos klebono ir Anciškio Šv. apašt. evang.

Mato parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Alantos Šv. apašt. Jokūbo ir Skiemonių Švč. M. Marijos Aplankymo parapijų administratoriumi.

Kun. mgr. **Alfredas Puško** paskirtas Truskavos Šventosios Dvasios ir Anciškio Šv. apašt. evang. Mato parapijų administratoriumi.

Kan. **Vladas Rabašauskas** atleistas iš Palėvenės Šv. Domininko parapijos administratoriaus pareigų.

Kun. dr. **Rimantas Gudelis** paskirtas Palėvenės Šv. Domininko parapijos administratoriumi.

Kun. lic. **Vitalijus Kodis** paskirtas Panevėžio Švč. Trejybės rektorato pastoraciniu bendradarbiu su vikaro teisėmis ir pareigomis.

Kun. **Rimantas Rimkus** atleistas iš Panevėžio Švč. Trejybės rektorato pastoracinio bendradarbio pareigų ir paskirtas Utenos Dievo Apvaizdos parapijos vikaru.

Kun. mgr. **Žilvinas Treinys** atleistas iš Utenos Dievo Apvaizdos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaru.

Kun. mgr. **Egidijus Tubelis** atleistas iš Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaro pareigų ir išleistas studijuoti į Romą.

Kun. **Vladas Jackūnas** paskirtas Zarasų Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaru.

Kun. **Feliksas Čiškauskas** atleistas iš Zarasų Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų, Alizavos Šv. Jono Krikštytojo ir Palėvenėlės Švč. M. Marijos parapijų vikaru.

Diak. **Vilius Valionis** atleistas iš Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos pastoracinio bendradarbio pareigų ir paskirtas Anykščių Šv. apašt. evang.

politikos esmė ir teisinga samprata. Šeimoje, anot pamokslininko, išryškėja gebėjimas teisingai vertinti kitą asmenį, išmokstant saugoti gyvenimą kaip vertybę ir duotybę. Dievas tampa akivaizdžia pagalba per Marijos užtarimą išmukti gerbti kito žmogaus teises ir dirbti ne tik dėl asmeninio, bet ir dėl bendro visuomenės gėrio. Baigdamas pamokslą arkivyskupas ragino visus vis labiau pasitikėti Dievu ir Marijos užtarimu ir kurti bendromis pastangomis mūsų Tėvynėje Lietuvoje šeimos vertybėmis grįstą gyvenimą.

Po šv. Mišių visų Seimo narių, merų, savivaldybių darbuotojų vardu susirinkusiuosius pasveikino ir glaudžiu valstybės ir Bažnyčios bendradarbiavimu pasidžiaugė Lietuvos Respublikos vyriausybės kancleris Algirdas Stončaitis. Po iškilmingų šv. Mišių procesija pajudėjo į Kryžiaus kelią, kuriam vadovavo ir didžiąja Šv. Kryžiaus relikvija piligrimus kiekvienoje stotyje laimino arkivyskupas G. Grušas. Vyskupas K. Kėvalas agapės metu Žemaičių Kalvarijos parapijos namuose susitiko su garbiais svečiais – LR Seimo nariais, merais, administracijų atstovais.

Liepos 3-iąją melstasi už visus *Caritas* savanorius ir ligonius. Ši diena taip pat buvo skirta ir Skuodo dekanato tikinčiųjų piligrimystei. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ, koncelebravo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas, emeritas vyskupas Jonas Boruta SJ ir nemažas būrys kunigų. Šv. Mišiose giedojo Skuodo Švč. Trejybės parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininko Bronislovo Anužio. Šv. Mišių pradžioje vyskupas K. Kėvalas pasidžiaugė veikliosios meilės misionieriais ir pasveikino *Caritas* savanorius, atvykusius į atlaidus iš Klaipėdos, Mažeikių, Tauragės, Skuodo, Rietavo, Šilutės, Telšių ir kitų vietovių, taip pat Motinos Teresės seseris iš Kretingos ir Skuodo 307-osios kuopos šaulius.

Sakydamas pamokslą arkivyskupas L. Virbalas kalbėjo: „Mieli broliai ir seserys, atvykome į Žemaičių Kalvariją švęsti didžiųjų atlaidų. Čia minime ir pagerbiame Mergelę Mariją – Šeimų Karalienę. Taip pat kasdien apmąstome Kristaus kančią eidami Kalvarijas. Galėtume pasakyti – ateiname, kad palydėtume kryžių nešantį Jėzų ir stotume po kryžiumi kartu su Jo Motina Marija. Tai sunki valanda, išbandymo ir kančios valanda. Bet drauge ji moko vilties ir ugdo pasitikėjimą. Juk Kristus Jėzus – mūsų viltis!“

Po šv. Mišių arkivyskupas vadovavo Kalnų procesijai, kurios metu laimino tikinčiuosius didžiąja Kryžiaus relikvija. Tos pačios dienos vakaro šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupijos vyskupo generalvikaras kan. Vilius Viktoravičius. Vakarinėse šv. Mišiose meldėsi iš Kauno atvykę keliaujančiosios pašaukimų stovyklos piligrimai, vadovaujami kunigo Vincento Lizdenio.

Liepos 4 d. melstasi už tikybos mokytojus, katechetus ir visus švietimo sistemos darbuotojus. Tą dieną į šventovę rinkosi ir Gargždų dekanato tikintieji.

Ryte Kultūros centre vyko Telšių vyskupijos pedagogų konferencija – susitikimas. Susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. Rimantas Gudlinkis ir Telšių katechetikos centro metodininkė Margarita Petrauskaitė. Kalbėjusieji ypač padėkojo tikybos mokytojams už sunkų, atsakingą ir labai prasmingą darbą, apžvelgė pasiekimus bei įvertino per metus atliktus darbus. Savo patirtimi apie tikybos dėstymo svarbą pasidalijo Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas.

Jis padėjo mokytojams ir parapijų katechetams už vykdomą misiją ir pasidžiaugė, kad šiemet Sutvirtinimo sakramentą suteikė 3100 jaunuolių visoje Telšių vyskupijoje, o prie jų parengimo daug prisidėjo ir tikybos mokytojai bei katechetai.

Apie popiežiaus vizitą išsamiai ir nuodugniai kalbėjo svečias iš Vilniaus, Pasirengimo popiežiaus vizitui komiteto narys Giedrius Tamašauskas. Jis pristatė vizito gaires, pateikė išsamų popiežiaus Pranciškaus portretą, nagrinėjo jo asmenybę ir mokymą. Susirinkimo metu padėkota metodinių būrelių pirmininkams, pasidžiaugta tais pedagogais, kurie per metus pakėlė savo kvalifikaciją.

Į pagrindines tos dienos šv. Mišias pedagogai patraukė procesija. Šv. Mišioms tą dieną vadovavo Vilkaviškio vyskupijos vyskupas ordinaras Rimantas Norvila, koncelebravo Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas, vyskupas emeritas Jonas Boruta SJ ir daugiau nei 20 kunigų ne tik iš Telšių vyskupijos. Liturgijoje patarnavo du diakonai. Šv. Mišių metu giedojo Gargždų Šv. arkangelo Mykolo parapijos didysis sumos choras, vadovaujamas vargonininko Petro Katauskio. Šv. Mišių pradžioje vyskupas K. Kėvalas pasidžiaugė atvykusiais piligrimais iš visos Lietuvos, ypač sveikindamas Vilkaviškio vyskupijos vyskupo generalvikarą mons. Gintautą Kuliešį, neopresbiterį iš Vilkaviškio vyskupijos Valdemarą Mačį, nuolatinį diakoną Egidijų Cibauską, tą dieną gimtadienį švenčiančius prel. Juozą Šiurį ir seminaristą Mantą, kuriam tą dieną sukako 20 metų.

Sakydamas pamokslą vyskupas R. Norvila pabrėžė tikybos mokytojų ir katechetų svarbą Bažnyčios gyvenime. Ganytojas visus drąsino švytėti Kristumi, drąsinti vieni kitus, solidarizuotis vieniems su kitais, kaip tai darė Marija ir Elzbieta. Svarbu ir reikšminga įsitraukti į Viešpaties patikėtą pasiuntinybę. Anot vyskupo, dažnai mokytojai lieka vieni šioje pasiuntinybėje, tačiau bendrystė padeda nepalūžti, palaikymas padeda neišsigąsti ir nepasiduoti. Vyskupas drąsino kviesdamas nenusiminti ir vieniems kitus stiprinti. Vaisiai subręš pamažu, o mums taip svarbu gyventi su Viešpačiu ir iš jo semtis tvirtybės kilnioje misijoje.

Po šv. Mišių buvo meldžiamasi giedant Kalnus, o po šios maldos Telšių vyskupijos vyskupas K. Kėvalas tikybos mokytojams ir katechetams bazilikoje įteikė kanoninius siuntimus. Pasibaigus pamaldoms Žemaičių Kalvarijos parapijos namuose tikybos mokytojams buvo surengta nuotaikinga agapė.

Liepos 5-ąją prašyta Dievo palaimos teisėsaugos ir policijos darbuotojams. Pagrindinėms tos dienos šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vyskupijos vyskupas ordinaras Linas Vodopjanovas OFM, koncelebravo Telšių vyskupai ordinaras K. Kėvalas ir emeritas J. Boruta SJ, vyriausiasis Lietuvos policijos kapelionas bei didelis būrys policijos kapelionų, Palangos dekanato ir iš kitų Lietuvos vietovių atvykę kunigai. Atlaidų diena buvo skirta Palangos dekanato tikinčiųjų piligrimystei. Šv. Mišiose giedojo jungtinis Palangos ir Kretingos parapijų choras, vadovaujamas vargonininkės Gražinos Ribokaitės.

Šv. Mišių pradžioje visus sveikindamas Telšių vyskupijos vyskupas K. Kėvalas pasidžiaugė gausiu būriu susirinkusių pareigūnų, teisėsaugos atstovų. Šv. Mišiose tarp kitų garbių svečių dalyvavo Lietuvos policijos generalinis komisaras Linas Pernavas, Lietuvos generalinis prokuroras Evaldas Pašilis, Lietuvos generalinio prokuroro pavaduotojas Darius Karčinskas, Lietuvos

Mato parapijos pastoraciniu bendradarbiu. -P-

Telšių vyskupijoje

Kun. eduk. m. mgr. **Saulius Katkus** atleistas iš Švėkšnos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos klebono, Šilutės dekanato dekanato pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Stemplių Šv. Aloyzo parapiją ir Inkaklių Lurdo Marijos koplyčią ir paskirtas Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos klebonu, Šilalės dekanato dekanu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Tūbinių Dievo Apvaizdos ir Vaitimėnų Šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapijas.

Garbės kan. eduk. m. mgr. **Boleslovas Jonauskas** paskirtas Pievėnų Nukryžiuotojo Jėzaus parapijos administratoriumi, administratoriaus teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Dauginių Šv. vyskupo Stanislovo parapiją, ir paliktas eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. relig. m. mgr. **Audrius Keršys** atleistas iš Batakių Šv. Onos parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Lomii Kristaus Atsimainymo parapiją ir padėti pastoraciniame darbe Tauragės Švč. Trejybės parapijoje ir paskirtas Salantų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Grūšlaukės Šv. Jono Nepomuko parapiją bei Gaidžio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo ir Gargždėlės Šv. Barbaros koplyčias.

Kun. **Saulius Styra** atleistas iš Pievėnų Nukryžiuotojo Jėzaus parapijos administratoriaus pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Dauginių Šv. vyskupo Stanislovo ir Rubikų Šv. Roko parapijas ir paskirtas Batakių Šv. Onos parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Lomii Kristaus Atsimainymo parapiją.

Kun. **Antanas Šimkus** atleistas iš Židikių Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Ukrių Šv. Antano Paduviečio parapiją ir paskirtas Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies

parapijos rezidentu, administratoriaus teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Renavo Šv. Izidoriaus parapiją.

Kun. **Česlovas Degutis** atleistas iš Švėkšnos Šv. Apaštalo Jokūbo parapijos rezidentu pareigų ir paskirtas Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo parapijos rezidentu.

Garbės kan. **Juozas Vaičius** atleistas iš Mosėdžio Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Šatraminių Švč. Mergelės Marijos Gimimo ir Erslos Šv. Aloyzo koplyčias ir paskirtas Platelių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Beržoro Šv. vyskupo Stanislovo parapiją.

Kun. **Rimvydas Marozas** atleistas iš Platelių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Beržoro Šv. vyskupo Stanislovo parapiją ir padėti pastoraciniame darbe Žemaičių Kalvarijoje ir paskirtas Papilės Šv. Juozapo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Kruopių Šv. Onos bei Šiaudinės Švč. Mergelės Marijos parapijas.

Kun. relig. m. mgr. **Dainoras Židackas** atleistas iš Vainuto Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Žvingių Šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapiją ir Bikavėnų Šv. Roko bei Vizbarų Šv. Pranciškaus Asyžiečio koplyčias ir paskirtas Židikų Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Ukrynų Šv. Antano Paduviečio parapiją.

Kun. **Kęstutis Zybartas** atleistas iš Vieksnių Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Užlieknės Šv. Marijos Magdaliotės parapiją ir paskirtas Janapolės Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Pavandenės Šv. Onos parapiją ir Baltininkų Šv. Brunono Kverfurtiečio koplyčią.

Respublikos sienos apsaugos tarnybos vadas Renatas Požėla, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius Kęstutis Lukošius ir kiti atsakingas pareigas užimantys teisėsaugos ir policijos sistemos tarnautojai.

Sakydamas pamokslą vyskupas L. Vodopjanovas OFM išryškino Dievo artumo patirties svarbą žmogaus gyvenime. Dievas nori keliauti su žmogumi kartu. Vyskupas priminė palaimintojo arkivyskupo kankinio Teofiliaus Matulionio nueitą sunkų, pilną išbandymų kelią ir jo ištikimybę Dievui iki galo. Marija yra mūsų visų Motina ir visada mus, savo vaikus, lydi gyvenimo ir tikėjimo kelyje. Ji ėjo paskui savo Sūnų ir mus moko Juo sekti, eiti ir aktyviai keliauti su Dievo malone.

Po šv. Mišių į Kalnų procesiją aktyviai įsitraukė policijos darbuotojai. Pamokslus Kalnų stotyse sakė policijos kapelionai. Po visų pamaldų Žemaičių Kalvarijos parapijos namuose teisėsaugos ir policijos sistemų darbuotojams surengta agapė.

Liepos 6 dieną Žemaičių Kalvarijos šventovėje melsta Dievo palaimos Lietuvai, Latvijai, Estijai ir Lenkijai, švenčiančioms savo valstybingumo šimtmečius, dėkota už laisvės dovaną. Tą dieną atlaidus rinkosi Tauragės dekanato tikintieji ir piligrimai iš Latvijos. 12 val. šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, koncelebravo svečias iš Latvijos, Jelgavos vyskupas Edvards Pavlovskis, Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas ir emeritas vyskupas Jonas Boruta SJ, nemažas kunigų pulkas ne tik iš Tauragės dekanato. Šv. Mišių metu giedojo Jelgavos parapijos bažnytinis choras.

Visus piligrimus ir svečius iš Latvijos pasveikino vyskupas K. Kėvalas. Homilijoje Kauno arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius SJ sakė: „Dievas yra mus labai apdovanojęs. Šiandien dėkojame Jam už itin brangią dovaną – Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.“ Arkivyskupas kalbėjo apie mūsų tautos ir kitų šalių išgyventus nelaisvės ir priespaudos metus ir kvietė dėkoti Viešpačiui už atgautą laisvę ir nepriklausomybę. Pamokslininkas priminė būtinybę saugoti laisvę ir nepriklausomybę, nes išorinė laisvė visuomet yra trapi.

Po šv. Mišių piligrimai ėjo Kryžiaus kelią, giedojo Kalnus, o tos dienos vakarą, kaip ir Lietuvoje bei visame pasaulyje, 21 val. piligrimai ir miestelio gyventojai susirinkę giedojo Tautinę giesmę – Lietuvos Respublikos himną.

Liepos 7-ąją į Žemaičių Kalvariją rinkosi Telšių dekanato tikintieji ir jaunimas iš visos Telšių vyskupijos. Buvo meldžiamasi už Bažnyčios ir Lietuvos ateitį – jaunimą. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilniaus arkivyskupo metropolito augziliaras vyskupas Darius Trijonis, koncelebravo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas ir emeritas Jonas Boruta SJ, būrys kunigų iš Telšių dekanato ir kitur. Šv. Mišiose giedojo Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Mažosios bažnyčios) parapijos votyvos choras, vadovaujamas vargonininkės Ernestos Dargužienės. Sakydamas pamokslą vyskupas D. Trijonis kalbėjo apie kelionės svarbą einant tiek žemės keliais, tiek ir tikėjimo kelionėje. Vyskupas kalbėjo apie būtinybę ugdyti dėkingumo kultūrą, gebėjimą džiaugtis tuo, ką Dievas yra davęs ir kuo apdovanoja kiekvieną iš mūsų. Ganytojas drąsino pasitikėti Dievo veikimu mūsų gyvenime.

Popiet apie tris šimtus jaunimo Žemaičių Kalvarijos kultūros centre šlovino Dievą, klausėsi vyskupo D. Trijonio konferencijos, dalyvavo pokalbiuose ir

diskusijoje. Prieš vakaro šv. Mišias bazilikoje jaunimas meldėsi Švenčiausiojo Sakramento artumoje. Viešpatį šlovinti padėjo šlovintojai iš Telšių Mažosios bažnyčios parapijos, vadovaujami vargonininkės Ernestos Dargužienės. Vakaro šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas, koncelebravo vyskupas D. Trijonis ir būrys kunigų – jaunimo kapelionų. Sakydamas pamokslą vyskupas K. Kėvalas įtaigiai drąsino jaunimą gyventi tikėjimu, Evangelijos dvasia. Grįsdamas pavyzdžiais ir asmenine patirtimi, vyskupas kalbėjo apie pasitikėjimo Dievu svarbą ir reikšmę jauno žmogaus gyvenime.

Po šv. Mišių ganytojams ir visiems savanoriams dėkojo Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius, Vydmantų parapijos klebonas kunigas Karolis Petravičius.

Jaunimas po vakarienės iškeliavo į Kryžiaus kelią. Su žvakėmis rankose ėjo giedodami Kalnų giesmes, stotyse klausėsi pamokslų, juos lydėjo vysk. K. Kėvalas. Per visą naktį šventovėje adoruotas Švenčiausiasis Sakramentas.

Liepos 8-ąją – pagrindinę atlydų dieną melstasi už šeimas. Ši diena taip pat buvo skirta Klaipėdos dekanato tikinčiųjų piligrimystei. Pagrindinėms tos dienos šv. Mišioms, kurias tiesiogiai transliavo LRT ir Marijos radijas, vadovavo ir pamokslą pasakė apaštališkasis nuncijus Baltijos šalims arkivyskupas Pedro Lopez Quintana, koncelebravo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas ir emeritas vyskupas Jonas Boruta SJ, Telšių vyskupijos vyskupo generalvikaras kan. Vilius Viktoravičius ir nemažas būrys kunigų. Šv. Mišių metu giedojo Klaipėdos Šv. Kazimiero parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininko Mindaugo Gudžiūno, chorui pritarė pučiamųjų kvintetas iš Klaipėdos (vadovas – Vidmantas Budreckis).

Sakydamas pamokslą arkivyskupas pirmiausia pasveikino visus ir pasidžiaugė galimybe švęsti dangiškosios Motinos Marijos šventę. Marija visada padeda šeimoms, pati veikusi kasdienybėje ištvėringai, su pasitikėjimu Dievu. Ji be fanfarų, tačiau keičia pasaulį, veda krikščioniškojo gyvenimo kelionėje. Arkivyskupas taip pat kvietė į susitikimą su popiežiumi Pranciškumi Lietuvoje rugsėjį. „Jis atvyksta susitikti su mumis, pasikalbėti, prisiliesti prie mūsų gyvenimų, padrašinti ir sustiprinti mūsų tikėjimą“, – sakė nuncijus ir taip pat kvietė pasitikėti Marija, kad ji padėtų, lydėtų, globotų įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis.

Po šv. Mišių didelė minia, vadovaujama apaštališkojo nuncijaus, patraukė į Kryžiaus kelią.

Liepos 9 dieną Dievo palaimos ir Marijos užtarimo prašyta verslo žmonėms. Šv. Mišiose meldėsi būrys pramoninkų, verslininkų, politikų, Mažeikių dekanato tikintieji. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Šiaulių vyskupijos vyskupas Eugenijus Bartulis, koncelebravo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras ir emeritas, būrys kunigų iš Mažeikių dekanato. Giedojo Sedos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Lolitos Saparienės.

Šv. Mišių pradžioje vyskupas K. Kėvalas pasveikino piligrimus – Šiaulių vyskupijos kurijos kanclerį kun. Evaldą Alūzą, Šiaulių katalikių moterų organizacijos atstoves, piligrimus iš Šiaulių, Jurbarko, svečius iš Latvijos – Liepojos katedros administratorių kunigą Andrių Vasilevskį ir piligrimus, Mažeikių šaulių kuopos atstovus.

Kun. **Egidijus Kumža** paskirtas Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaru.

Kun. **Julius Meškauskas** atleistas iš Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebono, Žemaičių Kalvarijos dekanato dekanato pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Kulių Šv. vyskupo Stanislovo parapiją ir Stanelių Šv. Kazimiero, kapinių Visų Šventųjų bei ligoninės koplyčias ir paskirtas Švėkšnos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Stemplių Šv. Aloyzo parapiją ir Inkaklių Lurdo Marijos koplyčią.

Kun. **Vytautas Gedvainis** atleistas iš Tauragės Švč. Trejybės parapijos klebono, Tauragės dekanato dekanato, Tauragės apskrities policijos komisariato kapeliono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Dauglaukio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapiją ir Lauksargių Lurdo Marijos bei Pajūrėlio koplyčias ir paskirtas Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, Plungės dekanato dekanu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant ir Stanelių Šv. Kazimiero, kapinių Visų Šventųjų bei ligoninės koplyčias.

Kun. **Marius Venskus** atleistas iš Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebono bei Palangos dekanato dekanato pareigų ir paskirtas Tauragės Švč. Trejybės parapijos klebonu, Tauragės dekanato dekanu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Dauglaukio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapiją ir Lauksargių Lurdo Marijos bei Pajūrėlio koplyčias, ir paliktas eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Garbės kan. **Alvydas Bridikis** atleistas nuo pareigos aptarnauti Varlaukio Švč. Trejybės parapiją ir paskirtas Skaudvilės Šv. Kryžiaus parapijos klebonu.

Kun. relig. m. mgr. **Kęstutis Motiejaitis** atleistas iš Tauragės Švč. Trejybės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos vikaru.

Kun. relig. m. mgr. **Rolandas Kazlauskas** atleistas iš Tauragės Švč. Trejybės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Klaipėdos Švč. Mergelės Marijos Taikos Karalienės parapijos vikaru.

Kun. relig. m. mgr. **Aivaras Pudžiuvėlis** atleistas iš Šilalės Šv. Pranciškaus Asyziečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo parapijos vikaru.

Kun. relig. m. mgr. **Donatas Žukauskas** atleistas iš Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo parapijos vikaro pareigų, taip pat nuo pareigos laikinai administruoti Žygaičių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus, Sartininkų Šv. Jurgio ir Ropkojų Šv. Jono Krikštytojo parapijas ir paskirtas Tauragės Švč. Trejybės parapijos vikaru.

Kun. relig. m. mgr. **Virginijus Būta** atleistas iš Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Šilalės Šv. Pranciškaus Asyziečio parapijos vikaru.

Kun. **Stasys Toleikis** atleistas iš Gargždų Šv. Jono Krikštytojo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Vieksnių Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Užlieknės Šv. Marijos Magdaliėtės parapiją.

Kun. relig. m. mgr., eduk. m. dr. **Saulius Stumbra** atleistas iš Tverų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo parapijos klebono pareigų ir paskirtas Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriumi ir Kauno metropolijos Propedeutinio kurso vadovu, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Vidmantas Šidlauskas** atleistas iš Degaičių Šv. Petro ir Pauliaus parapijos klebono pareigų, taip pat nuo pareigos aptarnauti Eigirdžių Dievo Apvaizdos ir Ubiškės Šv. Angelų Sargų parapijas bei Lurdo Švč. Mergelės Marijos koplyčią Dūseikių pensionate ir paskirtas Vainuto Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Žvingių Šv. Kryžiaus

Sakydamas pamokslą vyskupas E. Bartulis išryškino būtinybę verslininkams ir pramonininkams gyventi Viešpaties malonėje. Vyskupas kvietė melstis už žmones, kurie kuria gyvenimą per verslą ir pramonę ir, būdami dosnūs, remia Bažnyčią bei jos vykdomas veiklas ir projektus. Visi priklausome Viešpaties šeimai, kur reikia supratingumo, meilės, darbštumo, ištikimybės. Vyskupo teigimu, žmogaus sėkmė gyvenime priklauso nuo to, kiek yra Dievo žmogaus kasdienybėje. Padedamas Dievo, žmogus mokosi gyventi, priimti sprendimus ne tik protu, bet ir širdimi. Pamokslininkas palinkėjo visiems švęsti Viešpaties dieną – sekmadienį, neprarasti džiaugsmo gyvenimu ir išlaikyti glaudų santykį su Dievu ir kitais žmonėmis.

Šv. Mišių pabaigoje LR Seimo narys Jonas Varkalys padėkojo Bažnyčios atstovams už bendradarbiavimą ir palaikymą ir Žemaičių Kalvarijos bazilikos kanauninkų kapitulos kanauninkui Andriejui Sabaliauskui įteikė LR Seimo pirmininko prof. Viktoro Pranckiečio sveikinimą Lietuvos šimtmečio ir Didžiųjų Žemaičių Kalvarijos atlaidų progą.

Po pamaldų Kryžiaus keliui vadovavo Šiaulių vyskupijos vyskupas.

Dievo palaimos ir Marijos užtarimo prašyta žemdirbiams liepos 10 dieną. Tą dieną atlaidus atvyko piligrimų ne tik iš Akmenės dekanato, bet ir ūkininkų, žemdirbių ir jų valdžios atstovų iš visos Lietuvos. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vyskupijos vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, koncelebravo abu Telšių vyskupijos vyskupai – ordinaras ir emeritas, atvykę kunigai. Giedojo Akmenės Šv. Onos parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Žydrūnės Kazlauskaitės.

Šv. Mišių pradžioje vyskupas K. Kėvalas pasveikino susirinkusiuosius ir garbius svečius – Žemės ūkio ministrą Giedrių Surplį, LR Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininką Andriejų Stančiką, Žemės ūkio rūmų vicepirmininką Vytautą Buivydą ir direktorių Sigitą Dimaitį, įvairių rajonų iš visos Lietuvos ūkininkų sąjungų atstovus, galvijų ir grūdų augintojų asociacijų pirmininkus.

Sakydamas pamokslą vyskupas J. Kauneckas kalbėjo apie vykdomą Lietuvoje žemės ūkio politiką ir apgailejo, kad nyksta smulkieji ir vidutiniai ūkiai. Analizuodamas esamą situaciją pamokslininkas išryškino Marijos vaidmens svarbumą žmonių gyvenime ir ragino visus gyvenimo klausimus spręsti prašant Dievo Motinos pagalbos.

Po Mišių į visus susirinkusiuosius kreipėsi LR Žemės ūkio ministras G. Surblis ir LR Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininkas Andriejus Stančikas, abu šie politikai – plungiškiai. Jie pasidžiaugė kraštiečių susitikimu ir atlaidų tradicijos gyvastingumu bei palinkėjo visiems ūkininkams, žemdirbiams ištvėmės ir tikėjimo. Kaip ir kasdien, pasibaigus pamaldoms eitas Kryžiaus kelias.

Liepos 11 dieną melstasi už kunigus ir mesta pašaukimų į kunigystę. Į šventovę rinkosi piligrimai iš Šilutės dekanato. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas, koncelebravo vyskupas emeritas Jonas Boruta SJ ir daugiau nei aštuoniasdešimt kunigų iš visos Lietuvos. Giedojo Šilutės parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Vitos Matulės. Šv. Mišiose meldėsi ir Šilutės rajono savivaldybės meras Vytautas Laurinaitis, mero pavaduotojas Algis Bekeris, Šilutės rajono Katyčių seniūnijos seniūnas Jonas Lukošaitis ir kiti to krašto atstovai.

Sakydamas pamokslą vyskupas K. Kėvalas išvardijo kunigo kaip maldos žmogaus veikimo Bažnyčioje principus – tai Dievo žodžio skelbimas, pastoracinis uolumas, komandinis darbas parapijose ir su kitais kunigais. Žmogui būtina gyvenime sutikti tikrą kunigą. Vyskupas dėkojo dvasininkams už bendradarbiavimą, išipareigojimą ir iššūkių priėmimą, kurių šiais laikais tikrai daug ir įvairių. Pamokslininkas pabrėžė kunigo savybes: maldingumą, džiaugsmą, stiprybę, laisvę, neieškojimą sau naudos, santūrumą, tiesos sakymą, neturtą, ištikimybę Bažnyčiai. Šios savybės esminės ir apibūdina kunigo pašaukimo ir veikimo esmę Bažnyčioje.

Po šv. Mišių būrys kunigų leidosi į Kryžiaus kelią, o po Kalnų Telšių vyskupijos ganytojas dvasininkams įteikė naujus paskyrimus. Agapė buvo surengta Žemaičių Kalvarijos parapijos namuose.

Paskutinę atlaidų dieną – liepos 12-ąją melstasi už gydytojus, ligonius ir jų slaugytojus, visus sveikatos apsaugos sistemos darbuotojus. Ta diena skirta Žemaičių Kalvarijos ir Plungės dekanato tikinčiųjų piligrimystei. 12 val. šv. Mišioms vadovavo Vilniaus arkivyskupo metropolito augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, koncelebravo Telšių vyskupijos abu vyskupai ir nemažas pulkas kunigų iš įvairių parapijų. Šv. Mišių metu giedojo Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Irenos Bakanauskienės.

Šv. Mišių pradžioje vyskupas K. Kėvalas pasveikino visus atvykusius medikus, senelių namų darbuotojus ir gyventojus, ligoninių vadovus ir gydymo įstaigų atstovus iš įvairių rajonų ir miestų.

Homilijoje vyskupas A. Poniškaitis kalbėjo apie tikinčio žmogaus pašaukimą džiaugtis, būti viltingam šių dienų pasaulyje ir to mokytis iš Dievo Motinos Marijos. Pamokslininkas priminė esminį pašaukimą – būti dangiškojo Tėvo vaikais.

Po šv. Mišių iškilmingoje procesijoje į Kryžiaus kelią Varnių jaunieji šauliai nešė ir palaimintojo arkivyskupo kankinio Teofiliaus Matulionio didįjį relikvijorių. Grįžus į baziliką, buvo iškilmingai sugiedotas padėkos Dievui himnas „Tave, Dieve, garbinam...“. Pasibaigus pamaldoms visiems vienaip ar kitaip prisidėjusiems prie atlaidų organizavimo padėkojo Telšių vyskupijos vyskupas ordinaras K. Kėvalas ir vyskupas emeritas J. Boruta SJ.

Šimtmečio atlaidų metu išdalyta daugiau nei 10 tūkst. šv. Komunijos. Visomis atlaidų dienomis Žemaičių Kalvarijos senelių globos namų koplyčioje nuo ryto iki vakaro adoruotas Švenčiausiasis Sakramentas, bazilikoje vyko dvi naktinės Švenčiausiojo Sakramento adoracijos, kurias tiesiogiai transliavo Marijos radijas.

-kas-

Palaimintojo Jurgio Matulaičio atlaidai

Liepos 8-ąją, sekmadienį, Marijampolės Šv. ark. Mykolo bazilikoje šv. Mišiomis prasidėjo iškilmingas pal. Jurgio Matulaičio minėjimas ir atlaidai.

Pirmąją atlaidų dieną melstasi už šeimas. Taip pat tradiciškai buvo prisimename bei dėkojama Dievui už malones, patirtas per palaimintojo užtarimą. Šv. Mišiose drauge meldėsi piligrimai iš Punsko. Po šv. Mišių bazilikoje prie

lšaukštino parapiją bei Bikavėnų Šv. Roko ir Vizbarų Šv. Pranciškaus Asyžiečio koplyčias.

Kun. relig. m. mgr. **Tomas Domarkas** atleistas iš Janapolės Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Pavandenės Šv. Onos parapiją ir Baltininkų Šv. Brunono Kverfurtiečio koplyčią ir paskirtas Žygaičių Šv. apaštalu Petro ir Pauliaus parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Sartininkų Šv. Jurgio ir Ropkojų Šv. Jono Krikštytojo parapijas.

Kan. **Donatas Stulpinas** atleistas iš Mažeikių dekanato vicedekano pareigų ir paskirtas Mažeikių dekanato dekanu, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Kazys Lesčiauskas** paskirtas klebono teisėmis ir pareigomis aptarnauti Varlaukio Švč. Trejybės parapiją, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Eduardas Steponavičius** atleistas iš Stalgėnų Šv. apaštalu Petro ir Pauliaus parapijos klebono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Kantaučių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo ir Žlibinų Švč. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos parapijas ir paskirtas Tverų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Medingėnų Švč. Trejybės parapiją.

Kun. dr. **Antanas Gutkauskas** atleistas nuo pareigos aptarnauti Medingėnų Švč. Trejybės parapiją, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kan. **Egidijus Zulcas** atleistas iš Akmenės Šv. Onos parapijos klebono bei Akmenės dekanato vicedekano pareigų ir paskirtas Mosėdžio Šv. arkangelo Mykolo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Šatraminių Švč. Mergelės Marijos Gimimo ir Erslos Šv. Aloyzo koplyčias.

Garbės kan. **Vytautas Petrauskas** at-

leistas iš Ylakių Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai parapijos klebono ir Skuodo dekanato vicedekano pareigų, taip pat nuo pareigos aptarnauti Vaičiaičių Šv. Onos parapiją bei Pašilės Šv. Kazimiero koplyčią ir paskirtas Pagramančio Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonu.

Kun. relig. m. mgr. teol. lic. **Vaidotas Vitė** atleistas iš Pagramančio Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos administratoriaus bei Tauragės Švč. Trejybės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Ylakių Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Vaičiaičių Šv. Onos parapiją bei Pašilės Šv. Kazimiero koplyčią.

Kun. **Arvydas Mačiulis** paskirtas Kulių Šv. vyskupo Stanislovo parapijos administratoriumi, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kan. relig. m. mgr. bažn. t. lic. **Remigijus Saunorius** paskirtas Šilutės dekanato dekanu ir Tauragės apskrities policijos kapelionu, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Garbės kan. **Bernardas Talaišis** paskirtas Klaipėdos Kristaus Karaliaus parapijos rezidentu.

Kun. **Sigitas Grigas** paskirtas Degaičių Šv. Petro ir Pauliaus parapijos administratoriumi, administratoriaus teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Eigirdžių Dievo Apvaizdos ir Ubiškės Šv. Angelų Sargų parapijas bei Lurdo Švč. Mergelės Marijos koplyčią Dūseikių pensionate.

Kun. relig. m. mgr. **Modestas Ramanauskas** atleistas iš Mažeikių dekanato dekanato pareigų ir paskirtas klebono teisėmis ir pareigomis aptarnauti Rubikų Šv. Roko parapiją, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Jonas Jucys** atleistas iš Papilės Šv. Juozapo parapijos klebono pareigų, taip pat nuo pareigos aptarnauti Krupių Šv. Onos bei Šiaudinės Švč. Mer-

Pal. Jurgio altoriaus buvo skaitomi dvasinius ir fizinius pagijimus patyrusių žmonių liudijimai. Juos lydėjo pal. Jurgio Matulaičio litanija ir padėkos ženklų – votų šventinimas. Pasibaigus pamaldoms, visi buvo kviečiami apžiūrėti ekspozicijos Pal. Jurgio Matulaičio muziejuje, vienuolyno kiemelyje vyko agapė. Taip pat norintieji galėjo vykti melstis Gailestingumo vainikėlio malda į koplyčią pal. Jurgio Matulaičio tėviškėje Lūginėje.

Liepos 9 d. pal. Jurgio Matulaičio atlaiduose melstasi už *Caritas*, Maltos ordino, Kolpingo draugijos narius ir visus socialinius darbuotojus bei savanorius. Bazilikoje katechezę sakė Miroslavo Švč. Trejybės parapijos klebonas kun. teol. dr. Miroslav Dovda. Vėliau melstasi Rožinio malda. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, drauge meldėsi kunigai iš Alytaus dekanato parapijų. Taip pat į bendrą malda jungėsi gausus būrys į atlaidus atvykusių svečių: įvairių vyskupijos dekanatų *Caritas* darbuotojai, Pal. Jurgio Matulaičio draugijos nariai, bendruomenės iš kitų vyskupijos parapijų. Liturgiją savo giesmėmis papildė choras iš Alytaus Šv. Angelų Sargų parapijos. Šv. Mišios baigėsi pasivedimo pal. Jurgiui Matulaičiui pamaldomis bazilikos koplyčioje. Po pamaldų draugiška bičiulystė ir bendravimas tęsėsi Marijonų vienuolyno kiemelyje.

Liepos 10 d. melstasi už krašto apsaugos, teisėsaugos, priešgaisrinės gelbėjimo ir visų kitų bendrojo gėrio tarnybų darbuotojus. Katechezę sakė Šilavoto Švč. Jėzaus Širdies klebonas kun. Remigijus Gaidys. Vėliau atlaidų dalyviai prašė Švč. M. Marijos užtarimo meldamiesi rožinio malda. 12 val. šv. Mišias aukėjo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, drauge koncelebravo kun. Antanas Degutis iš Kanados, kun. Marius Talutis iš Punsko, kun. Virginijus Grigutis iš Vokietijos bei Aleksoto ir Prienų dekanatų kunigai. Homilijoje kun. R. Gaidys sakė, kad pal. Jurgis Matulaitis MIC – didis Lietuvos apaštalas, savo pavyzdžiu mokęs tarnauti Bažnyčiai ir ją statyti.

Po šv. Mišių Pal. J. Matulaičio koplyčioje suklupta pasimelsti prašant palaimintojo užtarimo. Po pamaldų pastiprinti ir savo kūno gausiomis agapės vaišėmis susirinkta Marijonų vienuolyno kiemelyje.

Liepos 11-ąją melstasi už tikybos mokytojus, katechetus ir visus švietimo bei žiniasklaidos darbuotojus. Katechezę sakė Vilniaus Šv. Juozapo (Pilaitės) parapijos klebonas kun. Ričardas Doveika. Vėliau visi kartu meldėsi Švč. M. Marijos rožinio malda. Šv. Mišias aukėjo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Kartu koncelebravo būrys kunigų iš Šakių dekanato ir svečiai kunigai iš Vilniaus arkivyskupijos. Šv. Mišiose giedojo Šakių Šv. Jono Krikštytojo parapijos choras.

Homiliją kun. R. Doveika pradėjo cituodamas 1911 metų pal. J. Matulaičio MIC užrašus: „Evangelijos skelbėjas nebus pasaulio šviesa, nebus dvasiška jėga, patraukiančia prie Kristaus, vedančia į kovą dėl Bažnyčios, stumiančia žmones į darbą, jei jo širdyje nedegs uolumo ugnis, neklestės dorybės, nebus šventumo.“ Pal. J. Matulaitis MIC naudojo visus savo talentus, kad Jėzus Kristus ir Bažnyčia žmonėms būtų pirmoje vietoje. Nešė Jėzų į sunkiausias aplinkybes. Apaštalas Petras paklausė Jėzų: „Štai mes viską palikome ir sekame paskui tave. Kas mums bus už tai?“ (Mt 19, 27). Perfrazuojant Petras klausia, ar apsimoka sekti Jėzų? Ir Jėzus atsako, kad visokeriopai apsimoka, nes už tai gaus patį Dievą! Kristaus mokinys ir atpažįstamas pagal tai, ką ir kaip jis sako ir daro. Palaimintasis sako: „Duok, kad sudegčiau kaip ta žvakė ant altoriaus nuo darbo kaitros ir meilės ugnies dėl Tavęs ir Tavo Bažnyčios.“ Kas bus už tai? Pats Dievas.

Baigiantis šv. Mišioms vysk. R. Norvila dėkojo visiems atlaidų dalyviams, Marijos radijo klausytojams ir kvietė visus melstis už kunigus, tikybos mokytojus ir katechetus, žurnalistus. Po šv. Mišių vyko pamaldos prašant pal. J. Matulaičio MIC užtarimo. Vėliau vieni rinkosi į Marijonų sodelį pabendrauti agapėje, kiti ėjo apžiūrėti naujos pal. Jurgio Matulaičio vyskupystės šimtmečiui skirtos parodos. Šimtmečio proga išleista ir knyga, dar nuodugniau supažindinanti su palaimintojo dvasingumu.

Liepos 12 d. Marijampolės bazilikoje drauge melstis rinkosi tie, kuriuos palaimintasis Jurgis ypač mylėjo ir kuriems džiaugsmingai tarnavo – kunigai ir pašvęstieji. Pagrindines šv. Mišias celebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Kartu koncelebravo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis, būrys kunigų iš įvairių dekanatų, taip pat svečiai kunigai iš Kauno bei Vilniaus arkivyskupijų, įvairios piligrimų grupės iš Punsko, Liškiavos, Druskininkų, Lazdijų. Šv. Mišiose bendrą maldą savo giesmėmis papildė Seirijų ir Krikštonių jungtinis choras.

Katechezėje ir vėliau homilijoje kun. Kęstutis Brilius MIC sakė, jog šiandien, visokeriopa plečiantis bedievystės kultūrai, plinta anonimo kultūra. Toji bevardystė leidžia išvengti atsakomybės ir tiesos. Turime išsaugoti savąjį vardą kartu su savo asmeniu, Dievo suteikta atsakomybe už pašaukimą ir gyvenimą. Kunigams taip pat yra pavojus tapti anonimais. Tačiau pal. Jurgis Matulaitis sako, jog kunigas turėtų rūpintis būti Dievo tarpininku ir užtarėju, visų mokytoju, kasdien skelbiančiu mums Dievo žodį, kad pažintume Dievą, Kristų ir Bažnyčią.

Besibaigiant šv. Mišioms vyskupas R. Norvila dėkojo atlaidų dalyviams, Marijos radijo klausytojams, darbuotojams, visiems prisidedantiems prie pal. Jurgio Matulaičio minėjimo ir atlaidų.

Liepos 13 d. atlaiduose melstasi už ligonius, slaugytojus ir medikus. Bazilikoje buvo gausus būrys maldininkų, kenčiančių įvairias ligas ar senatvės negalią, lydimųjų, kurie jiems padeda ir patarnauja. Šią atlaidų dieną į baziliką taip pat rinkosi ir piligrimai iš Vilkaviškio dekanato, o Pal. Jurgio Matulaičio draugijai atstovavo Panaros skyrius. Šv. Mišiose giedojo Vilkaviškio katedros choras.

Drauge su vyskupu Rimantu Norvila meldėsi vysk. emeritas Juozas Žemaitis MIC, vysk. nominatas Algirdas Jurevičius bei gausus būrys kunigų iš Vilkaviškio dekanato bei kitų Lietuvos vietovių. Šią dieną katechezę ir homiliją sakęs kun. filosof. lic. Remigijus Veprauskas, Balbieriškio Švč. Mergelės Marijos Rožančinės parapijos klebonas, remdamasis pal. Jurgio Matulaičio ganytojiškų laiškų ir kitų rašinių išmintimi, kvietė mąstyti apie žmogų kaip socialinę būtybę ir priminė, kad tik tie, kurie gyvenimo prasmę atranda santykiyje su Dievu, žino, kaip visavertiškai patirti ryšį su kitu. Tikslai tie, kurie nebijo nusileisti į savo vidų, žino, kaip susitikti su Dievu bei kitu žmogumi ir atsiverti pagalbai, kaip išdrįsti ištarti – „noriu išgyti“. Žmogui, ypač ligoniui, reikia kitų artumo ir pagalbos, tačiau, kaip liudija ir pal. Jurgio Matulaičio pavyzdys, taip pat tvirtumo, įgalinančio pasitikti kančią su ramybe. Tik iš dvasinio gyvenimo, iš gilaus santykio su Dievu, iš vienumos, pripildytos maldos ir Dievo valios ieškojimo, kyla kontempliatyvioji įžvalga – suvokimas, jog ligą ar nelaimę galima priimti ir kaip malonę, Dievo duotą tam, kad išmelstum kitam dvasinės gyvybės.

Vakaro šv. Mišiose, kurioms vadovavo kun. Antanas Matusevičius, Šakių Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonas, melstasi prašant išlaisvinimo malonės

gelės Marijos parapijas ir paskirtas Stalgėnų Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Kantaučių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo ir Žlibinų Švč. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos parapijas.

Garbės kan. **Anupras Gauronskas** paskirtas Vieکشنیų Šv. Jono Krikštytojo parapijos rezidentu.

Kun. **Vaidas Buivydas** atleistas iš Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Žarėnų Šv. vyskupo Stanislovo parapijos administratoriumi, administratoriaus teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Lauko Sodos Šv. Joakimo parapiją ir Ryškėnų Šv. Brunono Kverfurtiečio koplyčią.

Kun. relig. m. mgr. **Kęstutis Balčiūnas** atleistas iš Žarėnų Šv. vyskupo Stanislovo parapijos klebono pareigų, taip pat nuo pareigos aptarnauti Lauko Sodos Šv. Joakimo parapiją ir Ryškėnų Šv. Brunono Kverfurtiečio koplyčią ir paskirtas Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebonu bei Palangos dekanato dekanu.

Kun. teol. dr. **Romualdas Vėlavičius** atleistas iš Salantų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų ir Grūšlaukės Šv. Jono Nepomuko parapijų laikinojo administratoriaus pareigų bei Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko parapijos rezidento be vikaro teisių pareigų ir paskirtas Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaru.

Diak. relig. m. mgr. **Gediminas Paulius** paskirtas pastoraciniam darbui Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko parapijoje.

Kun. relig. m. mgr. **Tadas Šeputis** atleistas iš Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Tauragės Švč. Trejybės parapijos vikaru.

Kan. **Jonas Paulauskas** paskirtas Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis

aptarnaujant Mikoliškių Šv. Juozapo parapiją, Dovilus ir Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo koplyčią Viliaus Gaigalaičio globos namuose, ir paliktas eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. relig. m. mgr. **Vytautas Liesis** paskirtas Plikių Šv. Šeimos – Jėzaus, Marijos ir Juozapo parapijos klebonu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant Jokūbavo Švč. Mergelės Marijos parapiją, ir paliktas eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Arvydas Leščiauskas** atleistas iš Gaurės Šv. Arkangelo Mykolo parapijos rezidentu pareigų ir paskirtas Gaurės Šv. Arkangelo Mykolo parapijos vikaru.

Kun. **Quoc Ky Francis Doan SDB** paskirtas pagelbėti Alsėdžių parapijos klebonui kun. Tomui Žlibinui aptarnauti Lieplaukės Šv. Jurgio parapiją einant vikaro pareigas.

Kun. **Andrius Eidintas** paskirtas Ventos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonu, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. relig. m. mgr. **Narsutis Petrikas** atleistas iš Šilalės dekanato dekanu pareigų, paliekant eiti kitas iki šiol turėtas pareigas.

Kun. **Vytautas Gedvainis** atleistas iš Tauragės Švč. Trejybės parapijos klebono, Tauragės dekanato dekanu, Tauragės apskrities policijos komisariato kapeliono pareigų bei nuo pareigos aptarnauti Dauglaukio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapiją ir Lauksargių Lurdo Marijos bei Pajūrėlio koplyčias ir paskirtas Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, Žemaičių Kalvarijos dekanato dekanu, klebono teisėmis ir pareigomis aptarnaujant ir Stanelių Šv. Kazimiero, kapinių Visų Šventųjų bei ligoninės koplyčias.

Kan. **Algis Genutis** atleistas iš Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos klebono pareigų, taip pat nuo pareigos aptarnauti Tūbinių Dievo Apvaizdos

visiems tiems, kurie kenčia nuo priklausomybių, ir ramybės bei vilties jų artimiesiems. Po šv. Mišių vyko išgydymo pamaldos.

Liepos 14-ąją – katalikiškų judėjimų ir bendruomenių dieną, bazilikoje meldėsi ir liturgijoje aktyviai dalyvavo Marijampolės dekanato kunigai ir tikintieji, Marijampolės Šv. ark. Mykolo ir Šv. Vincento parapijų, Kazlų Rūdos Švč. Jėzaus Širdies ir Kalvarijos Švč. M. Marijos Vardo parapijos Pal. Jurgio Matulaičio draugijos skyrių nariai. Drauge su jais meldėsi ypač gausus būrys Marijos legiono atstovų (grupės iš Šakių, Kauno, Vilkaviškio, Gelgaudiškio, Alytaus, Virbalio, Lazdijų ir netgi Biržų bei vietiniai marijampoliečiai), taip pat piligrimų grupės iš Lentvario ir kitų vietovių.

Prieš šv. Mišias katechezėje ir vėliau Mišių homilijoje psychol. mgr., teol. lic., kun. Rytis Baltrušaitis sakė, kad ne kiekviena žmonių grupė, susirenkanti drauge, yra bendruomenė. Bendruomenės esmė – priklausomybės jausmas. Priklausomybė Kristui ir žmonėms. Tačiau, kas mus iš tiesų jungia? Kas tarp mūsų yra bendra? Ar tai, kad gyvename tam tikroje parapijoje? Tai svarbu, tačiau esmė ne čia. Jei mūsų jungtis nėra Kristus, nesame Bažnyčia, nesame bendruomenė. Esame tiesiog žmonių grupė, kur kiekvienas turi savų interesų ir buvimo joje priežasčių. Bendruomenė tampa tikra bendruomene tik būdama atvira ir jautri kitiems, idant jos nariai augtų meile, atjauta ir nuolankumu visiems. Bendruomenei svarbūs du žodžiai – „atleisti ir švęsti“.

Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo vyskupas Rimantas Norvila, koncelebravo būrys kunigų iš Vilkaviškio ir kitų vyskupijų. Giedojo Česlovo Sasnausko kamerinis choras, vadovaujamas Mindaugo Radzevičiaus. Popiet pasivedimo pal. Jurgiui pamaldose kunigai asmeniškai meldėsi už tikinčiuosius, o tikintieji prisilietimu prie pal. Jurgio sarkofago išreiškė pasitikėjimą Dievo gailėstingumu, kurį Jis leidžia patirti per savo šventųjų užtarimą. 15 val. ypač gausus maldininkų būrys meldėsi Gailėstingumo vainikėlio malda pal. Jurgio tėviškėje, Lūginės kaime esančioje koplyčioje.

Liepos 15 d. Marijampolės bazilikoje švęsta pagrindinė Pal. Jurgio Matulaičio atlaidų diena – Lietuvos jubiliejus. Marijampolėn susirinkę piligrimai iš įvairių Lietuvos kampelių meldė pal. Jurgio užtarimo Tėvynei Lietuvai, drauge minėdami ir pal. Jurgio įžengimo į Vilniaus vyskupo sostą 100-metį.

Iškilmė pradėta išvakarėse Vigilija – šv. Mišiomis, Švč. Sakramento adoracija, užtarimo malda bei Žiburių procesija, pavedant Marijampolės miestą ir Lietuvą Švč. Mergelės Marijos globai.

Liepos 15-osios rytą Marijampolės bazilikoje katechezę sakė teol. dr. kun. Vilius Sikorskas. Po jos gausiai susirinkę tikintieji, vadovaujami diak. Sauliaus Andriuškos, meldėsi rožinio malda.

Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo ir homiliją sakė apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana. Koncelebravo Librevilio (Gabonas) arkivyskupas Basile Mve Engone, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Kęstutis Kėvalas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, Vilniaus arkivyskupo augziliaras Arūnas Poniškaitis, Vilniaus arkivyskupo augziliaras Darius Trijonis, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC ir Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, taip pat Šventojo Sosto diplomatinės misijos Gabone vadovas mons. Rolandas Makrickas, LVK

generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius, Pasirengimo popiežiaus vizitui komiteto generalinis sekretorius kun. Saulius Rumšas OP bei Lenkijos marijonų provincijolo atstovai: kun. Tadeusz Byczkowski MIC ir Janusz Kosmowski MIC.

Šv. Mišiose, drauge su gausiai susirinkusiais maldininkais, tarp kurių buvo piligrimų grupės iš Lenkijos, Sokulkos parapijos, Vilniaus, Kauno, Garliavos, Kazlų Rūdos, Telšių, Punsko, Lazdijų ir kitur, dalyvavo Marijampolės savivaldybės merė p. Irena Lunskenė ir kiti savivaldybės vadovai. Kaip visuomet aktyviai į liturgiją įsitraukė Pal. Jurgio Matulaičio draugijos nariai, o visus atvykstančius atlaidų dalyvius pasitiko būrys savanorių.

Pamaldos baigėsi Eucharistijos procesija. Marijonų vienuolyno sode koncertavo Lietuvos kariuomenės orkestras ir operos solistai Kristina Zmailaitė ir Edmundas Seilius. Pal. Jurgio tėviškėje, Lūginės kaimo kopytėlėje, Dievo gailestingumo vainikėlio malda dėkota Dievui už visas Jo malones ir visus būdus, kuriais mums leidžia jas patirti.

-Vk, ok, rj-

Kauno arkivyskupijos sielovados simpoziumas

Birželio 20 d. į Kauno arkivyskupijos sielovados simpoziumą po dvejų metų vėl rinkosi parapijų, bendruomenių, centrų bei institucijų atstovai drauge su savo vyskupais, dekanais ir kunigais apžvelgti dabarties situacijos ir pažvelgti į ateitį mąstant, kokie bus sielovados prioritetai matant nūdienos laiko ženklus, o pasidalijus grįžti į savo kasdienybę tęsti Dievo ir Bažnyčios jiems patikėtos misijos.

Per visą simpoziumo laiką nesyk buvo prisiminti Šventojo Tėvo Pranciškaus paraginimai Bažnyčiai ir jo nuolat visam pasauliui skleidžiama viltis. Jau netrukus, lygiai po trijų mėnesių, vilties kupinas Pranciškus pats atvyks pas mus į Lietuvą – simpoziumo dalyviai išiamžino nuotraukoje prie Šv. Jono Pauliaus II kalnelio Santakoje, kur rugsėjo 23-iosios rytmetį popiežius Pranciškus vadovaus Mišiomis.

Šiam simpoziumui iš anksto rengėsi parapijų pastoracinės tarybos – joms buvo organizuojami seminarai Šiluvoje ir Kaune. Birželio 1 d. Kauno arkivyskupas savo kreipimusi kvietė rengtis simpoziumui pagal pasiūlytą klausymą parapijų ir bendruomenių aktyvus, organizacijas ir pavienius katalikus, o atsakymai apibendrinti šiame simpoziume.

„Atstovaujame vyskupijai, tačiau svarbiausia, kad esame maldos bendrystė aplink Viešpatį, be kurio tai būtų tik paprastas pasibuvimas“, – sakė arkivyskupas Lionginas Virbalas, Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje pradėdamas simpoziumą šv. Mišiomis ir pakviesdamas, kad Viešpačiui skirtume savo širdis, žvilgsnius, planus ir sumanymus. Šv. Mišias drauge koncelebravo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius ir per tris dešimtis arkivyskupijos kunigų.

Homilijoje arkivyskupas kalbėjo apie „dvigubą“ Dvasią, kurioje pranašas Elisas išliko su Dievu teisus, ištikimas ir veikiantis (2 Kar 2). Visišką vienybę su Dievu Tėvu parodo Jėzus ant kryžiaus – jis visiškai atsiduoda, o Tėvas priima Jį į savo dešinę. Nors šiek tiek norėdami įžengti į Jėzaus slėpinį, turime būti liudytojai to momento, apie kurį rašo evangelistai: kontempliuoti Jėzaus

ir Vaitimėnų Šv. Kryžiaus Išaukštino parapijas ir paskirtas Akmenės Šv. Onos parapijos klebonu. -T-

Pašventinta nauja bažnyčia

Birželio 30 d. Patilčių kaimo bendruomenės tikintiesiems tapo ypatinga šventė – konsekruota naujoji parapijos bažnyčia. Vietoj 1920 m. pastatytos laikinosios bažnytelės nutarta statyti naują ir 1940 m. buvo parengtas projektas. Tačiau tik šiandien jis tapo galutiniai įgyvendintas. Marijampolės Šv. Vincento Pauliečio parapijos klebono prelado Juozo Pečiukonio rūpesčiu ir iniciatyva 2009 m. senoji medinė bažnyčia buvo nugriauta ir pradėta statyti naujoji, mūrinė. Bažnyčios projekto autorius – architektas Arūnas Lukoševičius. Šiandien galime džiaugtis naujais Dievo namais – Patilčių Šv. Petro Išvadavimo bažnyčia. Tai pirmoji tokio titulo bažnyčia Lietuvoje.

Šia ypatinga proga švęsti bažnyčios pašventinimo liturgijos gausiai susirinko parapijiečiai ir svečiai. Šv. Mišioms vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, drauge meldėsi vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Vilniaus arkivyskupijos vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis ir būrys kunigų iš įvairių parapijų. Ganytojas kreipėsi į tikinčiuosius primindamas parapijos bei bažnyčios istoriją ir ragindamas nepamiršti, kad šioje šventovėje visada itin artimai galima sutikti Dievą, pasiliekančią su mumis Švč. Sakramente, ir būtent taip šie Dievo namai tampa Dangaus Karalystės prieangiu. Po šv. Mišių buvo pasirašytas bažnyčios konsekavimo aktas, sakytos sveikinimo kalbos ir įteiktos padėkos bei apaštališkieji palaiminimai įvairiai prisidėjusiems prie bažnyčios statybos. Vėliau šventė tęsėsi bažnyčios kieme, kur vyko muzikinė programa ir agapė.

-ok-

Vilkaviškio katedros konsekavimo dvidešimtmetis

Liepos 8-ąją Vilkaviškio vyskupijos katedroje buvo švenčiami šios šventovės

konsekravimo atlydai. Iškilmingos šv. Mišios, maldos, Dievo žodis, šilta ir jautri prisiminimų gija sujungė praeitį ir dabartį. Simboliška, kad švenčiant Lietuvos nepriklausomos valstybės šimtmetį į jos istoriją įsipynė ir prieš dvidešimt metų, liepos 11-ąją, Vilkaviškio vyskupo Juozo Žemaičio konsekruotos atstatytos Vilkaviškio vyskupijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo titulo katedros istorija. Karo nuniokotos, sovietmečiu nugriautos ir su žeme sulygintos katedros kilimas iš tikrųjų siejasi su prieš trisdešimtmetį nubangavusiu Atgimimo sąjūdžiu. 1989 m. prasidėjo paruošiamieji darbai, o 1991 m. pašventintas kertinis akmuo. Statybos tęsėsi septynerius metus. Tačiau, kaip sakė Vilkaviškio parapijos klebonas, dekanas, prelatas Vytautas Gustaitis, Dievo valia ir vyskupo paskyrimu tapęs šios šventovės statytoju, statymo darbai tęsiasi ir visą šį dvidešimtmetį. Štai ir šių atlydų šv. Mišioms pasibaigus į specialiai naujai įrengtą altorėlį katedros šoninėje koplyčioje vyskupai įdėjo Vilkaviškio vyskupijos globėjo šv. Antano Paduviečio relikvijas.

Atlydų šv. Mišioms vadovavo Vilkaviškio vyskupas ordinaras Rimantas Norvila. Kartu meldėsi vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Vilniaus arkivyskupijos vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, taip pat nemažas būrys kunigų. Skambų, darnų katedros choristų giedojimą papildė solistės Ritos Preikšaitės balsas.

Homilijoje vyskupas Arūnas Poniškaitis pabrėžė gyvosios katedros kūrimo ir stiprinimo svarbą, pranašiską Dievo veikimą ir tikėjimo galią. Baigdamas homiliją jis viltinai palinkėjo: „Tegul ši katedra būna gražus liudijimas gyvos, veiklios čia besirenkančios bendruomenės, kurioje yra gerbiamas kiekvieno orumas. Tegul būna ženklas Dievo tautos, su viltimi keliaujančios į amžinuosius ir tikruosius namus, kuriuose tikimės būti atpažinti iš mumyse įsispaudusių Kristaus bruožų ir priimti į nesibaigiantį Tėvo džiaugsmą.“ -bn-

didžiadvasišką meilę, kai jis tobulai vykdo Tėvo valią. „Kalbėdami apie arkivyskupijos bendruomenę galime pasilikti tik prie žemiškų faktų: ką veikėme, darėme, bet šis vaizdas būtų nepilnas. Gera, kad susirenkame žvelgti į Jėzų, pirmiausia Mišiose save atiduodantį, mus stiprinantį, maitinantį, tad svarbu, kad šio žvilgsnio ir ryšio nepamestume“, – sakė arkivyskupas, Mišių pabaigoje pakviesdamas visus tęsti bendrystės arkivyskupijos salėje.

„Dvasia, Viešpatie, ateik“ – Sekminių himnu buvo pradėtas jau trečiasis arkivyskupijos istorijoje simpoziumas, o jame netikėtai nuo savų iššūkių buvo pakviesta pažvelgti ir į visuotinę Bažnyčią. Jai atstovavo misionieriai iš Slovakijos, ne pirmą kartą atvykstantys į Lietuvą. Kalbėjo bendruomenės „Gyvenimo upė“ vadovas Bohušas Živčakas ir kunigas redemptoristas Rastislavas Dluhy. Jų bendruomenė jau 27 metus dirba išvien su tėvais redemptoristais, o į misijas vyksta skirtingų pašaukimų, amžiaus nariai – jų „mišinys“, pasak svečių, savaime yra liudijimas Bažnyčios grožio, jos jaunumo, skirtingų dovanų. Svečiai pasakojo apie mažą, 3500 gyventojų turintį miestelį Tatrų kalnuose, kur jie tarnauja. Pasak slovakų, krikščionių misija kyla iš paties Jėzaus – *pranašo, karaliaus, kunigo* – misijos ir yra perduota Bažnyčiai.

Jie kvietė nuolat pasitikrinti Bažnyčios gyvybingumą – ar ji, kaip ir mūsų kūno gyvybinės funkcijos, yra gyva visose srityse: *skelbime, liturgijoje, tarnystėje ir bendrystėje*? Kaip be vienos iš gyvybinių funkcijų miršta kūnas, taip ir mes turime pasitikrinti, ar vis dar kvėpuojame, jei viena iš šių sričių apmiršta. „Buvote čia pakviesti asmeniškai, nes Bažnyčia mato jus kaip svarbų žmogų, kuris turi prisiimti atsakomybę“, – sakė svečiai, pabrėždami ir asmens, ir bendruomenės svarbą. Ar mūsų bendruomenės sveikos? Ar meldžiamės už Bažnyčią, joje švenčiame savo gyvenimą? Juk kuo labiau mylime Bažnyčią, tuo mums dėl jos žaizdų turėtų būti skaudžiau.

Kita vertus, svečiai atkreipė dėmesį į situaciją Lietuvoje: turime puikius vyskupus, mums jau nebereikia daug mokymų. Mums reikia aktyviai veikiančių, tarnaujančių žmonių, reikia mokinių. Jėzaus mokiniai – tai ne „projektų žmonės“, kurie ateina, įgyvendina projektą ir išeina. Ar pats esu tas, iš kurio kitas gali mokytis stebėdamas mano gyvenimą? Ypač jaunimas trokšta matyti tokį kunigą. Augame, kai padedame vieni kitiems, padrašiname vienas kitą, pataisome.

Vėliau arkivyskupijos sielovados programų koordinatorė Vaida Spangelevičiūtė-Knežienė pristatė minėto klausimyno atsakymus apie pokyčius savo bendruomenėse ir pasiūlymus ateičiai. Be kitų dalykų, buvo pabrėžtas glaudesnis arkivyskupijos sielovados centrų bei institucijų ir parapijų bendradarbiavimas, pasauliečių vaidmens stiprinimas. Siūlyta daugiau dėmesio skirti kunigų ugdymui, perimti iš jų administracines funkcijas, plėtoti pradėtą atsinaujinimą parapijose, pvz., per Atvirų durų dienas, į kurias galėtų atvykti ir kaimyninės parapijos bei pan.

„Dveji metai – tai nėra ilgas laiko tarpas ir kažkokių lūžių nebuvo, bet jis buvo intensyvus“, – sakė arkivysk. L. Virbalas apie šiuos metus, kuriais vis dėlto, nors ir labai trūkstant vyskupo pagalbininko, vyko seminarai, rekolekcijos parapijų bendradarbiams ir platesni institucijų darbuotojų bei dekanų susitikimai, kurie tapo impulsu ieškoti, kaip žmones sudominti, užkalbinti, po to ugdyti, įtraukti, idant jie taptų bažnytinių bendruomenių, Bažnyčios gyvenimo dalis; be to, kaip palaikyti glaudesnę arkivyskupijos sielovados centrų ir parapijų ryšį pasiūlant bei pasinaudojant reikiama pagalba.

Džiugu, kad žmonės ateina į bažnyčią, prašo patarnavimų, tačiau krizės ženklas – daugelis jų yra tik sakramentų „vartotojai“, o kunigai – vien sakramentų „administratoriai“. Dar reikia daug padaryti, kad žmonės nebijotų tapatintis su parapija. Jaučiamas teigiamas sujudimas dėl Sutvirtinimo, tačiau, pvz., santuokai renkamas „populiaris“ bažnyčias, o ne savas parapijas. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, jog ten, kur sakramentus priima gerokai daugiau žmonių, ir užduotys didesnės. Svarbu ne formalumas, o tikėjimo perdavimas ir jo gilinimas. Daug dėmesio toliau laukia pašaukimų sielovada, kurioje arkivyskupijos mastu ką tik pradėjo aktyviai dirbti kunigas ir šeimos moteris. Arkivyskupas kalbėjo ir apie sielovados pagundą – sėkmę vertinti kiekybiškai. Pasak ganytojo, dabar turime „sėjos laiką, ne vaisių“.

„Svarbu neprarasti 3D žvilgsnio – tai yra viso vaizdo, kuriame greta mūsų darbų, pastangų yra ir Viešpaties galybė, ir Jo gelmės“, – sakė arkivysk. L. Virbalas, minėdamas dvi tendencijas. Anksčiau norėjome elgtis kaip kiti, šiais globalizacijos laikais vyrauja individualizmas, išskirtinumas. Norima stulbinamų patirčių, žmonėms būdingi dvasiniai ieškojimai. O krikščionių pareiga – atsilipti į šiuos ieškojimus konkrečiai pasitarnaujant, žmones jungiant, bet ne skirstant, padedant įveikti vyraujančią nusiminimą, daug dėmesio skirti šeimoms, vaikams, jaunimui.

Savo pranešimą arkivyskupas baigė viltingai paminėdamas mūsų dangiškuosius užtarėjus – su Kaunu artimai susijusius du palaimintuosius – Jurgį Matulaitį ir Teofilijų Matulionį, taip pat Dievo tarnaites – Elena Spirgevičiūtę ir Adelę Dirsytę, kurių beatifikacijos bylos vedamos arkivyskupijoje. Naujas stiprus dvasinis impulsas – popiežiaus Pranciškaus apsilankymas Lietuvoje. Tad tegul jo žodis, pasak ganytojo, paliečia ir veda toliau.

Simpoziumo dalyviai buvo pakviesti grupelėse pasidalyti, kas būtų svarbu arkivyskupijos sielovadoje ateityje. Dalyviai siūlė vyresnio amžiaus žmonių katechizavimą parapijose (pvz., specialiaame ALFA kurse), kunigų ugdymus, jų atlaisvinimą nuo parapijų administracijos ir finansų tvarkymo, paprastų žmonių liudijimus parapijose ir kt.

„Šis simpoziumas – Dievo vedimo ženklas“, – sakė arkivysk. Lionginas Virbalas, apbendrinamas ir dėkodamas jo dalyviams bei rengėjams. Ganytojas kvietė žmones ir toliau dalytis iniciatyvomis, ką galėtume nuveikti besirengdami sutikti popiežių – Kristaus vilties nešėjų, o svarbiausia ne tik veikti, bet ir būti kartu, dalyvauti, tuomet ir gauname daugiau. Pasak arkivyskupo, tebūna bendrystė, vieni kitų pažinimas, paprastas buvimas ir keliavimas tikėjimo keliu drauge.

Miesto misijų savaitė

Birželio 18–24 d. Kaune vyko Miesto misijų savaitės renginiai. Miesto misijų savaitės birželio 20 d. rytinės misijos vyko Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje, II sektoriuje. Į Pravieniškes išvyko 17 Evangelizacijos mokyklos narių su svečiais iš Slovakijos. Jie buvo pasiskirstę į tris grupes. Pirmoji turėjo bendrą kerigminę programą, kurioje savo gyvenimo liudijimais kalbėjo apie Dievo meilę, išlaisvinimą iš nuodėmės ir Dievo priėmimą į savo gyvenimą. Antroji grupė bendravo su nuteistaisiais, atliekančiais bausmę iki gyvos galvos – misionieriai iš Slovakijos dalijosi savo gyvenimo patyrimu ir liudijimu. Trečioji misijų dalyvių grupė ėjo į baudos izoliatorių, kuriame individualiai kalbėjosi su tais, kurie to norėjo.

Švenčionių bažnyčia – 120 metų

Birželio 30 d. popietę bažnyčios šventoriuje Valstybės vėliavos pakėlimu prasidėjo dabartinės Švenčionių Visų Šventųjų bažnyčios 120 metų sukakties šventė. Šv. Mišias aukojo trys buvę šios parapijos klebonai: kun. Marijonas Savickas (Mielagėnai), kun. Vidmantas Rudokas (Visaginas) ir kun. Vidas Smagurauskas (Ignalina). Kartu su jais meldėsi ir Švenčionių dekanato kunigai: Aldas Čeponis (Strūnaitis), Deimantas Braziulis (Pabradė), Raimundas Macidulskas (Švenčionėliai), iš Švenčionių kilęs kun. Jonas Bučelis (Užpaliai), kun. Daniel Narkun (Pabradė), kun. Antanas Domeikis (Tverėčius) bei šios parapijos kunigai Medardas Čeponis ir Marijan Apriško. Šv. Mišiose buvo prisiminti 19 buvusių klebonų, kurie darbuosį šioje bažnyčioje nuo 1898 iki 1993 metų.

Liepos 1-ąją, sekmadienį, į Visų Šventųjų bažnyčią rinkosi visi norintys šv. Mišių aukoje dėkoti Aukščiausiam už dabartinėje bažnyčioje per 120 metų besidarbavusius kunigus bei melsti kunigiškosios tarnystės dvasios į parapijos iškilmes iš Vilniaus atvažiausiam jaunam kunigui Gabrieliui Satkauskui. Su kunigu Gabrieliumi meldėsi Strūnaitio parapijos klebonas kun. Aldas Čeponis ir Švenčionių parapijos klebonas Medardas Čeponis. Pradėdamas pamaldas kunigas G. Satkauskas pakvietė kartu melstis šv. Mišių priegiesmio žodžiais: *Plokite delnais visos tautos, džiaugsmo šauksmais šlovinkite Dievą. Mišių metu giedojo parapijos didysis choras ir jaunimo choras „Bella Voce“. Po šv. Mišių kun. Gabrielius Satkauskas suteikė kunigams ir visiems susirinkusiems primicijų palaiminimą.*

Dabartinės bažnyčios 120 metų sukakties proga Švenčionių parapijos bendruomenė sveikino valstybės, savivaldos institucijų atstovai, svečiai iš kaimyninės Lenkijos. Po šv. Mišių kun. Gabrielius Satkauskas šventoriuje pašventino kryžių Švenčionių bažnyčioje dirbusiems klebonams atminti.

–špi-

Pašventinti varpai

Liepos 6-ąją, Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną, Elektrėnų parapijos bažnyčiai buvo pašventinti trys nauji varpai. Varpai nulieti Jano Felčinskio (Jan Felczyński) liejykloje Lenkijoje ir dedikuoti pal. Teofilui Matulioniui, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui ir Lietuvos globėjui šv. Kazimierui.

Mišių liturgijai vadovavo ir varpus pašventino Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, kartu celebravo Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis ir nominuotasis vyskupas Algirdas Jurevičius. Pamaldų pabaigoje pašventinti trys naujieji varpai pirmą kartą suskambo Elektrėnų parapijos žmonėms. Vyskupas Jonas Ivanauskas išreiškė viltį, kad šie varpai rugsėjo mėnesį jau pasveikins popiežių Pranciškų, vykstantį iš Vilniaus į Kauną pro Elektrėnus. Kol varpai bus iškelti virš bažnyčios – jiems skirtose vietose, juos galima apžiūrėti pagrindinėje bažnyčios patalpoje, prie altoriaus.

Ta pačia proga Kaišiadorių vyskupas ir Elektrėnų parapijos klebonas mons. dek. Jonas Sabaliauskas įteikė Palaimintojo Teofiliaus beatifikacijos medalius aktyviausiems parapijos nariams ir rėmėjams. -KŠ-

Kauno arkivyskupijos dangiškojo globėjo Šv. Jono Krikštytojo gimimo iškilmė

Birželio 24 dieną Kauno arkikatedroje bazilikoje arkivyskupijos bendruomenė šventė dangiškojo globėjo Šv. Jono Krikštytojo gimimo iškilmę. Šią dieną gausiai susirinkusių dvasininkų, seserų vienuolių, tikinčiųjų iš visos arkivyskupijos akivaizdoje, jos malda užtartos, vyskupų rankų uždėjimu ir malda diakonu įšventintas Kauno kunigų seminarijos auklėtinis Stasys Blinstrubis.

Po šv. Mišių Kauno arkivyskupas bendruomenei pristatė kunigą Ramūną Norkų, paskirtą tarnauti Kauno kunigų seminarijos rektoriumi.

Miesto misijų savaitė atnaujino kunigų kavinėse ciklą, kurį birželio 20 d. vakare „Daugirdo“ kavinėje pradėjo svečias iš Žemaitijos, gerai daugeliui pažįstamas buvęs arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas. Iš Telšių vyskupijos, kuriai dabar vadovauja, jis atvežė dovanų... viltį.

„Einame šios žemės keliais ir suabejojame: ar tikrai yra ta viltis, džiaugsmas? Ar tai tik nėra sėkmadienio popietės prasiblaškytas arba metodika, kaip išlikti sveiko proto visiems judant link pelenų?“ – kėlė klausytojams abejonę vysk. Kęstutis. Daugelis egzistencialistų taip ir mato viltį, kaip būdą žmogui išsilaikyti absurdo teatre. Pasak kavinės svečio, viskas, taip pat ir viltis, priklauso nuo požiūrio: ar šis pasaulis man yra absurdo teatras, ar nuostabus projektas, kuriame gali atpažinti Kūrėjo braižą.

Meilės dainų vakare dainavo solistai Živilė ir Jonas Lamauskai. Misijų dalyviai laukė Kauno miesto gyventojų ir svečių Popiežiaus palapinėje, kvietė artimiausią susipažinti su Pranciškumi laukiant jo atvykimo ir atsakyti į įvairius ir gan netikėtus klausimus.

Birželio 21 d. Evangelizacijos mokyklos dalyviai vyko į Trakus, kur pasklido po visą miestą, pirmiausia maldoje užtardami ne tik miesto gyventojus, bet ir įstaigas – savivaldybę, policiją, teismą. Taip pat kalbėjosi ir dalijosi savo gyvenimo liudijimais su sutiktais žmonėmis, veikliai atliepdami popiežiaus Pranciškaus raginimą išdrįsti pakilti nuo sofų ir eiti į misijas, nebijoti peržengti Bažnyčios sienų, gyvai liudyti tikėjimo šviesą ir džiaugsmą susitinkant su žmonėmis pačiose įvairiausiose vietose.

Birželio 21 d. restorane „Bokštas“ Miesto misijų susitikimas vyko su kun. Juliumi Sasnausku. Į susitikimą atėję kauniečiai, regis, gaudyte gaudė kiekvieną svečio žodį ypač aktualia dabar tema apie popiežių Pranciškų. „Nepatogus popiežius“ – kodėl ir kam? Vakaro tema provokavo ir svečią, ir klausytojus. Pradėjęs nuo to, koks didžiulis įvykis mūsų laukia Lietuvoje, br. kun. Julius prisiminė, koks lūžis buvo tautos gyvenime apsilankius šv. Jonui Pauliui II. Jis suteikė ryžto kurti laisvą gyvenimą. Popiežius Pranciškų bus šių ypatingų besibaigiančių 2018 metų dovana ir antspaudas.

„Popiežius Pranciškų nekalba apie Bažnyčios reformą, bet sako, jog pasaulis yra pasikeitęs, ir Bažnyčia turi matyti tas permainas ir reaguoti“, – sakė kun. Julius Sasnauskas. Popiežius Pranciškų tuo ir „nepatogus“, nes neduoda gatavų atsakymų. Tačiau krikščionims gyvas tikėjimas irgi atrodo nepatogus, reikia prie jo taikyti įvairias savo gyvenimo sritis. Pranciškų sako „ne“ griežtumui Evangelijoje, kviečia įsiklausyti, kalbėtis, lydėti. Tai ypač ryškiai kalbant apie jo mokymą išsiskyrusių sielovados klausimais. Vakaro dalyviai ir uždavė svečiui daugiausia būtent šios srities klausimų, o šis drąsino juos spręsti padedamiems Bažnyčios.

Šią savaitę vakarais atgijusiam Papilio g. 3 kiemelyje tą vakarą skambėjo žydų *klezmer* muzika, kvietusi ne tik pasiklausyti, bet ir pajudėti šokant bendrus šokius. Dienos pabaigoje misijų dalyviai ir miesto gyventojai gausiai rinkosi į Šv. Jurgio (pranciškonų) bažnyčią, kur vakaro šlovinimo malda vedė Vievio Šv. Onos parapijos jaunimo šlovinimo komanda.

Penktoji misijų diena, birželio 22-oji, prasidėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišių, kurias aukojo kun. Artūras Kazlauskas, šventimu. Vėliau Evangelizacijos mokyklos komanda pasidalijo į grupes ir vyko į dvi misijų vietas.

Vieni keliavo į Kauno arkivyskupijos *Caritas* Benamystę išgyvenančiųjų dienos centrą, susitiko su jo lankytojais ir dalijosi savo gyvenimo ir tikėjimo kelionės liudijimais, taip pat apsilankė *Caritas* „Sriubos“ valgykloje, bendravo ir nešė tikėjimo šviesos žinią atėjusiems pietų. Kita grupė išvyko į Kauno slaugos ligoninę Petrašiūnuose, kur buvo bendraujama su senoliais ir ligoniais.

Po pietų naujuose susitikimuose kviesta giliau pažvelgti į tikėjimą ir perkeičiančią jo galią. Kun. Andrius Končius vedė diskusiją „Pranciškaus provokacija – šventumas“ ir išsamiau apžvelgė naują popiežiaus Pranciškaus dokumentą apie šventumą. Antrąją diskusiją – „Kančia ar prisikėlimas – įsikibk“ vedė ir savo gyvenimo liudijimu dalijosi kun. Paulius Vaineikis OFM.

Birželio 22 d. Miesto misijų vakarą „Miesto sode“ vedė kun. prof. teol. dr. Romualdas Dulskis, neseniai pasirodžiusios knygos „Konfucijus ir Kristus“ bei kitų keturių veikalų autorius, savo moksliniame akiratyje puoselėjantis religijų dialogo, ekumenizmo dvasią, žmogaus pašaukimo sritis. „Žaviuosi Kinija. <...> Palaiminta šalis, didi neišsemiamos išminties kultūra“, – priminė vakaro svečias popiežiaus Pranciškaus mintį apie Konfucijaus tėvynę ir pasidalijo mintimis apie jo mokymą bei mūsų krikščioniškąją tapatybę, į kurią šis Rytų išminties lobynas padeda pažvelgti tarsi iš šalies, objektyvesniu žvilgsniu. Šis komparatyvistinis kelias moko atvirumo, pagarbos ir kitoms religijoms bei nuostatoms, ir tai yra būtina norint skelbti Kristų kitų kultūrų, mąstymo žmonėms. „Dievas yra nešališkas. Turime skelbti nešališką Dievo meilę, tada ir savo konfesiją galėsime apginti kompetentingiausiai“, – sakė prof. R. Dulskis, konfucianizmą, kuris nėra religija, vadinęs mokymu, išminties ieškojimo keliu. Tik pusę laiko skyręs savo mintims, vakaro svečiai pasidalijo su žmonėmis, pakviesdamas užduoti klausimų. Atsakydamas pasidalijo ir įdomiomis išvalgomis apie rytietiškosios bei vakarietiškosios kultūros, etikos skirtumus, pvz., pagarbą vyresniam žmogui, šeimos narių vaidmenų etiką ir pan., kurių stokojame savo visuomenėje.

Visai vakarop arkivyskupijos kiemelis vėl prisipildė muzikos garsų – koncertavo džiazu atlikėjas Darius Žvirblis. Dienos pabaigoje Šv. Jurgio Kankinio (pranciškonų) bažnyčioje su šlovinimo maldą vedusia šlovinimo grupe „Jesės atžala“ iš Vilniaus melstasi už Kauno miestą, jo gyventojus ir svečius.

Birželio 23 d. Misijų savaitės rytmetį Evangelizacijos mokyklos komandos dalis vyko į Zalensų sodybą, į Kauno arkivyskupijos jaunimo centro stovyklą „Esi vertas daugiau“. Čia jaunimui buvo liudijama apie popiežiaus Pranciškaus žinią, kurioje apstu Dievo meilės, raginama veikti, eiti į paribius, atrasti gyvąjį santykį su Jėzumi ir išlaikyti viltį. Kiti šlovinimo maldoje dėkojo už Misijų savaitę ir sutiktus žmones, melddami jiems tikėjimo malonės. Po šios maldos pasklido į Kauno senamiestį, kur dalijosi savo gyvenimo liudijimais ir meldėsi už Kauno miestą.

Po pietų visi gausiai rinkosi į diskusiją, kurią vedė diakonas dr. Benas Ulevičius tema „Jei šeima – pragaras, bėk kol gali“. Jis pristatė, kad popiežius Pranciškus niekada taip nesakė, anaiptol – popiežius parašė dokumentą, kuris apibendrino Šeimos sinodo darbą apie meilę šeimoje *Amoris laetitia*. Šiame dokumente itin gausu išvalgų apie meilę ir apie šeimoje išstinkančias krizes bei kaip į jas žvelgti meilės ir tiesos šviesoje.

Vakare „CH Chokolaterie“ kun. Vincentas Tamošauskas OFM Cap. dalijosi mintimis apie katalikiškąją pagonybę. „Visi atsakymai ateina per Dievo

Vėliau arkivyskupas kelis bendruomenės narius Šiluvos Dievo Motinos medaliu apdovanojo už džiugų asmenišką krikščioniško gyvenimo liudijimą uoliai tarnaujant pagal savo pašaukimą ir pareigas parapijose, gyvenant šeimose. Apdovanojimai arkivyskupo dekretais šiemet skirti Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos klebonui kun. Žydrūnui Paulauskui, Šiluvos parapijos vikarui kun. Ramučiuviui Janšauskui, Kauno seserų benediktinių abatei ses. Juozapai Valerijai Strakšytei OSB, Marijos Krikščionių Pagalbos (saleziečių) ses. Linai Minelgaitėi FMA bei 13-ai pasauliečių iš arkikatedros, Kristaus Prisikėlimo, Pal. J. Matulaičio bei kitų arkivyskupijos parapijų.

Tokie apdovanojimai arkivyskupijos šventėje teikiami jau 15-ąją kartą nuo 2003 metų ir per šį laiką jais buvo pagerbti per 300 arkivyskupijos bendruomenės narių. -kait-

Lietuvos *Caritas* konferencija

Birželio 15–16 d. vyko *Caritas* metinė konferencija „išklauso tarnystę parapijoje“. Pirmąją dieną apie tarnystę kalbėta Lietuvos kunigų bendruomenei Vilniaus kunigų seminarijoje. Jie turėjo galimybę sužinoti, kokį vaidmenį vaidina parapijos klebonas bei kunigai kuriant išklauso tarnystės centrą, kodėl ši tarnystė reikalinga parapijos gyvenime. Didelę patirtį kuriant išklauso tarnystę parapijoje turinti Francesca Levroni (ji atsakinga už visoje Italijoje *Caritas* koordinuojamą išklauso tarnystę) pasidalijo galimais organizaciniais iššūkiais ir paskatino kunigus nebijoti kurti išklauso centrų savo parapijose, kadangi šiandien tokia tarnystės forma labai reikalinga ir svarbi.

Antrąją dieną konferencija persikėlė į Kauną. Čia išklauso tarnystė buvo pristatoma visai *Caritas* bendruomenei. Kunigas Massimiliano Sabbadini, einantis Milano *Caritas* direktoriaus pavaduotojo pareigas, pristatė savo patirtį išklauso tarnystėje. Pasak jo, tai viena gražiausių bendruomenės meilės išraiškos formų, kai bendruomenė pamato

silpniausių savo narių poreikius ir gali jautriai į juos atsiliepti. Patirtimi taip pat dalijosi Mariella Pertilleggeri, kuri šioje tarnystėje savanoriauja jau daugybę metų. Moteris pabrėžė, kad norint savanoriauti išklauso centre nereikia ypatingo išsilavinimo – svarbu turėti atvirą širdį ir nuoširdų norą padėti artimui. Patirtimi taip pat dalijosi *Caritas* darbuotojai bei savanoriai, Lietuvoje įkūrę išklauso centrus savo parapijose.

-Ici-

Atidaryta paroda

Birželio 27 d. Žemaičių vyskupystės muziejuje Varniuose iškilmingai minėtos kunigo kankinio Pauliaus Racevičiaus gimimo 110 metinės. Ta proga atidaryta paroda. Renginyje dalyvavo Telšių vyskupas Kęstutis Kėvalas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Varnių klebonas, vicedekanas kanauninkas Domas Gatautas, Jonišio dekanas kun. Eduardas Semaška, Šiaulių vyskupijos kancleris kun. Evaldas Alūza ir Švč. Jėzaus Širdies Tarnaičių kongregacijos sesuo Danutė Jonė Sakalauskaitė ACJ. Daug širdies ir meilės parodė Žemaičių muziejaus „Alka“ direktorė Elvyra Spudytė, parodos kuratorė Alma Būdvytienė, skyriaus vedėjas Antanas Ivinskis ir kiti. Į parodą ypač gausiai susirinko kankinio kun. Pauliaus giminės, svečiai iš Šilalės, Laukuvos ir iš kitų vietų.

Šiaulių ganytojas trumpai apžvelgė kun. kankinio gyvenimo svarbiausius momentus ir žūties aplinkybes. Kadangi kun. Paulius Racevičius buvo nužudytas netoli Jonišio, jo kūnas palaidotas Jonišio bažnyčios šventoriuje. Jonišio parapijiečiai surinko labai daug parašų ir Šiaulių vyskupas nuvežė prašymą į Vatikano šventųjų skelbimo kongregaciją, kad kun. kankiniui Pauliui Racevičiui būtų galima pradėti beatifikacijos bylą.

Telšių vyskupas nuoširdžiai padėjo parodos rengėjams, giminėms bei svečiams ir priminė, jog kun. Paulius Racevičius yra spindinti žvaigždė Žemaitijos padangėje minint Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį.

-Š-

žodį!“ – karštai ir nuotaikingai kalbėjo kapucinų vienuolis kun. Vincentas Tamošauskas kauniečiams. Dėl gausaus lietaus numatytą renginį lauke, po kavinės „CH Chokolaterie“ lietsargiais, teko perkelti į kavinės vidų. Tačiau iš pradžių buvo tikėtasi, kad lietus greit liausis, ir tos kelios laukimo minutės tapo įspūdinga gatvės evangelizacija! Br. kun. V. Tamošauskas, atvykęs kartu su br. kun. Tomu Pilchu bei šlovinimo grupe, pradėjo šlovinimą čia pat, gatvėje, greta Rotušės aikštės, pliaupiant lietui – dėkojimą Dievui už žemės atgaivinimą, už visą jo malonių lietu, kurį jis lieja į mūsų gyvenimą.

„Pasaulio sukūrimas – tai Dievo norėtas gėris mums“, – sakė vėliau brolis kapucinas cituodamas Šventąjį Raštą apie žmonijos nusikaltimą Dievui (plg. *Rom 1, 18–32*) ir apie besąlygišką Dievo meilę, „kuri visa sustato į savo vietas“. Ši meilė brolius kapucinus ir veda konkrečiai tarnauti tiems, kurių niekas nemyli – priklausomybių turintiems žmonėms savo vienuolijos namuose Kaune, Raseiniuose, Jurbarkė. „Tačiau ar geras yra pasaulis, ta žemė, kuri tikrojo Šeiminko tik perduota mums naudoti? Mūsų pagonybė ir prasideda nuo tada, kai užsinorime užimti Dievo vietą“, – kalbėjo vakaro svečias brolis Vincentas, komentuodamas pagoniško apraiškas žmonių sąmonėje.

Po šio nuotaikingo vakaro jo dalyviai buvo pakviesti į šlovinimą kartu su jaunimo grupe „Viešpaties balsas“ Šv. Jurgio Kankinio (pranciškonų) bažnyčioje.

Miesto misijų savaitė baigėsi Šv. Jono Krikštytojo Gimimo iškilme ir diakono iššventinimu Kauno arkikatedroje birželio 24 d.

-kait, mžl-

Mirė kun. Antanas Bunkus (1923–2018)

Liepos 5 d., eidamas 96 metus, Grūšlaukėje mirė rezidentas kun. Antanas Bunkus. Kun. A. Bunkus gimė 1923 m. balandžio 1 d. Židikų miestelyje (Mažeikių r.), gausioje (6 vaikai) šeimoje. Mokėsi Židikų pradžios mokykloje ir Mažeikių gimnazijoje.

1943 m. įstojo į Telšių kunigų seminariją, kurią 1945 m. tuometinei sovietų valdžiai uždarius persikėlė į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. Esant neaiškiai Kunigų seminarijos ateičiai, po keturių kursų 1949 m. balandžio 2 d. iššventintas kunigu, įpareigojant paskutinį kursą baigti ir diplominius egzaminus išlaikyti privačiai. Kunigystės šventimus suteikė tuometinis Pavenėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas.

Dirbo: 1949 m. birželio 20–1950 m. birželio 23 d. – Švėkšnos vikaras; 1950 m. birželio 23 d.–1951 m. liepos 20 d. – Kaltinėnų vikaras; 1951 m. liepos 20 d.–1951 m. rugpjūčio 30 d. – Rubikų klebonas; 1951 m. rugpjūčio 30 d.–1952 m. gruodžio 4 d. – Raudėnų klebonas; 1952 m. gruodžio 4 d.–1954 m. gegužės 12 d. – Kantaučių ir Žlibinų klebonas; 1954 m. gegužės 12 d.–1957 m. sausio 26 d. – Žemalės klebonas; 1957 m. sausio 26 d.–1962 m. rugpjūčio 9 d. sovietinio saugumo organų represuotas; 1962 m. spalio 25 d.–1965 m. lapkričio 23 d. – Žarėnų-Latvelių klebonas; 1965 m. lapkričio 23 d.–1967 m. kovo 8 d. – Šakynos klebonas; 1967 m. kovo 8 d.–1971 m. liepos 22 d. – Endriejavo klebonas; 1971 m. liepos 22 d. – 1981 m. birželio 17 d. – Grūšlaukės ir Kalnlio klebonas; 1981 m. birželio 17 d.–2016 m. liepos 5 d. – Grūšlaukės klebonas. Nuo 2016 m. liepos 5 d. iki mirties – Grūšlaukės parapijos rezidentas.

Laidotuvų šv. Mišios aukotos liepos 9 d. Grūšlaukės bažnyčioje. Palaidotas bažnyčios šventoriuje.

-T-

Nauji leidiniai

Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresė. Milžino žingsniais. Išsami laiškų rinktinė. – Paštuva: Šv. Juozapo ir šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės basųjų karmeličių vienuolynas, 2018. – 568 p.: 4 faksimilių lapai.

„Milžino žingsniais“ – į vieną knygą surinkti visi išlikę Bažnyčios mokytojos ir vienos iš garsiausių šventųjų Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės laišakai, išversti iš naujausiais moksliniais šventosios raštų tyrimais grindžiamų šaltinių. Kiekvienas laiškas palydimas gausių nuorodų į konkrečius šv. Teresės ir jos artimųjų gyvenimo įvykius. Taip pat pateikiama daug paaiškinimų, padedančių geriau suprasti to meto visuomenę ir Bažnyčią, kurioje užaugo ir atsikleidė būsima šventoji. Iš laiškų ją pažįstame kaip dukrą, seserį, dukterėčią, pusėsėsę, seserį karmelitę ir Kristaus mylimąją.

Išsamus kontekstas leidžia įvertinti Kūdikėlio Jėzaus Teresės dvasinių atradimų naujumą ir gaivumą, jų reikšmę visai Bažnyčiai. Laiškai turėtų sudominti ne tik šios šventosios mylėtojus, bet ir trokštančius sugrįžti prie tikrosios dvasinio gyvenimo versmės, ieškančius autentiško ikvepiančio liudijimo ir nepaprastos teologinės gelmės, į kurią laiškų autorė neria su didžiuliu vaiko pasitikėjimu. Ji liudija žmogų brandinančios ir perkeičiančios Dievo malonės galybę, įgalinančią mylėti, kaip pats Dievas myli.

Romano Guardini. Šventieji ženklai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2018. – 94 p.

Knygoje Romano Guardini atskleidžia pagrindinius krikščioniškojo gyvenimo simbolius ir ženklus. Kokia vidinė nuostata išreiškiama per kryžiaus ženklą, stovėjimą, klūpėjimą? Kaip žvakės, smilkalai ir bažnyčios varpo skambėjimas veikia mūsų – tikinčiųjų kasdienybę? Ką reiškia, kai Kristaus Kūnas ir Kraujas duonos ir vyno pavidalais tampa čia esančiais? Guardinio mintys padeda iš naujo atrasti ir suprasti turtingą tikėjimo simbolių kalbą.

Romano Guardini (1885–1968) dėstė Bonos, Berlyno, Tiubingeno ir Miuncheno universitetuose, vadovavo Krikščionių pasaulėžiūros bei religijos filosofijos katedrai.

Dennis Okholm. Pavojingos aistros, mirtinos nuodėmės. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2018. – 248 p.

Nuolatinės pastangos įveikti nuodėmės – mūsų gyvenimo kasdienybė. Kai gerai žinome, kas jos yra, kova tampa daug lengvesnė. Kur kas sunkiau, kai nuodėmės taip paplinta, kad ne tik nesugebame jų atpažinti, bet dažnai netgi prilyginame dorybėms. Ovacijomis sveikiname tą, kuris suvalgė daugiausia maisto didžkukulių, picos ar makaronų valgymo varžybose. Peršame maisto produktus reklamomis, kuriose erotiškoms moterys siūlo dar daugiau sumuštinų. Prikaupiame tiek „turto“, kad neturime jo kur dėti. O kur dar puikybė, dangstoma pasitikėjimu saviimi... Tad ar šie mums įprasti dalykai yra nuodėmės? Kas jos yra iš tikrųjų? Kas jas „išrado“? Ką bendra turi su šiandieniu mūsų gyvenimu? Ar įmanoma jas įveikti ir kuo gali mums padėti vienuolių išmintis?

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Linas Baltrušaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 570 egz.

ISSN 1392-6098